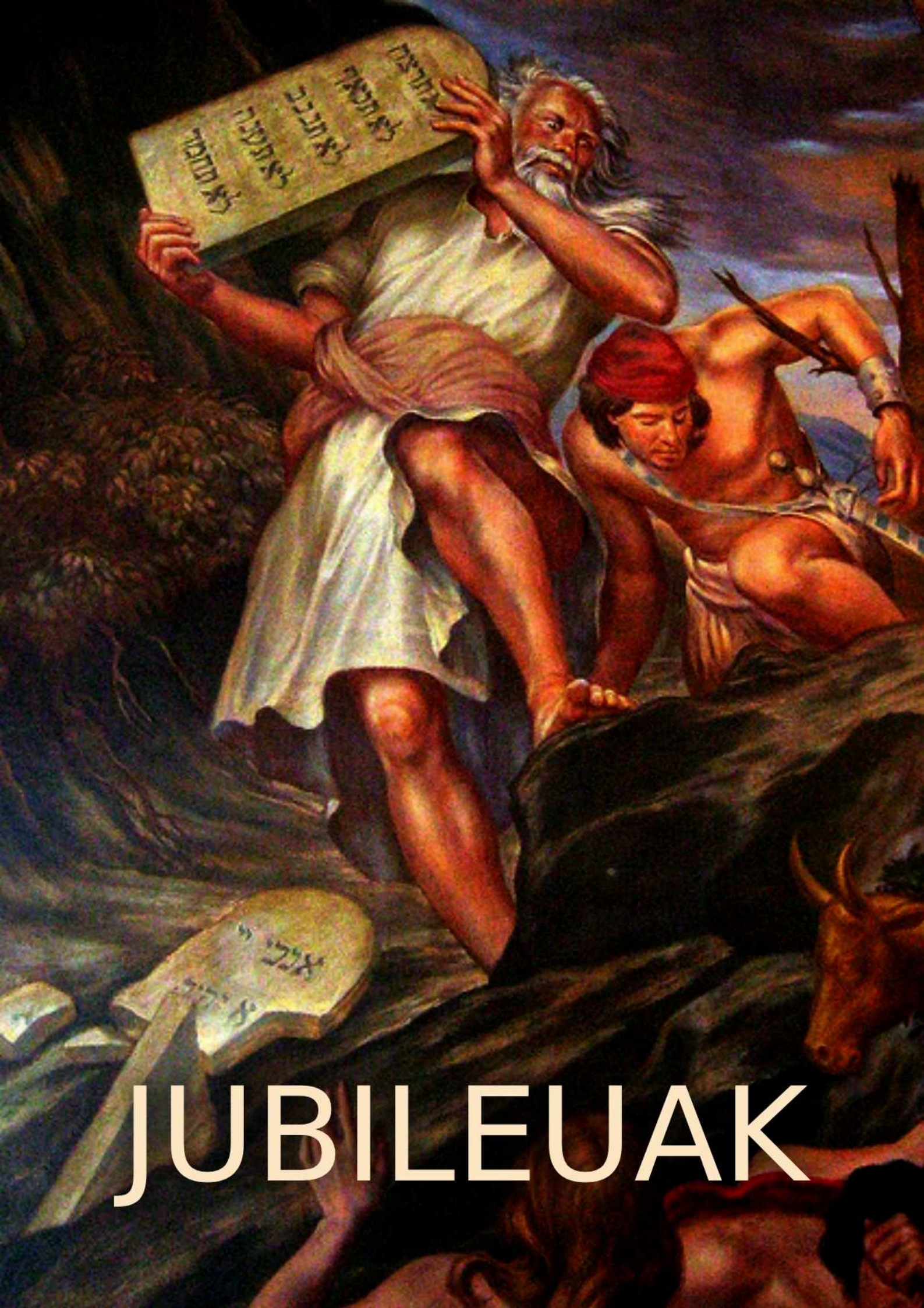

JUBILEUAK

1. KAPITULUA

1 Israelgo seme-alabak Egiptotik irten zireneko lehen urtean, hirugarren hilean, hilaren hamaseigarren egunean, [2450 Anno Mundi] gertatu zen Jainkoak Moisesi hitz egin ziola, esanez: «Igo niregana mendira, eta bi harri-ohol emango dizkizut, idatzi ditudan legearen eta aginduarenak, irakasteko».
2 Moises Jainkoaren mendira igo zen, eta Jaunaren aintza Sinai mendian egon zen, eta hodei batek estali zuen sei egunez.
3 Zazpigarren egunean, Jaunak Moisesi deitu zion hodeiaren erditik, eta Jaunaren aintzaren itxura mendi-tontorrean zegoen sugar baten antzekoa zen.
4 Eta Moises mendian egon zen berrogei egun eta berrogei gau, eta Jainkoak irakatsi zion legearen eta testigantzaren egun guztien banaketaren aurreko eta ondorengo historia.
5 Eta esan zuen: «Makurtu bihotza mendi honetan esango dizkizudan hitz guztietara, eta idatzi liburu batean, haien belaunaldiek ikus dezaten nola ez ditudan abandonatu Sinai mendian gaur belaunaldientzat zure eta nire artean ezartzen dudan ituna hautsiz egin duten gaiztakeria guztiagatik».
6 Eta horrela gertatuko da gauza hauek guztiak haien gainera etortzen direnean, aitortuko dute ni zuzenagoa naizela haiek baino beren epaiketa eta egintza guztietan, eta aitortuko dute benetan haiekin egon naizela.
7 Eta idatzi zeuretzat gaur iragartzen dizkizudan hitz hauek guztiak, ezagutzen baitut haien matxinada eta lepo gogorra, haien aitei, Abrahami, Isaaki eta Jakobi zin egin nien lurraldera eraman aurretik, esanez: «Zuen ondorengoei esne eta eztiz betetako lurraldea emango diet».
8 Jan eta ase egingo dute, eta jainko arrotzengana joko dute, beren atsekabeetatik libratu ezin dituztenengana: eta lekukotasun hau entzungo da haien aurkako lekukotasun gisa. Nire agindu guztiak ahaztuko baitituzte, nik agindutako guztia, eta jentilen atzetik ibiliko dira, haien zikinkeriaren eta lotsaren atzetik, eta haien jainkoak zerbitzatuko dituzte, eta horiek izango dira haientzat irain, atsekabe, atsekabe eta tranpa.
9 Asko hilko dira, gatibu eramango dituzte eta etsaien eskuetan eroriko dira, nire legeak eta aginduak, nire itunaren jaiak, nire larunbatak eta haien artean neuretzat santu dudan leku santua utzi dituztelako; baita lurraldearen erdian neuretzat santu dudan tabernakulua eta santutegia ere, nire izena bertan jartzeko eta bertan bizitzeko.
10 Leku gorenak, basoak eta irudi zizelkatuak egingo dituzte beren buruentzat, eta bakoitzak berea gurtuko du, okertzeko moduan; eta beren seme-alabak deabruei eta beren bihotzeko engainuaren lan guztiei sakrifikatuko dizkiete.
11 Eta lekukoak bidaliko dizkiet, haien aurka deklaratu ahal izateko, baina ez dute entzungo, eta lekukoak ere hilko dituzte, eta legea bilatzen dutenak jazarri egingo dituzte, eta dena indargabetu eta aldatuko dute nire begien aurrean gaizkia egiteko.
12 Aurpegia ezkutatuko diet, eta jentilen esku utziko ditut gatibu, harrapakin eta irentsi ditzaten; lurraldetik kendu eta jentilen artean sakabanatuko ditut.
13 Nire lege guztia, nire agindu guztiak eta nire epai guztiak ahaztuko dituzte, eta ilberri, larunbat, jai, jubileu eta lege-xedapenetan galduko dira.
14 Eta ondoren, niregana bihurtuko dira jentilen artetik, bihotz osoz, arima osoz eta indar osoz; eta bilduko ditut jentilen artetik, eta bilatuko naute, aurkitu ahal izan naitezen, bihotz osoz eta arima osoz bilatzen nautenean.
15 Bakea eta zuzentasuna erakutsiko dizkiet, eta zuzentasunaren landarea kenduko diet bihotz osoz eta arima osoz; bedeinkapena izango dira, ez madarikazioa; burua izango dira, ez isatsa.
16 Nire santutegia eraikiko dut haien erdian, eta haiekin biziko naiz, eta haien Jainkoa izango naiz, eta haiek nire herri izango dira egiaz eta justiziaz.
17 Eta ez ditut utziko, ezta hutsik egingo ere; ni naizelako Jauna, haien Jainkoa».
18 Moisesek aurpegiz lurrera erori eta otoitz egin zuen, esanez: «Jauna, ene Jainkoa, ez utzi zure herria eta zure ondarea, beren bihotzeko engainuetan ibil daitezen; eta ez eman etsaien, jentilen, eskuetan, haiek menderatu eta zure aurka bekatu egitera eraman ez ditzaten».
19 Jauna, zure errukia zure herriaren gainean altxa bedi, eta sortu haiengan espiritu zuzena, eta ez utzi Beliarren espirituak haien gainean nagusi izan zure aurrean salatzeko, eta zuzentasunaren bide guztietatik aldentzeko, zure aurpegitik hil daitezen.
20 Baina zure herria eta zure ondarea dira, egiptoarren eskuetatik zure botere handiarekin askatu dituzunak: sortu haiengan bihotz garbia eta espiritu santua, eta ez utzi haien bekatuetan harrapatuta geratzen hemendik aurrera betikotasunera arte».
21 Jaunak Moisesi esan zion: «Badakit haien kontrako jarrera, pentsamenduak eta burugogorkeria, eta ez dira obedituko beren bekatua eta aiten bekatua aitortu arte».
22 Eta ondoren, niregana bihurtuko dira zuzentasun osoz, bihotz osoz eta arima osoz, eta haien bihotzeko prepuzioa eta haien ondorengoen bihotzeko prepuzioa zirkunzidatuko ditut, eta espiritu santu bat sortuko dut haietan, eta garbitu egingo ditut, egun hartatik betiko niregandik aldendu ez daitezen.
23 Eta haien arimak niri eta nire agindu guztiei itsatsiko zaizkie, eta nire aginduak beteko dituzte, eta ni haien Aita izango naiz eta haiek nire seme-alabak izango dira.
24 Eta guztiak Jainko biziaren seme-alabak deituko dira, eta aingeru eta espiritu guztiek jakingo dute, bai, jakingo dute hauek nire seme-alabak direla, eta ni naizela haien Aita zuzentasunean eta justizian, eta maite ditudala.
25 Eta idatzi zeuretzat mendi honetan iragartzen dizkizudan hitz hauek guztiak, lehenengoak eta azkenak, legean eta testigantzan, asteetan eta jubileuetan egunen zatiketa guztietan beteko direnak betikotasunera arte, ni jaitsi eta haiekin bizi arte betikotasun osoan».
26 Eta presentziako aingeruari esan zion: Idatzi Moisesentzat sorkuntzaren hasieratik nire santutegia haien artean eraiki arte betiko.
27 Jauna guztien begietan agertuko da, eta guztiek jakingo dute ni naizela Israelgo Jainkoa, Jakoben ondorengo guztien Aita eta Sion mendiko Erregea betiko. Eta Sion eta Jerusalem santuak izango dira».
28 Eta Israelgo kanpalekuaren aurretik zihoan presentziako aingeruak hartu zituen urteen zatiketen taulak -legearen sorreratik- eta jubileuen asteen testigantzarena, urte bakoitzaren arabera, jubileuen kopuru guztien arabera, sorrera egunetik hasita, zeruak eta lurra berrituko direnean

eta haien sorkuntza guztia zeruko botereen arabera, eta lurraren sorkuntza guztiaren arabera, Jaunaren santutegia Jerusalemen Sion mendian egin arte, eta argi guztiak berrituko diren arte sendatzeko, bakea lortzeko eta Israelgo hautatu guztientzat bedeinkapena lortzeko, eta horrela izan dadin egun hartatik eta lurraren egun guztietaraino.

2. KAPITULUA

1 Jaunaren hitzaren arabera, presentziako aingeruak Moisesi hitz egin zion, esanez: Idatzi sorkuntzaren historia osoa, nola sei egunetan Jainko Jaunak bere lan guztiak eta sortu zuen guztia amaitu zituen, eta zazpigarren egunean Sabbatua gorde zuen eta mende guztietarako santuatu zuen, eta bere lan guztien seinale gisa ezarri zuen.
2 Izan ere, lehenengo egunean sortu zituen goiko zeruak, lurra eta urak, eta haren aurrean zerbitzatzen duten espiritu guztiak: presentziaren aingeruak, santutzearen aingeruak, haizearen espirituaren aingeruak, hodeien, iluntasunaren, elurraren, txingorraren eta izotzaren espirituaren aingeruak, ahotsen, trumoiaren eta tximistaren aingeruak, hotzaren eta beroaren, neguaren, udaberriaren, udazkenaren eta udaren espirituen aingeruak, eta zeruan eta lurrean dauden bere izakien espiritu guztien aingeruak. (Sortu zituen) amildegiak eta iluntasuna, arratsaldea eta gaua, eta argia, egunsentia eta eguna, bere bihotzaren ezagutzan prestatu dituenak.
3 Eta orduan ikusi genituen haren lanak, eta goraipatu genuen, eta haren aurrean goraipatu genuen haren lan guztiengatik; izan ere, zazpi lan handi egin zituen lehen egunean.
4 Bigarren egunean, zeru-argia sortu zuen uren erdian, eta urak egun hartan zatitu ziren: erdia gora igo zen eta beste erdia lur osoaren gainean zegoen zeru-argiaren azpira jaitsi. Eta hau izan zen (Jainkoak) bigarren egunean sortu zuen lan bakarra.
5 Hirugarren egunean, urei lur osotik leku bakar batera joateko agindu zien, eta lehorra agertzeko.
6 Eta urek egin zuten Hark agindu bezala, eta lurraren gainetik alde egin zuten firmamentu honetatik kanpora, eta lur lehorra agertu zen.
7 Eta egun hartan sortu zituen haientzat itsaso guztiak beren bilguneen arabera, eta ibai guztiak, eta mendietako eta lur osoko uren bilguneak, eta aintzira guztiak, eta lurreko ihintz guztia, eta ereindako hazia, eta ernetzen diren gauza guztiak, eta fruitu-arbolak, eta basoko zuhaitzak, eta Edeneko lorategia, Edenen, eta landare guztiak beren motaren arabera.
8 Lau lan handi hauek Jainkoak hirugarren egunean sortu zituen. Eta laugarren egunean eguzkia, ilargia eta izarrak sortu zituen, eta zeruko firmamentuan jarri zituen, lur osoari argia emateko, eguna eta gaua menderatzeko, eta argia iluntasunetik bereizteko.
9 Jainkoak eguzkia ezarri zuen lurrean seinale handi bat izateko egunetarako, larunbatetarako, hilabeteetarako, jaietarako, urteetarako, urteen larunbatetarako, jubileuetarako eta urteko sasoi guztietarako.
10 Eta argia iluntasunetik bereizten du [eta] oparotasuna lortzeko, lurrean kimatzen eta hazten diren gauza guztiak oparoak izan daitezen.
11 Hiru mota hauek laugarren egunean egin zituen. Eta bosgarren egunean itsas munstro handiak sortu zituen uren sakonean, hauek baitziren bere eskuek sortutako lehenengo haragizko gauzak, arrainak eta uretan mugitzen den guztia, eta hegan dabilen guztia, hegaztiak eta haien mota guztiak.
12 Eta eguzkia haien gainetik atera zen, (hauek) aurrera egiteko, eta lurreko guztiaren gainetik, lurpetik ernetzen den guztiaren gainetik, fruitu-arbola guztien gainetik eta haragizko guztiaren gainetik.
13 Hiru mota hauek bosgarren egunean sortu zituen. Eta seigarren egunean lurreko animalia guztiak, abere guztiak eta lurrean mugitzen den guztia sortu zituen.
14 Eta hau guztiaren ondoren, gizakia sortu zuen, gizon bat eta emakume bat sortu zituen, eta lurrean eta itsasoetan dagoen guztiaren gaineko agintea eman zion, eta hegan dabilen guztiaren gaineko, eta piztien eta abereen gaineko, eta lurrean mugitzen den guztiaren gaineko, eta lur osoaren gaineko, eta horren guztiaren gaineko agintea eman zion.
15 Eta lau mota hauek seigarren egunean sortu zituen. Eta guztira hogeita bi mota izan ziren.
16 Eta seigarren egunean bere lan guztia amaitu zuen: zeruan eta lurrean dagoen guztia, itsasoetan eta amildegietan dagoena, argian eta iluntasunean dagoena eta guztia.
17 Eta seinale handi bat eman zigun, Sabbath eguna, sei egunez lan egin behar genuela, baina zazpigarren egunean Sabbath gorde behar genuela lan guztietatik.
18 Eta presentziako aingeru guztiak, eta santutzearen aingeru guztiak, bi klase handi hauek —Sabbatua berarekin zeruan eta lurrean gordetzeko agindu digu.
19 Eta esan zigun: «Hara, herri guztien artetik herri bat bereiziko dut neuretzat, eta hauek larunbata gordeko dute, eta neuretzat santutuko ditut nire herri gisa, eta bedeinkatuko ditut; larunbata santutu dudan bezala eta neuretzat santutzen dudan bezala, hala bedeinkatuko ditut, eta nire herri izango dira eta ni haien Jainkoa izango naiz.
20 Ikusi ditudan guztien artean Jakoben ondorengoa aukeratu dut, eta nire lehen-seme gisa idatzi dut, eta neure buruari santu egin diot betiko; eta Sabbatu eguna irakatsiko diet, bertan Sabbatua gorde dezaten lan guztietatik».
21 Eta horrela sortu zuen bertan seinale bat, zazpigarren egunean gurekin Sabbath ospatu zezaten, jan eta edan zezaten, eta gauza guztiak sortu dituena bedeinkatzeko, herri guztien gainetik beretzat beretzat berezko herri bat bedeinkatu eta santu duen bezala, eta gurekin batera Sabbath ospatu zezaten.
22 Eta bere aginduak usain gozo gisa igoarazi zituen bere aurrean egun guztietan...
23 Adamengandik Jakoberaino hogeita bi buru izan ziren gizateriaren artean, eta hogeita bi lan mota egin ziren zazpigarren egunera arte; hau bedeinkatua eta santua da; eta lehenengoa ere bedeinkatua eta santua da; eta honek bestearekin batera zerbitzatzen du santutasunerako eta bedeinkapenerako.
24 Eta honi (Jakobi eta bere ondorengoei) eman zitzaien beti lehen testigantzaren eta legearen bedeinkatu eta santuak izatea, zazpigarren egunean Sabbat eguna santu eta bedeinkatu zuen bezala.
25 Sei egunetan sortu zituen zerua eta lurra eta sortu zuen guztia, eta zazpigarren eguna santu egin zuen Jainkoak, bere lan guztiengatik; horregatik agindu zuen haren

izenean, bertan lan bat egiten duena hilko dela, eta hura kutsatzen duena, zalantzarik gabe, hilko dela.
26 Horregatik, agindu israeldarrei egun hau santu mantentzeko, bertan lanik egin gabe eta kutsadurarik gabe, beste egun guztiak baino santuagoa baita.
27 Eta hura profanatzen duenak hil egingo da, eta bertan edozein lan egiten duenak betiko hilko da, israeldarrek egun hau belaunaldiz belaunaldi ospatu dezaten eta lurraldetik desagerrarazi ez ditzaten; egun santua eta bedeinkatua baita.
28 Eta hura betetzen eta bertan Sabbatua gordetzen duen oro bere lan guztietatik, santu eta bedeinkatua izango da egun guztietan, gu bezala.
29 Adierazi eta esan israeldarrei egun honetako legea: gorde dezatela bertan Sabbatua, eta ez dezatela utzi beren bihotzeko hutsegiteetan; (eta) ez dela zilegi bertan desegokia den lanik egitea, ez dezatela bertan nahi dutena egitea, eta ez dezatela bertan ezer prestatu jateko edo edateko, eta (ez dela zilegi) ura ateratzea, edo seigarren egunean beren etxeetan prestatu ez zuten zamarik ateetatik sartzea edo ateratzea.
30 Eta ez dute etxetik etxera ekarriko ezta aterako egun hartan; izan ere, egun hori jubileuetako edozein baino santuagoa eta bedeinkatuagoa da; egun horretan gorde genuen Sabbatua zeruan, lurrean inori Sabbatua gordetzeko jakin aurretik.
31 Eta gauza guztien Sortzaileak bedeinkatu egin zuen, baina ez zituen herri eta nazio guztiak bertan Sabbatua ospatzeko santutu, Israel bakarrik baizik: haiei bakarrik utzi zien jan eta edaten eta lurrean Sabbatua ospatzen.
32 Eta gauza guztien Sortzaileak bedeinkatu egin zuen egun hau, egun guztien gainetik bedeinkapen, santutasun eta aintzarako sortu zuena.
33 Lege eta testigantza hau israeldarrei eman zitzaien betiko lege gisa belaunaldiz belaunaldi.

3. KAPITULUA

1 Eta bigarren asteko sei egunetan, Jainkoaren hitzaren arabera, Adami ekarri genizkion piztia guztiak, eta abere guztiak, eta hegazti guztiak, eta lurrean mugitzen den guztia, eta uretan mugitzen den guztia, beren motaren eta motaren arabera: piztiak lehen egunean; behiak bigarren egunean; hegaztiak hirugarren egunean; eta lurrean mugitzen den guztia laugarren egunean; eta uretan mugitzen dena bosgarren egunean.
2 Eta Adamek bakoitzari bere izenez eman zion izena, eta deitu zien bezala, hala izan zen haien izena.
3 Eta bost egun horietan Adamek ikusi zituen hauek guztiak, ar eta eme, lurrean zeuden mota guztien arabera, baina bakarrik zegoen eta ez zuen aurkitu berarentzat egokia zen laguntzarik.
4 Jaunak esan zigun: «Ez da ona gizona bakarrik egotea; egin diezaiogun laguntzaile bat».
5 Eta gure Jainko Jaunak lo sakon bat eragin zion gainera, eta loak hartu zuen, eta emakumearentzat saihets bat hartu zuen bere saihetsen artetik, eta saihets hau izan zen emakumearen jatorria bere saihetsen artetik, eta haren ordez haragia eraiki zuen, eta emakumea eraiki zuen.
6 Eta Adam loalditik esnatu zuen, eta esnatzean seigarren egunean jaiki zen, eta Adam beregana eraman zuen, eta ezagutu zuen, eta esan zion: «Hau nire hezurraren hezurra eta nire haragiaren haragia da; emazte deituko diote, senarrarengandik hartua baita».
7 Horregatik, gizona eta emaztea bat izango dira, eta horregatik, gizonak bere aita eta ama utziko ditu, eta bere emazteari itsatsiko zaio, eta haragi bat izango dira.
8 Lehenengo astean sortu zen Adam, eta saihets-hezurra bere emaztea: bigarren astean erakutsi zion: eta horregatik eman zitzaion agindua beren kutsaduran gordetzeko, gizonezkoarentzat zazpi egunez, eta emakumezkoarentzat bi aldiz zazpi egunez.
9 Eta Adamek sortua izan zen lurraldean berrogei egun bete ondoren, Edeneko lorategira eraman genuen, landu eta zaintzeko; baina bere emaztea laurogeigarren egunean ekarri zuten, eta ondoren Edeneko lorategira sartu zen.
10 Horregatik idatzita dago agindu hau zeruko tabletetan erditzen duenari dagokionez: «Arretako bat erditzen badu, zazpi egunez egongo da bere zikinkerian, lehenengo asteko egunen arabera, eta hogeita hamahiru egunez egongo da bere garbiketaren odolean, eta ez du ukituko gauza santurik, ezta santutegian sartuko ere, mutil baten kasuan agindutako egun horiek bete arte».
11 Neskato baten kasuan, bi asteko egunez egon beharko du bere zikinkerian, lehenengo bi asteetan bezala, eta hirurogeita sei egunez bere garbikuntzaren odolean, eta guztira laurogei egun izango dira».
12 Eta laurogei egun hauek bete zituenean, Edeneko lorategira eraman genuen, lur guztia baino santuagoa baita, eta bertan landatutako zuhaitz guztiak santuak dira.
13 Horregatik, egun haietako estatutu hau ezarri zen, mutiko edo neskato bat erditzen zuenarentzat: ez zuen gauza santurik ukitu behar, ezta santutegian sartu behar ere, mutiko edo neskatoentzako egun horiek bete arte.
14 Hau da Israelentzat idatzi zen legea eta testigantza, egun guztietan bete zezaten.
15 Eta lehenengo jubileuaren lehen astean, [1-7 AM] Adam eta bere emaztea Edeneko baratzean egon ziren zazpi urtez, lurra lantzen eta zaintzen, eta lana eman genion eta lantzeko egokia den guztia egiteko agindu genion.
16 Eta landu zuen (lorategia), eta biluzik zegoen eta ez zuen konturatu, eta ez zen lotsatu, eta lorategia hegaztietatik, piztietatik eta abereetatik babestu zuen, eta fruituak bildu, eta jan egin zuen, eta hondarra beretzat eta bere emaztearentzat gorde zuen [eta gordeta zegoena alde batera utzi zuen].
17 Eta zazpi urteak bete ondoren, zazpi urte zehazki, [8 AM] eta bigarren hilean, hamazazpigarren egunean, sugea etorri eta emakumearengana hurbildu zen, eta sugeak emakumeari esan zion: «Jainkoak agindu al dizu, esanez: Ez duzue jan behar baratzeko zuhaitz guztietatik?»
18 Eta emakumeak esan zion: «Baratzeko zuhaitz guztien fruituetatik Jainkoak esan digu: Jan ezazue; baina baratzean dagoen zuhaitzaren fruitutik Jainkoak esan digu: Ez jan dezazue, ezta ukitu ere, hil ez zaitezten».
19 Sugeak emakumeari esan zion: «Ez zarete hilko, badaki Jainkoak hartatik jango duzuen egunean begiak zabalduko zaizkizuela, eta jainkoak bezala izango zaretela, eta ongia eta gaizkia ezagutuko dituzuela».
20 Emakumeak ikusi zuen zuhaitza atsegina eta begietarako atsegina zela, eta fruitua jateko ona zela; eta hartu eta jan egin zuen.

21 Eta bere lotsa piku-hostoekin estali zuenean, eman zion Adami eta jan egin zuen, eta begiak ireki zitzaizkion, eta biluzik zegoela ikusi zuen.
22 Piku-hostoak hartu eta josi egin zituen, eta mantala egin zuen beretzat, eta lotsa estali zuen.
23 Jainkoak madarikatu egin zuen sugea, eta betiko haserretu zen harekin...
24 Eta haserretu egin zen emakumearekin, sugearen ahotsari jaramonik egin eta jan zuelako; eta esan zion: «Asko ugarituko ditut zure atsekabea eta oinazeak: atsekabearekin erdituko dituzu seme-alabak, eta zure senarragana itzuliko zara, eta hark izango du zure nagusitasuna».
25 Eta Adami ere esan zion: «Zure emaztearen ahotsari jaramonik egin diozulako, eta agindu nizun zuhaitzetik jan duzunez gero, madarikatua izan bedi lurra zuregatik: arantzak eta karduak emango dizkizu, eta zure aurpegiko izerdian jango duzu zure ogia, hartu zaituzten lurrera itzuli arte; lurra zara eta lurrera itzuliko zara».
26 Larruzko jantziak egin zizkien, jantzi eta Edeneko lorategitik bidali zituen.
27 Eta Adam Baratzetik irten zen egun hartan, usain gozoko eskaintza gisa eskaini zuen intsentsua, galbanoa, estakta eta espeziak goizean, eguzkia irtetean, bere lotsa estali zuen egunetik aurrera.
28 Eta egun hartan itxi zen piztia guztien ahoa, eta abereena, eta hegaztiena, eta ibiltzen den edozeren ahoa, eta ezin zuten gehiago hitz egin: denak ezpain eta mihi bakarrarekin hitz egin baitzuten elkarri.
29 Eta Edeneko barazkitik kanporatu zituen bertan zegoen haragi guztia, eta haragi guztia sakabanatu zen bere motaren arabera eta bere motaren arabera, haientzat sortutako lekuetara.
30 Eta Adami bakarrik eman zion (baliabideak) bere lotsa estaltzeko, piztia eta abere guztien artean.
31 Horregatik, zeruko tabletetan aginduta dago legearen epaia ezagutzen duten guztiei lotsa estali behar dutela eta ez dutela beren burua agerian utzi behar jentilek beren burua agerian uzten duten bezala.
32 Eta laugarren hileko ilberrian, Adam eta bere emaztea Edeneko lorategitik irten ziren, eta Elda lurraldean bizi izan ziren, beren sorkuntza lurraldean.
33 Eta Adamek bere emazteari Eva izena eman zion.
34 Eta ez zuten semerik izan lehenengo jubileu arte, [8:00etan] eta ondoren ezagutu zuen harekin.
35 Edeneko baratzean irakatsi zioten bezala landu zuen lurra.

4. KAPITULUA

1 Eta bigarren jubileuko hirugarren astean [64-70 AM] Kain erditu zuen, eta laugarrenean [71-77 AM] Abel erditu zuen, eta bosgarrenean [78-84 AM] bere alaba Âwân erditu zuen.
2 Eta hirugarren jubileuaren lehenengo urtean [99-105 AM], Kainek Abel hil zuen, (Jainkoak) Abelen sakrifizioa onartu zuelako, eta ez zuelako Kainen eskaintza onartu.
3 Eta hil zuen landan; eta haren odola lurretik zerura oihuka hasi zen, hil zuelako kexatuz.
4 Jaunak Kain errieta egin zion Abelengatik, hil zuelako; anaiaren odolagatik iheslari bihurtu zuen lurrean, eta madarikatu egin zuen lurrean.
5 Horregatik idatzita dago zeruko tauletan: «Madarikatua da bere bizilaguna traizioz jotzen duena, eta ikusi eta entzun duten guztiek esan dezatela: Hala izan bedi; eta ikusi eta adierazi ez duen gizona, madarikatua izan bedi bestea bezala».
6 Horregatik, gure Jainkoaren Jaunaren aurrean agertzen garenean, zeruan eta lurrean, argitan eta iluntasunean eta leku guztietan egiten diren bekatu guztiak iragartzen ditugu.
7 Eta Adamek eta bere emazteak lau asteko dolua egin zuten Abelengatik, [99-127 AM] eta bosgarren asteko laugarren urtean [130 AM] poztu ziren, eta Adamek berriro ezagutu zuen bere emaztea, eta seme bat erditu zion, eta Set izena jarri zion; esan baitzuen: «Jainkoak bigarren ondorengo bat sortu digu lurrean Abelen ordez; Kainek hil baitzuen».
8 Eta seigarren astean [134-40 AM] bere alaba Azûrâ izan zuen.
9 Kainek bere arreba Âwân hartu zuen emaztetzat, eta honek Henok erdi zion laugarren jubileuaren amaieran. [190-196 AM] Eta bosgarren jubileuaren lehen asteko lehen urtean, [197 AM] etxeak eraiki ziren lurrean, eta Kainek hiri bat eraiki zuen, eta bere semearen izena jarri zion Henok.
10 Eta Adamek bere emazte Eba ezagutu zuen, eta honek beste bederatzi seme izan zituen.
11 Eta bosgarren jubileuaren bosgarren astean [225-31 AM] Sethek bere arreba Azûrâ hartu zuen emaztetzat, eta laugarrenean (seigarren asteko urtean) [235 AM] Enos erditu zion.
12 Jaunaren izena lurrean dei egiten hasi zen.
13 Eta zazpigarren jubileuan, hirugarren astean [309-15 AM], Enosek bere arreba Nôâm hartu zuen emaztetzat, eta honek seme bat erdi zion bosgarren asteko hirugarren urtean, eta Kenan deitu zion.
14 Zortzigarren jubileuaren amaieran [325, 386-3992 AM] Kenanek bere arreba Mûalêlêth hartu zuen emaztetzat, eta honek seme bat erdi zion bederatzigarren jubileuan, aste honetako hirugarren urteko lehen astean, [395 AM] eta Mahalalel deitu zion.
15 Eta hamargarren jubileuaren bigarren astean [449-55 AM] Mahalalelek Dina hartu zuen emaztetzat, Barakielen alaba, bere aitaren anaiaren alaba, eta seme bat erditu zion seigarren urteko hirugarren astean, [461 AM] eta Jared deitu zion, bere egunetan Jaunaren aingeruak lurrera jaitsi baitziren, Zaindariak deitzen direnak, gizakien seme-alabak irakasteko eta lurrean zuzentasuna eta zuzentasuna egiteko.
16 Eta hamaikagarren jubileuan [512-18 AM] Jared-ek emazte bat hartu zuen beretzat, eta bere izena Baraka zen, Râsûjâlen alaba, bere aitaren anaiaren alaba bat, jubileu honen laugarren astean, [522 AM] eta seme bat erditu zion bosgarren astean, jubileuaren laugarren urtean, eta Henok izena jarri zion.
17 Eta lurrean jaiotako gizakien artean idazketa, ezagutza eta jakinduria ikasi zituen lehenengoa izan zen, eta zeruko zeinuak liburu batean idatzi zituen hilabeteen arabera, gizakiek urteetako sasoiak jakin zitzaten hilabete bakoitzaren arabera.

18 Eta bera izan zen lehena testigantza bat idatzi zuena eta gizakien semeei testigantza eman zien lurreko belaunaldien artean, eta jubileuen asteak kontatu zituen, eta urteen egunak jakinarazi zizkien, eta hilabeteak ordenatu eta urteen larunbatak kontatu zituen, hari jakinarazi genizkion bezala.
19 Eta izandakoa eta izango dena ikusi zuen loaldian, gizakien seme-alabei belaunaldiz belaunaldi gertatuko zaien bezala epaiketa egunera arte; dena ikusi eta ulertu zuen, eta bere testigantza idatzi zuen, eta testigantza lurrean jarri zuen gizakien seme-alaba guztientzat eta haien belaunaldientzat.
20 Hamabigarren jubileuan, [582-88] zazpigarren astean, emazte bat hartu zuen beretzat, eta bere izena Edna zen, Danelen alaba, bere aitaren anaiaren alaba, eta seigarren urtean, aste honetan [587 AM], seme bat erditu zion eta Matusalem deitu zion.
21 Sei urteko jubileu hauetan Jainkoaren aingeruekin egon zen, eta aingeruek erakutsi zioten zeruan eta lurrean dagoen guztia, eguzkiaren agintea, eta dena idatzi zuen.
22 Eta gizakien alabekin bekatu egin zuten Zaindariei testigantza eman zien; izan ere, hauek gizakien alabekin bat egiten hasi ziren, zikindu arte, eta Henokek guztien aurka testigantza eman zuen.
23 Eta gizakien seme-alaben artetik hartua izan zen, eta Edeneko Lorategira eraman genuen maiestate eta ohorez, eta hara, han idazten ditu munduaren kondenazioa eta epaiketa, eta gizakien seme-alaben gaiztakeria guztiak.
24 Eta horregatik (Jainkoak) uholdearen urak Eden lurralde osora ekarri zituen; han jarri baitzen seinale gisa eta gizakien seme-alaba guztien aurka testigantza emateko, belaunaldien egintza guztiak kondatzeko kondenazio egunera arte.
25 Eta santutegiko intsentsua, Jaunaren aurrean onargarriak diren usain gozoak, erre zituen mendian.
26 Lau leku baititu Jaunak lurrean: Eden lorategia eta Ekialdeko mendia, eta gaur egun zauden mendi hau, Sinai mendia eta Sion mendia; lurraren santutasunerako santutuak izango dira sorkuntza berrian; horren bidez, lurra bere erru eta zikinkeria guztietatik santutuko da munduko belaunaldiz belaunaldi.
27 Hamalaugarren jubileuan [652 AM] Methuselahek emazte bat hartu zuen, Edna, Azrialen alaba, bere aitaren anaiaren alaba, hirugarren astean, aste honetako lehen urtean, [701-7 AM] eta seme bat izan zuen eta Lamek izena jarri zion.
28 Eta hamabosgarren jubileuan, hirugarren astean, Lamekek emazte bat hartu zuen beretzat, eta haren izena Betenos zen, Barakiilen alaba, bere aitaren anaiaren alaba, eta aste horretan seme bat erdi zion, eta Noe izena jarri zion, esanez: «Honek kontsolatuko nau nire atsekabeengatik, nire lan guztiengatik eta Jaunak madarikatutako lurragatik».
29 Eta hemeretzigarren jubileuaren amaieran, seigarren urteko zazpigarren astean [9:30 AM], Adam hil zen, eta bere seme guztiek bere sorkuntza-lurrean lurperatu zuten, eta bera izan zen lurperatu zuten lehena.
30 Eta mila urteetatik hirurogeita hamar urte falta zitzaizkion; mila urte egun bat bezala dira zeruko testigantzan eta horregatik idatzi zen ezagutzaren zuhaitzari buruz: 'Horretatik jaten duzuen egunean hilko zarete'. Horregatik ez zituen egun honetako urteak osatu; izan ere, bertan hil zen.
31 Jubileu honen amaieran, Kain hil zuten haren ondoren urte berean; bere etxea gainera erori baitzitzaion, eta bere etxearen erdian hil zen, eta etxearen harriek hil zuten; harri batekin hil baitzuen Abel, eta harri batekin hil zuten epaiketa zuzen batean.
32 Horregatik agindu zen zeruko tabletetan: Gizon batek bere bizilaguna hiltzen duen tresna berarekin hilko da; zauritu zuen modu berean egingo diote».
33 Hogeita bosgarren jubileuan [1205 AM], Noek emazte bat hartu zuen beretzat, eta haren izena zen `Emzârâ, Râkê'êlen alaba, bere aitaren anaiaren alaba, lehenengo urtean bosgarren astean [1207 AM]: eta hirugarren urtean Sem izan zuen, bosgarren urtean [1209 AM] Ham izan zuen, eta lehenengo urtean seigarren astean [1212 AM] Jafet izan zuen.

5. KAPITULUA

1 Eta gertatu zen gizakien seme-alabak lurraren gainean ugaltzen hasi zirenean eta alabak jaio zitzaizkienean, Jainkoaren aingeruek jubileu honetako urte batean ikusi zituztela, ederrak zirela; eta aukeratu zituzten guztien artean emazteak hartu zituzten, eta semeak erdi zieten eta erraldoiak ziren.
2 Eta legez kanpokoa ugaldu zen lurrean eta haragi guztiak bere bidea usteldu zuten, gizakiak eta abereak eta piztiak eta hegaztiak eta lurrean dabilen guztia bezala - guztiek beren bideak eta beren aginduak usteldu zituzten, eta elkar irensten hasi ziren, eta legez kanpokoa ugaldu zen lurrean eta gizaki guztien pentsamenduen irudimen guztiak (ziren) etengabe gaiztoak.
3 Jainkoak lurrari begiratu zion, eta hara, ustela zegoen, eta haragi guztiak bere aginduak hondatu zituen, eta lurreko guztiek gaiztakeria mota guztiak egin zituzten haren begien aurrean.
4 Eta esan zuen gizakia eta sortu zuen lurraren gainean dagoen haragi guztia suntsitu egingo zuela.
5 Baina Noek grazia auratu zuen Jaunaren begietan.
6 Eta lurrera bidali zituen aingeruen aurka, oso haserre zegoen, eta agindu zuen haien aginpide guztietatik errotik kentzeko, eta agindu zigun lurraren sakonean lotzeko, eta hara, haien erdian lotuta daude, eta bereizita (mantenduta) daude.
7 Eta haien semeen aurka agindu bat atera zen haren aurretik, ezpataz hil eta zeruaren azpitik kendu behar zituztela.
8 Eta esan zuen: «Nire espiritua ez da beti gizakiarengan egongo; haragizkoak baitira, eta ehun eta hogei urtekoak izango dira haien egunak».
9 Eta bere ezpata bidali zien erdian, bakoitzak bere bizilaguna hil zezan, eta elkar hiltzen hasi ziren, denak ezpataz erori eta lurpetik suntsitu arte.
10 Eta haien aitak lekuko izan ziren (haien suntsipenaren), eta ondoren lurraren sakonean lotuta egon ziren betiko, kondenazio handiaren egunera arte, Jaunaren aurrean beren bideak eta lanak hondatu dituzten guztien aurkako epaiketa gauzatuko denean.

11 Eta guztiak suntsitu zituen beren lekuetatik, eta ez zen bat ere geratu haien gaiztakeria guztien arabera epaitu ez zuenik.
12 Eta bere lan guztientzat izaera berri eta zuzen bat egin zuen, betiko beren izaera osoan bekaturik egin ez zezaten, baizik eta beti zuzenak izan zitezen bakoitza bere motan.
13 Eta guztien epaiketa zeruko tabletetan idatzita dago zuzentasunez -baita ere (bidetik aldentzen diren guztien epaiketa); eta bide horretan ibiltzen ez badira, izaki guztientzat eta mota guztientzat idatzita dago epaiketa.
14 Eta ez dago ezer zeruan edo lurrean, edo argitan edo iluntasunean, edo Sheol-en edo sakonean, edo iluntasuneko lekuan (epaitzen ez denik); eta haien epaiketa guztiak ordenatuak, idatziak eta grabatuak daude.
15 Guztiei dagokienez epaituko du, handia bere handitasunaren arabera, txikia bere txikitasunaren arabera, eta bakoitza bere bidearen arabera.
16 Eta ez da inoren pertsonari erreparatuko dion horietakoa, ezta opariak onartuko dituen horietakoa ere, bakoitzaren gainean epaia egingo duela esaten badu: lurreko guztia eman arren, ez lituzke opariak edo pertsonari erreparatuko, ezta ezer onartuko haren eskutik, epaile zuzena baita.
17 Eta Israelgo seme-alabei buruz idatzia eta agindua dago: Zuzentasunez harengana bihurtzen badira, barkatuko die haien transgresio guztiak eta barkatuko die haien bekatu guztiak.
18 Idatzita eta aginduta dago urtean behin erruki erakutsiko diela beren erru guztietatik aldentzen diren guztiei.
19 Uholdearen aurretik beren bideak eta pentsamenduak hondatu zituzten guztiei dagokienez, inoren pertsona onartua izan zen Noerena izan ezik; izan ere, bere pertsona onartua izan zen bere semeengatik, (Jainkoak) uholdearen uretatik salbatu baitzituen beragatik; izan ere, bere bihotza zuzena zen bere bide guztietan, berari buruz agindu zitzaion bezala, eta ez zen aldendu berarentzat agindutako ezertatik.
20 Jaunak esan zuen lur gainean zegoen guztia suntsitu egingo zuela, bai gizakiak, bai abereak, bai piztiak, bai zeruko hegaztiak, eta lurrean mugitzen den guztia. Eta Noeri agindu zion arka bat egiteko, uholdearen uretik salba zedin.
21 Noek kutxa egin zuen, Jainkoak agindu bezala, hogeita zazpigarren jubileuan, bosgarren urteko bosgarren astean (lehenengo hilabeteko ilberrian). [1307 AM]
22 Eta seigarren urtean sartu zen, [1308 AM] bigarren hilean, bigarren hileko ilberrian, hamaseigarrenera arte; eta sartu zen kutxan, eta berarekin ekarri genituen guztiak, eta Jaunak itxi egin zuen kanpotik hamazazpigarren arratsaldean.
23 Jaunak zeruko zazpi ate ireki zituen, eta itsaso sakoneko iturrien ahoak, zazpi aho guztira.
24 Eta uholde-ateek zerutik ura isurtzen hasi ziren berrogei egun eta berrogei gauez, eta sakoneko iturriek ere urak bota zituzten, mundu osoa urez bete arte.
25 Urak ugaldu egin ziren lurraren gainean: hamabost beso igo ziren urak mendi garai guztien gainetik, eta kutxa lurraren gainetik altxatu zen, eta uren gainean mugitzen zen.
26 Eta urak lurraren gainazalean bost hilabetez iraun zuen, ehun eta berrogeita hamar egunez.
27 Eta kutxa joan eta Lubar mendiaren gainean pausatu zen, Ararat mendietako batean.
28 Eta (ilberrian) laugarren hilabetean sakonune handiaren iturriak itxi ziren eta zeruko uholde-ateak geldiarazi; eta zazpigarren hilabeteko ilberrian lurreko amildegietako aho guztiak ireki ziren, eta ura beheko sakonunera jaisten hasi zen.
29 Hamargarren hileko ilberrian mendien gailurrak ikusi ziren, eta lehen hileko ilberrian lurra ikusgai bihurtu zen.
30 Eta urak lurraren gainetik desagertu ziren zazpigarren urteko bosgarren astean [1309 AM], eta bigarren hilabeteko hamazazpigarren egunean lurra lehor zegoen.
31. Eta hogeita zazpigarren egunean kutxa ireki zuen, eta handik abereak, abereak, hegaztiak eta mugitzen ari zen guztia bota zituen.

6. KAPITULUA

1 Hirugarren hileko ilberrian, kutxatik irten eta aldare bat eraiki zuen mendi hartan.
2 Lurraren aldeko barkamena eskatu zuen ahuntz bat hartuz, eta haren odolarekin lurreko erru guztien barkamena eskatu zuen; izan ere, bertan zegoen guztia suntsitu egin zen, Noerekin arkan zeudenak izan ezik.
3. Eta haren gantza aldarean jarri zuen, eta idi bat, eta ahuntz bat, eta ardi bat eta antxumeak hartu zituen, eta gatza, eta usapal bat, eta usokumea, eta erre-sakrifizio bat jarri zuen aldarean, eta olioz nahastutako eskaintza bat isuri zuen gainean, eta ardoa zipriztindu eta intsentsua zabaldu zuen guztiaren gainean, eta usain atsegina sortu zuen Jaunaren aurrean atsegina.
4 Jaunak usain atsegina sumatu zuen, eta itun bat egin zuen harekin, ez zela gehiago uholderik izango lurra suntsitzeko; ereitea eta uzta uzta ez zirela inoiz etengo lurraren egun guztietan; hotzak eta beroak, udak eta neguak, egunak eta gauak ez zirela beren ordena aldatuko, ezta betiko etengo ereitea ere.
5 «Zuek, ugaritu eta ugaldu zaitezte lurraren gainean, ugaritu bertan, eta izan bedeinkapena berarentzat. Zuen beldurra eta izua piztuko ditut lurrean eta itsasoan den guztian.
6 Eta hara, eman dizkizuet piztia guztiak, hegodun piztia guztiak, lurrean mugitzen den guztia, uretan dauden arrainak eta janari gisa erabili daitezkeen gauza guztiak; belar berdeak bezala, dena eman dizuet janari gisa.
7 Baina haragia, bere biziarekin, odolarekin, ez jango duzue; haragi ororen bizia odolean baitago, zuen bizien odola ez jateko eskatuko dizuet. Gizaki ororen eskutik, (piztia) ororen eskutik, gizakiaren odola eskatuko dut.
8 Gizakiaren odola gizakiaren bidez isuritzen duenak, haren odola isuriko da, zeren Jainkoaren irudira egin zuen gizakia.
9 Zuek, berriz, ugaritu eta ugaldu zaitezte lurrean.
10 Noek eta bere semeek zin egin zuten ez zutela haragirik zuen odolik jango, eta itun bat egin zuen Jainko Jaunaren aurrean, lurreko belaunaldi guztientzat betiko.
11 Horregatik esan dizu hilabete honetan mendian israeldarrekin itun bat egin behar duzula zin eginez, eta Jaunak haiekin betiko egin zuen itunaren hitz guztiengatik odola zipriztinduko duzula.
12 Eta testigantza hau zuentzat idatzita dago etengabe gorde behar duzuen, lurraren egun guztietan ez jan dezazuen piztien, hegaztien edo abereen odolik; eta

lurraren egun guztietan piztien, behien edo hegaztien odola jaten duen gizona, bera eta haren ondorengoa errotik kenduko dira lurretik.
13 Eta agindu israeldarrei odolik ez jateko, haien izenak eta ondorengoak gure Jainkoaren aurrean egon daitezen etengabe.
14 Lege honek ez du egun mugarik, betiko baita. Belaunaldiz belaunaldi beteko dute, aldarearen aurrean odola isuriz zuen alde erregutzen jarrai dezaten; egunero, goizez eta arratsaldez barkamena eskatuko diote zuen alde Jaunari etengabe, bete dezaten eta erabat desagerrarazi ez ditzaten.
15 Eta seinale bat eman zien Noeri eta haren semeei, lurrean gehiago uholderik ez zela izango.
16 Bere ortzadarra hodeian jarri zuen betiko itunaren seinale gisa, lurraren gainean uholderik ez izateko suntsitzeko lurra biziko den bitartean.
17 Horregatik, zeruko tabletetan idatzita dago urtean behin asteen jaia hilabete honetan ospatzea, ituna urtero berritzeko.
18 Eta jaialdi hau osorik zeruan ospatu zen sorkuntza egunetik Noeren egunetaraino - hogeita sei jubileu eta bost aste urteko [1309-1659 AM]: eta Noek eta bere semeek zazpi jubileu eta aste urteko ospatu zuten, Noeren heriotza egunera arte, eta Noeren heriotza egunetik bere semeek ezabatu egin zuten Abrahamen egunetaraino, eta odola jaten dute.
19 Baina Abrahamek bete zuen, eta Isaakek eta Jakobek eta haren seme-alabek zure egunetaraino, eta zure egunetan Israelgo seme-alabek ahaztu egin zuten, mendi honetan berriro ospatu zenuen arte.
20 Agindu israeldarrei belaunaldi guztietan jaialdi hau ospatzeko, agindu gisa: urtean egun batean, hilabete honetan, ospatuko dute jaialdia.
21 Asteen jaia eta lehenengo fruituen jaia da: jai hau bikoitza da eta izaera bikoitzekoa: idatzita eta grabatuta dagoenaren arabera, ospatu ezazue.
22. Izan ere, lehenengo legearen liburuan idatzi dut zuretzat idatzi dudan horretan, bere garaian ospatu behar duzula urtean egun batean, eta azaldu dizkizut haren sakrifizioak, Israelgo seme-alabek gogoratu eta belaunaldiz belaunaldi ospatu behar dutela hilabete honetan, urtero egun batean.
23 Eta lehen hileko ilberrian, eta laugarren hileko ilberrian, eta zazpigarren hileko ilberrian, eta hamargarren hileko ilberrian oroitzapen egunak dira, eta urteko lau zatietako urtaroen egunak. Hauek idatzita eta betiko lekukotasun gisa ezarri dira.
24 Eta Noek beretzat ezarri zituen belaunaldiz belaunaldi betiko jai gisa, eta horrela oroigarri bihurtu zaizkio.
25 Eta lehen hilabeteko ilberrian agindu zioten beretzat kutxa bat egiteko, eta (egun) hartan lurra lehortu zen eta ireki (kutxa) eta lurra ikusi zuen.
26 Eta laugarren hilabeteko ilberrian, beheko amildegiaren sakonuneen ahoak itxi ziren. Eta zazpigarren hilabeteko ilberrian, lurreko amildegi guztien ahoak ireki ziren, eta urak haietara jaisten hasi ziren.
27 Hamargarren hilaren ilberrian mendien gailurrak ikusi ziren, eta Noe poztu zen.
28 Horregatik ezarri zituen beretzat betiko oroigarri gisa jai-jaiegun gisa, eta horrela ezarri dira.
29 Eta zeruko tabletetan jarri zituzten, bakoitzak hamahiru aste zituela; batetik bestera (iragan zen) haien oroigarria, lehenengotik bigarrenera, eta bigarrenetik hirugarrenera, eta hirugarrenetik laugarrenera.
30 Eta aginduaren egun guztiak berrogeita hamabi astekoak izango dira, eta (horiek) urte osoa osatuko dute. Horrela dago grabatuta eta ordenatuta zeruko tabletetan.
31 Eta ez da (agindu hau) urte bakar batez edo urtez urte baztertzen.
32 Eta agindu israeldarrei urteak zenbatu honen arabera bete ditzatela: hirurehun eta hirurogeita lau egun, eta (honek) urte osoa osatuko dute, eta ez dute bere denbora aldatuko bere egunetatik eta bere jaietatik; izan ere, dena gertatuko zaie haiengan beren testigantzaren arabera, eta ez dute egunik utziko ezta jairik aldatuko ere.
33 Baina alde batera uzten badituzte eta haren aginduaren arabera betetzen ez badituzte, orduan beren urtaro guztiak asaldatuko dituzte eta urteak aldatuko dira (ordena honetatik), [eta urtaroak asaldatuko dituzte eta urteak aldatuko dira] eta beren ordenantzak alde batera utziko dituzte.
34 Eta Israelgo seme guztiek ahaztuko dute eta ez dute urteen bidea aurkituko, eta ahaztuko dituzte ilberriak, urtaroak eta larunbatak, eta oker ibiliko dira urteen ordena guztian.
35 Badakit, eta hemendik aurrera adieraziko dizut, eta ez da nire asmakizuna; izan ere, liburua nire aurrean idatzita dago, eta zeruko tabletetan egunen banaketa ezarrita dago, itunaren jaiak ahaztu eta jentilen jaien arabera ibil ez daitezen, beren akatsen eta ezjakintasunaren ondoren.
36 Izan ere, izango dira ilargiaren behaketak egingo dituztenak, zalantzarik gabe - nola urtaroak asaldatzen dituen eta urtez urte hamar egun lehenago agertzen den ikusiko dutenak.
37 Horregatik etorriko zaizkie urteak non (ordena) nahasiko duten, eta egun higuingarri (egun) bat testigantza egun bihurtuko duten, eta egun zikin bat jai egun, eta egun guztiak nahastuko dituzte, santua zikinarekin, eta egun zikina santuarekin; izan ere, oker ibiliko dira hilabeteei, larunbatei, jaiei eta jubileuei dagokienez.
38 Horregatik agintzen eta testigantza ematen dizut, testigantza eman diezaiezun; izan ere, zure heriotzaren ondoren, zure seme-alabek asaldatuko dituzte, urtea hirurehun eta hirurogeita lau egunez bakarrik ez egiteko; eta horregatik, ilberri, urtaro, larunbat eta jaialdietan gaizki ibiliko dira, eta odol mota guztiak jango dituzte haragi mota guztiekin batera.

7. KAPITULUA

1 Eta lehen urteko zazpigarren astean [1317 AM], jubileu honetan, Noek mahatsondoak landatu zituen arka zegoen mendian, Lubar izenekoan, Ararat mendietako batean, eta fruituak eman zituzten laugarren urtean [1320 AM], eta haien fruitua zaindu zuen, eta urte hartan bildu zuen zazpigarren hilabetean.
2 Eta ardoa egin zuen bertatik, ontzi batean sartu eta bosgarren urtera arte gorde zuen, [1321 AM] lehen hilabeteko ilberriko lehen egunera arte.
3 Pozez ospatu zuen jai eguna, eta erre-sakrimendu gisa eskaini zion Jaunari idi gazte bat, ahari bat, urtebeteko

zazpi ardi eta ahuntz bat, bere eta bere semeen alde barkamena eskatuz.
4 Lehenik antxumea prestatu zuen, eta haren odoletik pixka bat aldarean zegoen haragiaren gainean jarri zuen; eta gantz guztia erre-opariak egin zituen aldarean jarri zuen, baita idia, aharia eta ardia ere, eta haien haragi guztia aldarean jarri zuen.
5 Eta haien eskaintza guztiak olioz nahastuta jarri zituen gainean, eta ondoren ardoa bota zuen aldarean lehenago egin zuen suari, eta intsentsua jarri zuen aldarean, eta usain gozoa igoarazi zuen Jaunaren, bere Jainkoaren, aurrean atsegingarria.
6 Pozik edan zuen ardoa bera eta bere seme-alabak.
7 Arratsaldea heldu zen, eta bere dendara joan zen, eta mozkortuta, etzan eta lo egin zuen, eta biluzik geratu zen bere dendan lo zegoela.
8 Hamek bere aita Noe biluzik ikusi zuenean, kanpora atera zen eta kanpoko bi anaiei jakinarazi zien.
9 Semek eta Jafetek bere jantzia hartu eta jaiki zen, eta jantzia sorbalden gainean jarri eta atzeraka joan ziren, eta aitaren lotsa estali zuten, aurpegiak atzera begira zituztela.
10 Noek loalditik esnatu zenean, bere seme gazteenak egin zion guztia jakin zuen, eta madarikatu egin zuen bere semea, esanez: «Madarikatua izan bedi Kanaan! Bere anaien esklabo izango da».
11 Eta Sem bedeinkatu zuen, eta esan zuen: «Bedeinkatua izan bedi Semen Jainko Jauna, eta izan bedi Kanaan haren zerbitzari».
12 Jainkoak zabaldu bedi Jafet, Jainkoa bizi bedi Semen bizilekuan, eta Kanaan izan bedi haren zerbitzari.
13 Hamek bazekien bere aitak bere seme gazteena madarikatu zuela, eta haserretu egin zen bere semea madarikatu zuelako. Eta bere aitagandik banandu zen, bera eta berarekin batera bere semeak, Kux, Mizraim, Put eta Kanaan.
14 Hiri bat eraiki zion beretzat, eta bere emaztearen izena eman zion, Ne'elatama'uk.
15 Jafetek ikusi zuen hori, eta bere anaiaren inbidia izan zuen, eta berak ere hiri bat eraiki zion beretzat, eta bere emaztearen izenaren arabera, «Adataneses», jarri zion izena.
16 Sem bere aita Noerekin bizi izan zen, eta hiri bat eraiki zuen bere aitaren ondoan mendian, eta berak ere bere emaztearen izena jarri zion Sedeqetelebab.
17 Eta hara hiru hiri hauek Lubar mendiaren ondoan daude; Sedeqetelebab mendiaren aurrean ekialdean; eta Na'eltama'uk hegoaldean; eta 'Adatan'eses mendebaldean.
18 Semen semeak hauek izan ziren: Elam, Axur, Arpakxad —hau uholdearen ondoren jaio zen bi urtera—, Lud eta Aram.
19 Jafeten semeak: Gomer, Magog, Madai, Jaban, Tubal, Mexek eta Tiras. Hauek dira Noeren semeak.
20 Hogeita zortzigarren jubileuan [1324-1372 AM] Noek bere semeen semeei ezagutzen zituen ordenantzak eta aginduak eta epaiketa guztiak ezartzen hasi zen, eta bere semeei zuzentasuna gordetzeko, beren haragiaren lotsa estaltzeko, beren Sortzailea bedeinkatzeko, aita eta ama ohoratzeko, beren hurkoa maitatzeko eta beren arimak fornikaziotik, zikinkeriatik eta gaiztakeria guztietatik babesteko eskatu zien.
21 Hiru gauza hauengatik etorri zen uholdea lurrera, hots, zaindariek, beren ordenantzen legearen aurka, gizakien alaben atzetik prostituzioan ibili zirelako, eta nahi zituzten guztien artean emazteak hartu zituztelako; eta horiek izan ziren zikinkeriaren hasiera.
22 Eta semeak izan zituzten Nafidimak, eta guztiak desberdinak ziren, eta elkar irensten zuten: eta Erraldoiek Naphil hil zuten, eta Naphilek Eljo hil zuen, eta Eljok gizateria, eta gizon batek bestea.
23 Eta bakoitzak bere burua saldu zuen gaiztakeria egiteko eta odol asko isurtzeko, eta lurra gaiztakeriaz bete zen.
24. Eta ondoren, bekatu egin zuten piztien eta hegaztien aurka, eta lurrean mugitzen eta ibiltzen den guztiaren aurka: eta odol asko isuri zen lurrean, eta gizakien irudimen eta desira guztiek etengabe imajinatu zuten hutsaltasuna eta gaiztakeria.
25 Jaunak dena suntsitu zuen lurrazaletik; haien gaiztakeriaren eta lurrean isuri zuten odolaren ondorioz, dena suntsitu zuen.
26 «Eta geratu ginen, ni eta zuek, semeok, eta gurekin kutxan sartu ziren guztiak, eta hara, zuen lanak ikusten ditut nire aurrean, ez zaretela zuzentasunean ibiltzen: suntsipenaren bidean hasi zarete ibiltzen, eta elkarrengandik bereizten ari zarete, eta elkarren inbidiaz diharduzue, eta (horrela gertatzen da) ez zaudetela harmonian, semeok, bakoitza bere anaiarekin.
27 Ikusten baitut, eta hara, deabruek zure eta zure seme-alaben aurkako engainuak hasi dituztela, eta orain beldur naiz zuengatik, nire heriotzaren ondoren gizakien odola isuriko duzuela lurraren gainean, eta zuek ere suntsituak izango zaretela lurraren gainazaletik.
28. Gizakiaren odola isuri eta edozein haragiren odola jaten duen oro suntsituko da lurretik.
29 Ez da geratuko odola jaten duen edo lurrean gizakiaren odola isurtzen duen inor, ezta zeruaren azpian bizi den ondorengorik ere; izan ere, infernura joango dira, eta kondenazio-lekura jaitsiko dira, eta sakoneko iluntasunera eramango dituzte guztiak heriotza bortitz batekin.
30 Ez da odolik ikusiko zuen gainean, lurrean piztiak, abereak edo euli guztiak hil dituzuen egun guztietan, eta egin ezazue lan ona zuen arimentzat, lur gainean isuritakoa estaliz.
31 Ez izan odolarekin jaten duenaren antzekoak, baina kontuz ibili inork ez dezan odola jan zuen aurrean: estali odola, horrela agindu baitzait zuri eta zuen seme-alabei, haragi ororekin batera, testigantza emateko.
32 Eta ez utzi arima haragiarekin batera jaten, zure odola, hau da, zure bizitza, lurrean isurtzen duen inongo haragiren eskutik eskatu ez dadin.
33 Lurra ez baita garbi geratuko gainean isuritako odolarekin; izan ere, isuri duenaren odolaren bidez bakarrik garbituko da lurra belaunaldiz belaunaldi.
34 Eta orain, seme-alabak, entzun: egin zuzenbidea eta justizia, lur osoaren gainean justizian landa zaitezten, eta zuen aintza uholdearen uretatik salbatu ninduen nire Jainkoaren aurrean altxa dadin.
35 Eta hara, joango zarete eta hiriak eraikiko dituzue zeuentzat, eta bertan landatuko dituzue lurrean dauden landare guztiak, eta gainera, fruta-arbola guztiak.
36 Hiru urtez ez da bilduko jaten den guztiaren fruitua; eta laugarren urtean fruitua santutzat hartuko da, zerua, lurra

eta gauza guztiak sortu zituen Goi-goiko Jainkoarentzat atsegingarri. Eskain ditzate ugari ardoaren eta olioaren lehenengo fruituak Jaunaren aldarean, hark hartzen duenaren gainean; eta soberan geratzen dena Jaunaren etxeko zerbitzariek jan dezatela hark hartzen duen aldarearen aurrean.
37 Bosgarren urtean, zuzentasunez eta zuzentasunez askatu, eta zuzenak izango zarete, eta landatzen duzuen guztia loratuko da.
38 Honela agindu zien Henok zure aitaren aitak bere seme Methuselahri eta bere seme Methuselahri Lameki, eta Lamekek bere aitek agindutako guztia agindu zidan.
39 Eta zuei ere aginduak emango dizkizuet, semeok, Henokek bere semeari lehenengo jubileuetan agindu zion bezala: oraindik bizirik zegoela, bere belaunaldiko zazpigarrena zela, agindu eta lekukotza eman zien bere semeari eta bere semeen semeei, heriotza egunera arte».

8. KAPITULUA

1 Hogeita bederatzigarren jubileuan, lehen astean, [1373 AM] hasieran, Arpakxadek emazte bat hartu zuen beretzat, eta haren izena Rasu'eja zen, Susanen alaba, Elamen alaba, eta seme bat erditu zion hirugarren urtean, aste honetan, [1375 AM] eta Kainam deitu zion.
2 Semea hazi egin zen, eta aitak idazten irakatsi zion, eta hiri bat bereganatu zezakeen leku baten bila joan zen.
3 Eta lehenagokoek harkaitzean zizelkatutako idazki bat aurkitu zuen, eta bertan zegoena irakurri zuen, eta transkribatu egin zuen eta horregatik bekatu egin zuen; izan ere, bertan zeuden Zaindarien irakaspenak, zeinen arabera eguzkiaren, ilargiaren eta izarren seinaleak zeruko zeinu guztietan behatzen zituzten.
4 Eta idatzi egin zuen eta ez zuen ezer esan horri buruz; izan ere, beldur zen Noeri horri buruz hitz egiteko, berarekin haserre ez ote zen horregatik.
5 Eta hogeita hamargarren jubileuan, [1429 AM] bigarren astean, lehen urtean, emazte bat hartu zuen beretzat, eta bere izena Melka zen, Madairen alaba, Jafeten semea, eta laugarren urtean [1432 AM] seme bat izan zuen, eta Xela izena eman zion; esan zuenez: «Egiaz bidalia izan naiz».
6 [Eta laugarren urtean jaio zen], eta Xelah hazi egin zen eta emazte bat hartu zuen beretzat, eta bere izena Mu'ak zen, Keseden alaba, bere aitaren anaia, hogeita hamaikagarren jubileuan, bosgarren astean, lehen urtean [1499 AM].
7 Eta seme bat erditu zion bosgarren urtean [1503 AM], eta Eber deitu zion; eta emazte bat hartu zuen beretzat, eta haren izena Azûrâd zen, Nebroden alaba, hogeita hamabigarren jubileuan, zazpigarren astean, hirugarren urtean. [1564 AM]
8 Eta seigarren urtean [1567 AM], seme bat erdi zion, eta Noek Peleg deitu zion; izan ere, Noe jaio zenean, Noeren seme-alabek lurra beren artean banatzen hasi ziren: horregatik deitu zion Peleg.
9 Eta isilpean banatu zuten beren artean, eta Noeri kontatu zioten.
10 Hogeita hamahirugarren jubileuaren hasieran [1569 AM] gertatu zen lurra hiru zatitan banatu zutela, Sem, Ham eta Jafetentzat, bakoitzaren ondarearen arabera, lehen urtean, lehen astean, gutako bidalia izan zen bat haiekin zegoenean.
11 Deitu zituen bere semeak, eta hurbildu zitzaizkion, beraiek eta beren seme-alabak, eta lurra zatitu zuen, eta hiru semeek jabetzan hartu behar zituzten; eta eskuak luzatu eta idatzia hartu zuten Noeren, beren aitaren, bularretik.
12 Eta idatzian agertu zen Semek lurraren erdialdea, beretzat eta bere semeentzat ondare gisa hartuko zuena betiko belaunaldiz belaunaldi, Rafa mendilerroaren erdialdetik, Tina ibaiaren uraren ahotik, eta bere zatia mendebalderantz doa ibai honen erdialdetik, eta amildegietako urera iritsi arte hedatzen da, zeinetatik ibai hau ateratzen den eta bere urak Me'at itsasora isurtzen dituen, eta ibai hau itsaso handira isurtzen da. Eta iparralderantz dagoen guztia Jafeten da, eta hegoalderantz dagoen guztia Semen dagokio.
13 Eta Karasora iritsi arte hedatzen da: hau hegoaldera begira dagoen mihiaren erdian dago.
14 Eta haren zatia itsaso handiaren ondotik hedatzen da, eta lerro zuzen batean hedatzen da hegoaldera begira dagoen mihiaren mendebaldera iritsi arte; izan ere, itsaso horri Egiptoko itsasoaren mihia deitzen zaio.
15 Eta hemendik hegoalderantz biratzen da itsaso handiaren bokalerantz, (bere) uren ertzean, eta mendebalderantz hedatzen da Afraraino, eta Gihon ibaiaren uretara iritsi arte hedatzen da, eta Gihon uren hegoaldera, ibai honen ertzeraino.
16 Eta ekialderantz hedatzen da, Eden lorategira iritsi arte, hegoaldera, [hegoaldera] eta Eden lurralde osoaren eta ekialde osoaren ekialdetik, ekialderantz biratzen da eta Rafa izeneko mendiaren ekialdera iritsi arte aurrera egiten du, eta Tina ibaiaren bokaleko ertzera jaisten da.
17 Sem eta haren semeei zozketa bidez atera zitzaien lurralde hau, betiko jabetzan izan zezaten haren belaunaldientzat betiko.
18 Eta Noek poztu egin zen zati hau Sementzat eta bere semeentzat etorri zelako, eta gogoratu zuen bere ahoz profezian esandako guztia; esan baitzuen: «Bedeinkatua izan bedi Sem-en Jainko Jauna, eta bizi bedi Jauna Sem-en bizilekuan».
19 Eta bazekien Edeneko lorategia santuen santua zela eta Jaunaren bizilekua, Sinai mendia basamortuaren erdigunea eta Sion mendia lurraren zilborraren erdigunea: hiru hauek elkarri begira leku santu gisa sortu ziren.
20 Eta bedeinkatu zuen jainkoen Jainkoa, Jaunaren hitza bere ahoan jarri ziona, eta Jauna betiko.
21 Eta bazekien bedeinkatutako zati bat eta bedeinkapena iritsi zitzaiela Sem eta bere semeei belaunaldiz belaunaldi betiko: Eden lurralde osoa, Itsaso Gorriaren lurralde osoa, ekialdeko lurralde osoa eta India, Itsaso Gorria eta bere mendiak, Bashan lurralde osoa, Libanoko lurralde osoa eta Kaftur uharteak, Sanir eta Amana mendi guztiak, iparraldeko Asur mendiak, Elam, Asur eta Babel, Susan eta Ma'edai lurralde osoa, Ararat mendi guztiak eta itsasoaz haratagoko eskualde osoa, iparralderantz Asur mendien haratago dagoena, lurralde bedeinkatu eta zabala, eta bertan dagoen guztia oso ona da.
22 Eta Hamentzat bigarren zatia atera zen, Gihon ibaiaren haratago, hegoalderantz, Lorategiaren eskuinalderantz, eta hegoalderantz hedatzen da eta suzko mendi guztietaraino hedatzen da, eta mendebalderantz hedatzen da 'Atel itsasoraino eta mendebalderantz hedatzen da Ma'uk itsasora

iritsi arte -suntsitzen ez den guztia jaisten den itsaso horretara-.
23 Iparralderantz doa Gadirren mugetaraino, eta itsasoko uren kostalderaino iristen da, Itsaso Handiko uretaraino, Gihon ibaira hurbildu arte, eta Gihon ibaiaren ondotik igarotzen da Eden lorategiaren eskuinaldera iritsi arte.
24. Eta hau da Hamentzat atera zen lurra, berak eta bere semeek belaunaldiz belaunaldi betiko jabetzan hartu behar zuen zati gisa.
25 Eta Jafetentzat hirugarren zatia Tina ibaiaren beste aldean zegoen, bere uren irteeraren iparraldean, eta ipar-ekialderantz hedatzen zen Gog eskualde osora eta haren ekialdeko lurralde osora.
26 Iparraldetik iparraldera hedatzen da, eta iparralderantz Qelt mendietaraino eta Ma'uk itsasoraino hedatzen da, eta Gadirren ekialderantz itsasoko uren eskualderaino doa.
27 Eta Fara-ren mendebaldera hurbildu arte hedatzen da eta 'Aferag-era itzultzen da, eta ekialderantz Me'at itsasoko uretaraino hedatzen da.
28 Eta Tina ibaiaren eskualderaino hedatzen da ipar-ekialderantz, Rafa mendirantz bere uren mugara hurbildu arte, eta iparralderantz biratzen da.
29 Hau da Jafeti eta haren semeei eman zitzaien ondarearen zati gisa, berak eta haren semeek belaunaldiz belaunaldi betiko izan behar zutena: bost uharte handi eta iparraldean lurralde handi bat.
30 Baina hotza da, eta Kamen lurraldea beroa da, eta Semen lurraldea ez da beroa ez hotza, baizik eta hotz eta bero nahasketa bat da.

9. KAPITULUA

1 Hamek bere semeen artean banatu zuen lurraldea. Lehenengo zatia ekialdean Kuxirentzat izan zen, mendebaldean Mizraimentzat, mendebaldean Putentzat eta mendebaldean itsasoaren ondoan Kanaanentzat.
2 Semek ere bere semeen artean banatu zuen lurraldea, eta lehen zatia Hamentzat eta bere semeentzat izan zen, Tigris ibaiaren ekialdean, ekialderantz, Indiako lurralde osoa, Itsaso Gorria bere kostaldean, Dedango urak, Mebri eta Ela mendi guztiak, Susango lurralde osoa eta Farnak-en aldean Itsaso Gorriraino eta Tina ibairaino dagoen guztia.
3 Eta Assurrentzat bigarren Zatia atera zen, Assur, Ninive eta Shinar lurralde osoa eta Indiako mugaraino, eta ibaia igo eta inguratzen du.
4 Arpakshad-i hirugarren zatia eman zitzaion: kaldearren eskualdeko lurralde osoa, Eufrates ibaiaren ekialdean, Itsaso Gorriaren mugan, eta basamortuko ur guztiak, Egiptorantz begira dagoen itsasoaren mihiaren ondoan, Libano, Sanir eta Amana lurralde osoa, Eufrates ibaiaren mugaraino.
5 Eta Aramentzat laugarren zatia etorri zen, Mesopotamiako lurralde osoa, Tigris eta Eufrates ibaien artean, Kaldearren iparraldean, Asiriako mendien mugaraino eta Arara lurralderaino.
6 Eta Lud-entzat bosgarren zatia atera zen, Asiriako mendiak eta haiei dagokien guztia Itsaso Handira iritsi arte, eta bere anaia Asiriaren ekialderaino.
7 Jafetek ere bere semeen artean banatu zuen bere ondarearen lurraldea.
8 Eta lehen zatia Gomerrentzat izan zen, ekialdean, iparraldeko aldean, Tina ibairaino; eta iparraldean, Magogentzat izan zen, iparraldeko barneko zati guztiak, Meat itsasoraino iritsi arte.
9 Madai bere bi anaien mendebaldetik uharteetara eta uharteen kostaldeetaraino jabetzan hartzeko atera zen.
10 Eta Javanentzat laugarren zatia irla guztiak eta Lud mugatik gertu dauden irlak etorri ziren.
11 Eta Tubalentzat bosgarren zatia Lud zatiaren mugatik bigarren hizkuntzaraino hurbiltzen den mihiaren erdian atera zen, bigarren hizkuntzaren haratago hirugarren hizkuntzaraino doan eskualderaino.
12 Eta Meseki seigarren zatia atera zitzaion, hirugarren hizkuntzatik haratago Gadirren ekialdetik hurbil dagoen eskualde osoa.
13 Tirasentzat zazpigarren zatia etorri zen, itsasoaren erdian dauden lau uharte handi, Ham-en zatiraino iristen direnak [eta Kamaturi uharteak zozketa bidez atera ziren Arpakshaden semeentzat haren ondare gisa].
14 Eta horrela banatu zieten Noeren semeek beren semeei Noe beren aitaren aurrean, eta hark zin batez lotu zituen guztiak, madarikazio bat botaz bere zozketan erori ez zitzaion zatia hartu nahi zuen orori.
15 Eta denek esan zuten: «Horrela izan bedi; hala izan bedi», beraientzat eta euren semeentzat betiko belaunaldiz belaunaldi, epaiketa egunera arte, non Jainko Jaunak ezpataz eta suaz epaituko dituen beren akatsen gaiztakeria zikin guztiengatik, zeinekin lurra bete duten transgresioz, zikinkeriaz, fornikazioz eta bekatuz.

10. KAPITULUA

1 Jubileu honen hirugarren astean, deabru zikinek Noeren semeen seme-alabak engainatzen hasi ziren, eta engainatu eta suntsitzen.
2 Eta Noeren semeak Noerengana joan ziren beren aitagana, eta bere semeen semeak engainatzen, itsutzen eta hiltzen zituzten deabruen berri eman zioten.
3 Eta Jaunaren, bere Jainkoaren, aurrean otoitz egin zuen, eta esan zuen: «Haragi ororen espirituen Jainkoa, errukia erakutsi didazu. Eta ni eta nire semeak uholdearen uretatik salbatu nauzu, eta ez nauzu galdu galdu galdu zenituen bezala; izan ere, zure grazia handia izan da nirekin, eta handia izan da zure errukia nire arimarekin. Altxa bedi zure grazia nire semeen gainean, eta ez utzi espiritu gaiztoek haien gainean menderatu. Ez ditzaten lurpetik suntsitu».
4 Baina bedeinka nazazu ni eta nire semeak, ugaldu eta ugaritu gaitezen eta lurra bete dezagun.
5 Eta badakizu nola jokatu zuten Zure Zaindariek, espiritu hauen aitek, nire garaian: eta bizirik dauden espiritu hauei dagokienez, espetxeratu itzazu eta eutsi itzazu kondenazio lekuan, eta ez utzi suntsipena ekarri zure zerbitzariaren, nire Jainkoaren, semeei; izan ere, hauek gaiztoak dira, eta suntsitzeko sortuak.
6 Eta ez dezatela bizidunen espirituen gainean nagusi izan; zuk bakarrik erabil dezakezulako haien gainean nagusitasuna. Eta ez dezatela botererik izan justuen seme-alaben gainean hemendik aurrera eta betiko».
7 Eta gure Jainko Jaunak agindu zigun denak lotzeko.
8 Eta espirituen buruzagia, Mastêmâ, etorri eta esan zuen: «Jauna, Sortzailea, utzi batzuk nire aurrean geratzen, eta

entzun dezatela nire ahotsari, eta egin dezatela esango diedan guztia; izan ere, batzuk niretzat uzten ez badizkidate, ezingo dut nire borondatearen boterea erabili gizakien semeengan; izan ere, hauek ustelkeriarako eta nire epaiaren aurrean engainatzeko dira, handia baita gizakien semeen gaiztakeria».
9 Eta esan zuen: «Hamargarren zatia haren aurrean gera dadila, eta bederatzi zati kondenazio lekura jaitsi daitezela».
10 Eta gutako bati agindu zigun Noeri sendagai guztiak irakasteko; bazekien ez zutela zuzentasunean ibiliko, ezta zuzentasunean borrokatuko ere.
11 Eta haren hitz guztien arabera egin genuen: gaizto gaizto guztiak kondenazio-lekuan lotu genituen eta hamarren bat utzi genuen lurrean Satanasen menpe egon zitezen.
12 Eta Noeri azaldu genion haien gaixotasunen sendagai guztiak, haien liluramenduekin batera, nola senda zitzakeen lurreko belarrekin.
13 Eta Noek gauza guztiak idatzi zituen liburu batean, sendagai mota guztiei buruz irakatsi genion bezala. Horrela, espiritu gaiztoek ez zuten Noeren semeei kalterik egin.
14 Eta idatzitako guztia Semi eman zion bere seme zaharrenari; izan ere, bere seme guztiak baino maiteago baitzuen.
15 Noe bere arbasoekin loak hartu zuen, eta Lubar mendian lurperatu zuten, Ararat lurraldean.
16 Bederatziehun eta berrogeita hamar urte bete zituen bere bizitzan, hemeretzi jubileu, bi aste eta bost urte. [1659 AM]
17 Eta lurrean bizi izan zenean, gizakien seme-alabak baino hobeak izan ziren, Henok izan ezik, bere zuzentasunagatik, zeinetan perfektua zen. Henok-en kargua munduko belaunaldientzat lekukotasun gisa ezarri zen, belaunaldiz belaunaldiko egintza guztiak kontatzeko, epaiketaren egunera arte.
18 Eta hogeita hamahirugarren jubileuan, lehen urtean, bigarren astean, Pelegek emazte bat hartu zuen beretzat, Lomna izenekoa, Sinaarren alaba, eta seme bat erditu zion aste honetako laugarren urtean, eta Reu izena eman zion; esan baitzuen: «Hara, gizakien seme-alabak gaizto bihurtu dira Shinar lurraldean hiri eta dorre bat eraikitzeko asmo gaiztoagatik».
19 Ararat lurraldetik ekialderantz joan ziren Shinar aldera; izan ere, haren garaian eraiki zituzten hiria eta dorrea, esanez: «Goazen, igo gaitezen zerura bertatik».
20 Eta eraikitzen hasi ziren, eta laugarren astean adreiluak egin zituzten suarekin, eta adreiluak harri gisa erabili zituzten, eta elkarrekin zementatu zituzten buztina itsasotik eta Shinar lurraldeko iturrietatik datorren asfaltoa zen.
21 Eta eraiki zuten: berrogeita hiru urtez [1645-1688 AM] eraikitzen aritu ziren; 203 adreilu zabal zen, eta adreilu baten herena altuera; 5433 ukondo eta 2 palmoko altuera zuen, eta (horma baten luzera) hamahiru estadiokoa zen (eta bestearena hogeita hamar estadiokoa).
22 Eta gure Jainko Jaunak esan zigun: Begira, herri bakarra dira, eta (hau) egiten hasi dira, eta orain ez zaie ezer ukatuko. Ea, jaitsi gaitezen eta nahas dezagun haien hizkuntza, elkarren hizkera uler ez dezaten, eta hiri eta nazioetan sakabanatu daitezen, eta asmo bakarra ez da gehiago haiekin egongo epaiketa egunera arte.
23 Jauna jaitsi zen, eta gu harekin batera jaitsi ginen gizakien seme-alabek eraiki zuten hiria eta dorrea ikustera.
24 Nahastu egin zuen haien hizkuntza, eta ez zuten gehiago elkarren hizkera ulertzen, eta orduan utzi zioten hiria eta dorrea eraikitzeari.
25 Horregatik deitzen zaio Shinar lurralde osoari Babel, Jaunak han nahastu baitzuen gizakien hizkuntza guztiak, eta handik sakabanatu baitziren beren hirietan, bakoitza bere hizkuntzaren eta nazioaren arabera.
26 Jaunak haize bortitz bat bidali zuen dorrearen kontra eta lurrera bota zuen; hara, Axiria eta Babilonia artean zegoen, Shinar lurraldean, eta «Erabaterako» izena eman zioten.
27 Lehen urteko laugarren astean [1688 AM], hogeita hamalaugarren jubileuaren hasieran, Shinar lurraldetik sakabanatu ziren.
28 Ham eta bere semeak lurralde hartara joan ziren, zeina hegoaldeko lurraldean bere zati gisa eskuratu baitzuen.
29 Kanaanek Libanoko lurraldea Egiptoko ibairaino ikusi zuen, oso ona zela; baina ez zen joan bere ondareko lurraldera, itsasoaren mendebaldera, eta Libanoko lurraldean bizi izan zen, ekialdetik eta mendebaldera, Jordan ibaiaren mugatik eta itsasoaren mugatik.
30 Eta Ham bere aita, eta Kux eta Mizraim bere anaiek esan zioten: «Zurea ez den lurralde batean bizi zara, eta guri zortearen bidez egokitu ez zaigun lurralde batean: ez egin horrela; izan ere, horrela egiten baduzu, zu eta zure semeak eroriko zarete lurraldean eta madarikatuak izango zarete sedizioagatik; sedizioagatik bizi izan zarete, eta sedizioagatik eroriko dira zure seme-alabak, eta zu betiko errotik erauzia izango zara».
31 Ez bizi Semen bizilekuan; izan ere, Semi eta haren semeei egokitu zitzaien zortea.
32 Madarikatua zara, eta madarikatua izango zara Noeren seme guztien artean, epaile santuaren aurrean eta gure aita Noeren aurrean zin egin genuen madarikazioagatik».
33 Baina ez zien jaramonik egin, eta Libanoko lurraldean bizi izan zen, Hamatetik Egiptoko sarreraraino, bera eta bere semeak gaurdaino.
34 Horregatik, lurralde horri Kanaan izena eman zaio.
35 Jafet eta bere semeak itsaso aldera joan ziren eta beren zatiko lurraldean bizi izan ziren. Madaik itsasoko lurraldea ikusi zuen, baina ez zitzaion gustatu. Ham, Axurra eta Arpakshad, bere emaztearen anaia, eskatu zien (zati bat), eta Mediako lurraldean bizi izan zen, bere emaztearen anaiaren ondoan, gaur arte.
36 Eta bere bizilekuari eta bere semeen bizilekuari Media deitu zion, haien aita Madairen izenaren arabera.

11. KAPITULUA

1 Eta hogeita hamabosgarren jubileuan, hirugarren astean, lehenengo urtean [1681 AM], Reuk emazte bat hartu zuen beretzat, eta bere izena 'Ûr zen, 'Ûr-en alaba, Keseden semea, eta seme bat erdi zion, eta Sêrôh izena jarri zion, jubileu honetako aste honetako zazpigarren urtean. [1687 AM]
2 Eta Noeren semeek elkarren aurka gerran hasi ziren, gatibuak hartzen eta elkar hiltzen, eta gizakien odola isurtzen lurrean, eta odola jaten, eta hiri sendoak, harresiak eta dorreak eraikitzen, eta gizabanakoak nazioaren gainetik altxatzen hasi ziren, eta erreinuen hastapenak sortzen, eta herriak herriaren aurka, eta nazioa nazioaren aurka, eta hiria hiriaren aurka gerran joaten, eta denek gaizkia egiten

hasi ziren, eta armak eskuratzen, eta semeei gerra irakasten, eta hiriak konkistatu eta esklaboak saltzen hasi ziren.
3 Eta 'Ûr-ek, Keseden semeak, eraiki zuen Kaldear Ara hiria, eta bere izenaren eta bere aitaren izenaren arabera jarri zion izena. Eta urtutako irudiak egin zituzten berentzat, eta bakoitzak gurtu zuen idoloa, berentzat egindako urtutako irudia, eta hasi ziren zizelkatutako irudiak eta simulakro zikinak egiten, eta espiritu gaiztoek lagundu eta liluratu zituzten transgresioa eta zikinkeria egitera.
4 Eta Mastêmâ printzeak ahalegindu zen hau guztia egiteko, eta beste espiritu batzuk bidali zituen, bere esku jarritakoak, bidegabekeria eta bekatu mota guztiak eta transgresio mota guztiak egiteko, usteltzeko eta suntsitzeko, eta odola isurtzeko lurrean.
5 Horregatik, Serug deitu zion Serôhri, bekatu eta transgresio mota guztiak egitera itzuli baitzen oro.
6 Hazi zen eta Kaldeako Ur-en bizi izan zen, bere emaztearen amaren aitaren ondoan, eta idoloak gurtu zituen, eta emazte bat hartu zuen beretzat hogeita hamaseigarren jubileuan, bosgarren astean, lehen urtean, [1744 AM] eta bere izena Melka zen, Kaberren alaba, bere aitaren anaiaren alaba.
7 Aste honetako lehen urtean erditu zion Nahor. Hazi eta bizi izan zen Kaldear Ur-en, eta aitak Kaldearren ikerketak irakatsi zizkion, zeruko seinaleen arabera igarpena eta aurreikuspena egiteko.
8 Eta hogeita hamazazpigarren jubileuan, seigarren astean, lehenengo urtean, [1800 AM], emazte bat hartu zuen beretzat, eta haren izena Ijaska zen, Kaldear Nestagen alaba.
9 Aste honetako zazpigarren urtean, Terah erditu zion. [1806 AM]
10 Eta Mastêmâ printzeak beleak eta hegaztiak bidali zituen lurrean ereindako hazia jatera, lurra suntsitzeko eta gizakien seme-alabei beren lanak kentzeko. Hazia goldatu aurretik, beleak lur azaletik bildu zuten.
11 Horregatik eman zion izena Terah, beleek eta hegaztiek behartsu bihurtu eta haien haziak jan zituztelako.
12. Eta urteak antzuak izaten hasi ziren, hegaztien ondorioz, eta zuhaitzen fruitu guztiak jan zituzten zuhaitzetatik: ahalegin handiarekin bakarrik gorde ahal izan zuten lurreko fruitu guztietatik pixka bat beren egunetan.
13 Eta hogeita hemeretzigarren jubileu honetan, lehen urteko bigarren astean, [1870 AM] Terahek emazte bat hartu zuen beretzat, eta bere izena Edna zen, Abramen alaba, bere aitaren arrebaren alaba. Eta aste honetako zazpigarren urtean [1876 AM] seme bat erdi zion, eta Abram deitu zion, bere amaren aitaren izenez;
14 izan ere, alabak semea izan baino lehen hil zen.
15 Eta haurrak lurreko akatsak ulertzen hasi zen, denak irudi zizelkatuen eta zikinkeriaren atzetik ibiltzen zirelako, eta aitak idazten irakatsi zion, eta bi aste zituen, [1890 AM] eta bere burua bereizi zuen bere aitagandik, harekin batera idoloak gurtu ez zitzaten.
16 Eta gauza guztien Sortzaileari otoitz egiten hasi zitzaion, gizakien seme-alaben akatsetatik salba zezan, eta bere zatia ez zedin akatsetan eror zikinkeria eta gaiztakeriaren ondoren.
17 Eta hazia ereiteko garaia iritsi zen lurrean, eta denak elkarrekin joan ziren beren haziak beleen aurka babesteko, eta Abram joan zen joan zirenekin, eta haurra hamalau urteko mutikoa zen.
18 Eta bele-laino bat etorri zen hazia jatera, eta Abram korrika joan zitzaien haiei bila lurrean gelditu aurretik, eta oihu egin zien hazia jateko lurrean gelditu aurretik, eta esan zien: «Ez jaitsi: itzuli etorri zareten lekura», eta itzuli egin ziren.
19 Egun hartan, hirurogeita hamar aldiz atzera eginarazi zituen bele-hodeiak, eta Abram bizi zen lurralde osoko bele guztietatik bat ere ez zen bertan gelditu.
20Eta harekin lurralde osoan zeuden guztiek ikusi zuten oihuka, eta bele guztiak atzera egiten, eta haren izena handi bihurtu zen Kaldearren lurralde osoan.
21. Eta urte hartan erein nahi zuten guztiak etorri zitzaizkion, eta haiekin joan zen ereiteko garaia amaitu arte: eta lurra erein zuten, eta urte hartan etxera ekarri zuten nahikoa ale, jan eta ase ziren.
22 Bosgarren asteko lehen urtean [1891 AM], Abramek idientzako tresnak egiten zituztenak, egurrezko artisauak, irakatsi zizkien, eta ontzi bat egin zuten lurraren gainean, goldearen markoaren aurrean, hazia bertan jartzeko, eta hazia handik erori zen goldearen adarraren gainean, eta lurrean ezkutatu zen, eta ez zuten gehiago beleen beldurrik izan.
23 Eta modu honetan egin zituzten (ontziak) lur gainean golde-marko guztien gainean, eta erein eta landu zuten lur guztia, Abramek agindu bezala, eta ez ziren gehiago hegaztien beldur izan.

12. KAPITULUA

1 Zazpigarren urtean, seigarren astean, Abramek bere aita Terahi esan zion: «Aita!»
2 Eta esan zuen: «Hemen nago, seme». Eta esan zuen:
«Zer laguntza eta onura dugu gurtzen dituzun idolo horiekin,
Eta zeinen aurrean makurtzen zara?
3 Ez baitute espiriturik haietan,
Zeren forma mutuak dira, eta bihotza engainatzen dute.
Ez gurtu itzazu:
4 Zeruko Jainkoa gurtu,
Nork eragiten du euria eta ihintza lurrera jaistea
Eta lurrean dena egiten du,
Eta dena sortu du bere hitzaz,
Eta bizitza guztia Bere aurpegiaren aurretik dator.
5 Zergatik gurtzen dituzue espiriturik gabeko gauzak?
(Gizonaren) eskuen lana baitira,
Eta zuen sorbalden gainean eramango dituzue,
Eta ez duzue haien laguntzarik,
Baina lotsa handia dira egiten dituztenentzat,
Eta bihotzaren engainua haiek gurtzen dituztenentzat:
Ez gurtu itzazu.
6 Aitak esan zion: «Badakit nik ere, seme, baina zer egingo dut haien aurrean zerbitzatzeko jarri nauen herri batekin?»
7 Eta egia esaten badiet, hil egingo naute; izan ere, haien arima haiekin lotuta dago, haiek gurtzeko eta ohoratzeko.
8 Isilik egon, seme, hil ez zaitzaten». Eta hitz hauek bere bi anaiei esan zizkien, eta haserretu egin ziren berarekin eta isilik egon zen.
9 Eta berrogeigarren jubileuan, bigarren astean, zazpigarren urtean, [1925 AM] Abramek emazte bat hartu

zuen beretzat, eta haren izena Sarai zen, bere aitaren alaba, eta hura izan zen bere emaztea.
10 Haranek, bere anaiak, emazte bat hartu zuen beretzat hirugarren asteko hirugarren urtean, [1928 AM] eta seme bat erdi zion aste honetako zazpigarren urtean, [1932 AM] eta Lot deitu zion.
11 Nahorrek, bere anaiak, emaztea hartu zuen beretzat.
12 Abramen bizitzako hirurogeigarren urtean, hau da, laugarren astean, laugarren urtean, [1936 AM] gauez jaiki zen Abram, eta idoloen etxea erre zuen, eta etxean zegoen guztia erre zuen, eta inork ez zuen jakin.
13 Gauez jaiki eta beren jainkoak suaren erditik salbatzen saiatu ziren.
14 Haranek presaka joan zen haiek salbatzera, baina suak hartu zuen, eta suan erre zen. Kaldeako Ur-en hil zen, bere aita Terah-en aurretik, eta Kaldeako Ur-en lurperatu zuten.
15 Eta Terah Kaldeako Urretik irten zen, bera eta bere semeak, Libanoko lurraldera eta Kanaan lurraldera joateko, eta Haran lurraldean bizi izan zen, eta Abram bere aita Terahekin bizi izan zen Haranen bi asteko urtez.
16 Eta seigarren astean, bosgarren urtean, [1951 AM] Abram zazpigarren hileko ilberrian gau osoan esna egon zen izarrak behatzeko arratsaldetik goizera, urteko euriei dagokienez nolakoa izango zen ikusteko, eta bakarrik zegoen eserita eta behatzen.
17 Eta hitz bat etorri zitzaion bihotzera eta esan zuen: Izarren seinale guztiak, ilargiaren eta eguzkiaren seinaleak Jaunaren esku daude. Zergatik bilatzen ditut?
18 Nahi badu, goiz eta arratsalde euria egiten du;
Eta nahi badu, ez dio utziko,
Eta gauza guztiak haren esku daude.
19 Gau hartan otoitz egin zuen, esanez:
«Ene Jainkoa, Goi-goiko Jainkoa, zu bakarrik zara ene Jainkoa,»
Eta zu eta zure erreinua aukeratu ditut.
Eta gauza guztiak sortu dituzu,
Eta zure eskuen lana diren gauza guztiak.
20 Aska nazazu gizakien bihotzeko pentsamenduen gainean nagusi diren espiritu gaiztoen eskuetatik,
Eta ez nazatela Zugandik urrundu, ene Jainkoa.
Eta sendotu ni eta nire ondorengoak betiko
Hemendik aurrera eta betiko ez gaitezen bidetik atera.
21 Eta esan zuen: «Itzuli behar al dut Kaldear Ur-era, nire aurpegia bilatzen dutenetara, haietara itzultzeko? Hemen geratu behar al dut? Zure aurrean dagoen bide zuzenak aurrera egin dezala zure zerbitzariaren eskuetan, bete dezan eta ez nadin nire bihotzeko engainuan ibili, ene Jainkoa».
22 Eta hitz egiteari eta otoitzari amaiera eman zion, eta hara, Jaunaren hitza bidali zioten nire bidez, esanez: «Zoaz zure herrialdetik, zure ahaidetasunetik eta zure aitaren etxetik, eta erakutsiko dizudan lurraldera, eta nazio handi eta ugari egingo zaitut».
23 Eta bedeinkatuko zaitut
Eta handi egingo dut zure izena,
Eta bedeinkatua izango zara lurrean,
Eta zuregan bedeinkatuak izango dira lurreko familia guztiak,
Eta bedeinkatuko ditut zu bedeinkatzen zaituztenak,
Eta madarika itzazu zu madarikatzen zaituztenak.
24 Jainko izango naiz zuretzat, zure semearentzat eta zure biloben semearentzat eta zure ondorengo guztientzat. Ez izan beldurrik, hemendik aurrera eta lurreko belaunaldi guztietarako ni naiz zure Jainkoa».
25 Eta Jainko Jaunak esan zuen: «Ireki haren ahoa eta belarriak, entzun eta hitz egin dezan bere ahoarekin, agerian utzi den hizkuntzan»; izan ere, hizkuntza hori gelditu zen gizaki guztien ahotik suntsipenaren (Babel) egunetik.
26 Eta ireki nizkion ahoa, belarriak eta ezpainak, eta hasi nintzen harekin hitz egiten hebreeraz, sorkuntzaren hizkuntzan.
27 Eta hartu zituen bere aiten liburuak, eta hauek hebreeraz idatzita zeuden, eta transkribatu zituen, eta hemendik aurrera hasi zen aztertzen, eta nik jakinarazi nion ezin zuena (ulertu), eta sei hilabete euritsuetan aztertu zituen.
28 Eta seigarren asteko zazpigarren urtean [1953 AM] gertatu zen bere aitari hitz egin eta jakinarazi zion Haran utziko zuela Kanaan lurraldera joateko, hura ikustera eta harengana itzultzeko.
29 Terah bere aitak esan zion: Zoaz bakean.
Jainko betierekoak zure bidea zuzen dezala.
Eta Jauna zurekin izan bedi, eta babestu zaitzala gaitz guztietatik,
Eta eman iezazkizu grazia, errukia eta faborea zu ikusten zaituztenen aurrean,
Eta gizakien seme-alabek ez dezatela zure gainean kalte egiteko botererik izan;
Zoaz bakean.
30 Eta zure begientzat atsegina den lurralde bat ikusten baduzu bertan bizitzeko, jaiki eta eraman nazazu zuregana, eta eraman zurekin Lot, zure anaia Haranen semea, zure seme gisa: Jauna izan bedi zurekin.
31 Eta zure anaia Nahor zoaz nirekin bakean itzuli arte, eta gu guztiok joango gara zurekin».

13. KAPITULUA

1 Abram Haranetik abiatu zen, eta Sarai bere emaztea eta Lot, bere anaia Haranen semea, Kanaan lurraldera eraman zituen. Asiriara joan zen, eta gero Sikemera joan zen, eta haritz garai baten ondoan bizi izan zen.
2 Eta ikusi zuen, eta hara, lurraldea oso atsegina zela Hamateko sarreratik haritz garairaino.
3 Jaunak esan zion: «Zuri eta zure ondorengoei emango dizuet lurralde hau».
4. Eta aldare bat eraiki zuen han, eta erre-sakrifizioa eskaini zion bertan agertu zitzaion Jaunari.
5 Eta handik mendira joan zen... Betel mendebaldean eta Ai ekialdean, eta han ezarri zuen bere kanpalekua.
6 Eta ikusi zuen, eta hara, lurra oso zabala eta ona zela, eta denetarik hazten zen bertan: mahatsondoak, pikuak, granadak, haritzak, arteak, terebintoak, olio-arbolak, zedroak, altzifreak, datilondoak eta landako zuhaitz guztiak; eta ura zegoen mendietan.
7 Eta bedeinkatu egin zuen Kaldeako Ur-etik atera eta lurralde honetara ekarri zuen Jauna.
8 Eta gertatu zen lehen urtean, zazpigarren astean, lehen hilabeteko ilberrian, 1954 AM], aldare bat eraiki zuela mendi honetan, eta Jaunaren izena deitu zuela: «Zu zara, Jainko betikoa, nire Jainkoa».
9 Eta aldarean erre-sakrifizio bat eskaini zion Jaunari, berarekin egon zedin eta ez uzteko bizitza osoan.

10 Handik hegoalderantz joan zen, eta Hebronera iritsi zen, eta Hebron garai hartan eraiki zuten, eta bi urtez bizi izan zen han, eta (handik) hegoaldeko lurraldera joan zen, Bealot-era, eta gosetea izan zen lurraldean.
11 Eta Abram Egiptora joan zen asteko hirugarren urtean, eta Egipton bizi izan zen bost urtez, bere emaztea kendu zioten arte.
12 Egiptoko Tanais hiria garai hartan eraiki zen, Hebronen zazpi urte geroago.
13 Faraoiak Abramen emaztea, Sarai, hartu zuenean, Jaunak izurrite handiz zigortu zituen Faraoia eta haren etxea, Abramen emaztea, Sarai zela eta.
14 Abram oso aberatsa zen, ardi, behi, asto, zaldi, gamelu, morroi eta neskame ugari baitzituen, eta zilar eta urre ugari ere bai. Lot, bere anaiaren semea, ere aberatsa zen.
15 Faraoiak Abramen emaztea, Sarai, itzuli zion, eta Egiptotik bidali zuen. Abram hasieran bere kanpalekua jarri zuen lekura joan zen, aldarearen lekura, Ai ekialdean eta Betel mendebaldean zituela. Eta bakean itzuli zuen Jauna, bere Jainkoa, bedeinkatu zuen.
16 Eta gertatu zen lehen asteko hirugarren urteko berrogeita batgarren jubileuan [1963 AM], leku hartara itzuli eta bertan erre-sakrifizio bat eskaini zuela, eta Jaunaren izena dei egin zuela, eta esan zuela: "Zu, Jainko Gorena, nire Jainkoa zara betiko".
17 Aste honetako laugarren urtean [1964 AM] Lot banandu egin zen harengandik, eta Sodoman bizi izan zen, eta Sodomako gizonak bekatari osoak ziren.
18 Bihotzean atsekabetu zitzaion anaiaren semeak alde egin zuelako; ez baitzuen seme-alabarik.
19 Lot gatibu eraman zuten urte hartan, Jaunak Abrami esan zion, Lotek harengandik alde egin ondoren, aste honetako laugarren urtean: «Altxa begiak bizi zaren lekutik iparralderantz eta hegoalderantz, mendebalderantz eta ekialdera».
20 Ikusten duzun lurralde osoa emango dizut zuri eta zure ondorengoei betiko, eta zure ondorengoak itsasoko hondarra bezain ugariak izango dira. Lurreko hautsa zenbatu ahal izango balu ere, zure ondorengoak ezin izango dira zenbatu.
21 Jaiki zaitez, ibili lurralde osoan zehar, luze-zabal, eta ikusi dena; zure ondorengoei emango baitiet». Abram Hebronera joan zen eta han bizi izan zen.
22 Urte hartan etorri ziren Kedorlaomer, Elamgo erregea, Amrafel, Shinarko erregea, Ariok, Selasarko erregea eta Tergal, Gentilen erregea, eta hil zuten Gomorraren erregea. Sodomako erregeak ihes egin zuen, eta asko erori ziren zaurien artean Siddimgo haranean, Itsaso Gaziaren ondoan.
23 Sodoma, Adam eta Zeboim hartu zituzten gatibu, baita Abramen anaiaren seme Lot ere, haren ondasun guztiekin, eta Danera joan ziren.
24 Eta iheslari bat etorri zen eta Abrami esan zion bere anaiaren semea gatibu eraman zutela eta (Abramek) bere etxeko zerbitzariak armatu zituen...
25 ... Abramentzat eta haren ondorengoentzat, lehenengo fruituen hamarrena Jaunarentzat, eta Jaunak betiko lege gisa ezarri zuen haren aurrean zerbitzatzen zuten apaizei emateko, betiko jabetzan izan zezaten.
26 Eta lege honek ez du egun mugarik; izan ere, belaunaldiz belaunaldi ezarri du betiko, Jaunari eman behar diotela denaren hamarrena, haziarena, ardoarena, olioarena, behiena eta ardiena.
27 Eta eman zien bere apaizei, haren aurrean pozik jan eta edateko.
28 Sodomako erregea harengana etorri eta ahuspeztu egin zen, esanez: «Abram gure jauna, eman iezaguzu erreskatatu dituzun arimak; harrapakinak zureak izan daitezela».
29 Abramek esan zion: «Goi-goikoaren aurrean eskuak altxatzen dizkiot, haririk gabe oinetako-lokarririk gabe, ez dudala zurea den ezer hartuko, Abram aberastu dudala esan ez dezazun; izan ezik, gazteek jan dutena eta nirekin etorri diren Aner, Eskol eta Mambreren zatia. Hauek hartuko dute beren zatia».

14. KAPITULUA

1 Gertaera hauen ondoren, aste honetako laugarren urtean, hirugarren hileko ilberrian, Jaunaren hitza etorri zitzaion Abrami amets batean, esanez: «Ez izan beldurrik, Abram; ni naiz zure babeslea, eta zure saria oso handia izango da».
2 Eta esan zuen: «Jauna, Jauna, zer emango didazu, hemendik seme-alabarik gabe noala kontuan hartuta, eta Maseken semea, nire neskamearen semea, Damasek Eliezer da: bera izango da nire oinordekoa, eta niri ez didazu ondorengorik eman».
3 Eta esan zion: «Hau ez da zure oinordekoa izango, zure erraietatik aterako dena baizik; hori izango da zure oinordekoa».
4 Eta kanpora atera eta esan zion: «Begira zerura eta zenbatu izarrak, zenbatu ahal badituzu».
5 Zerura begiratu eta izarrak ikusi zituen. Eta esan zion: «Horrela izango da zure ondorengoa».
6 Jaunarengan sinetsi zuen, eta hori zuzentasuntzat hartu zitzaion.
7 Eta esan zion: «Ni naiz Jauna, Kaldeetako Ur-etik atera zintudana, kanaandarren lurraldea betiko jabetzan emateko; eta zure eta zure ondorengoen Jainkoa izango naiz».
8 Eta esan zuen: «Jauna, Jauna, nondik jakingo dut oinordetzan hartuko dudala?»
9 Eta esan zion: «Hartu hiru urteko behi bat, hiru urteko ahuntz bat, hiru urteko ardi bat, usapal bat eta uso bat».
10 Hilabete erdian hartu zituen horiek guztiak eta Hebron ondoan dagoen Mambreko haritzean bizi izan zen.
11 Eta aldare bat eraiki zuen han, eta horiek guztiak sakrifikatu zituen; eta haien odola isuri zuen aldarearen gainean, eta erditik zatitu zituen, eta elkarren aurrean jarri; baina hegaztiak ez zituen zatitu.
12 Eta txoriak zatien gainean erori ziren, eta Abramek uxatu zituen, eta ez zien txoriei ukitzen utzi.
13 Eguzkia sartu zenean, estasi batek hartu zuen Abram, eta hara! iluntasun handiko izua erori zitzaion, eta esan zioten Abrami: «Jakin ezazu zure ondorengoak atzerritar izango direla haiena ez den lurralde batean, eta esklabo bihurtuko dituztela eta laurehun urtez zapalduko dituztela».
14 Eta esklabo izango diren nazioa epaituko dut, eta ondoren handik aterako dira ondasun handiekin.
15. Eta bakean joango zara zure aitengana, eta zahartzaro onean lurperatuko zaituzte.
16 Baina laugarren belaunaldian hona itzuliko dira; amortarren gaiztakeria ez baita oraindik bete-betea».

17 Eta lotik esnatu zen, eta jaiki zen, eta eguzkia sartu zen; eta sugar bat zegoen, eta hara! labe bat kea ateratzen ari zen, eta suzko sugar bat igarotzen zen zatien artetik.
18 Egun hartan, Jaunak itun bat egin zuen Abramekin, esanez: «Zure ondorengoei emango diet lurralde hau, Egiptoko ibaitik hasi eta Eufrates ibairaino, hau da, ibai handiraino; keniarrak, keniztarrak, kadmondarrak, periztarrak, refaimarrak, pakorrak, hibiarrak, amortarrak, kanaandarrak, girgastarrak eta jebustarrak utziko dizkiet».
19 Eguna igaro zen, eta Abramek zatiak, hegaztiak, fruta-opariak eta edari-opariak eskaini zituen, eta suak irentsi zituen.
20 Eta egun hartan itun bat egin genuen Abramekin, hilabete honetan Noerekin egin genuen bezala; eta Abramek jaialdia eta ordenantza berritu zituen beretzat betiko.
21 Abramek poztu egin zen, eta gauza horiek guztiak jakinarazi zizkion Sarairi bere emazteari; eta sinetsi zuen ondorengoa izango zuela, baina ez zuen erditu.
22 Saraik aholku eman zion bere senarrari Abrami, esanez: «Zoaz Agar nire neskame egiptoarrarengana; agian, harekin ondorengoak izango dizkizut».
23 Abramek entzun zion Sarai bere emaztearen ahotsari eta esan zion: «Egin (horrela).» Saraik Agar, bere neskame egiptoarra, hartu eta Abrami, bere senarrari, emaztetzat eman zion.
24 Eta Abramengana joan zen, eta haurdun geratu zen Abram eta seme bat erditu zion, eta Ismael deitu zion, aste honetako bosgarren urtean [1965 AM]; eta hau zen Abramen bizitzako laurogeita seigarren urtea.

15. KAPITULUA

1 Jubileu honen laugarren asteko bosgarren urtean, [1979 AM] hirugarren hilean, hilaren erdian, Abramek uztaren lehenengo fruituen jaia ospatu zuen.
2 Eta eskaintza berriak eskaini zizkion aldarean, uztaren lehen fruituak, Jaunari, behi bat, ahuntz bat eta arkume bat aldarean erre-opari gisa Jaunari; haien fruitu-opariak eta edari-opariak intsentsuarekin eskaini zituen aldarean.
3 Jauna agertu zitzaion Abrami eta esan zion: «Ni naiz Jainko Ahalguztidun; onartu zeure burua nire aurrean eta izan zaitez perfektua».
4 Ituna egingo dut zure eta nire artean, eta izugarri ugalduko zaitut».
5 Abram aurpegia lurrera erori zen, eta Jainkoak berarekin hitz egin zuen, eta esan zion:
6 «Hara, nire agindua zurekin dago,
Eta nazio askoren aita izango zara.
7 Ez da gehiago zure izena Abram izango,
Baina zure izena hemendik aurrera eta betiko Abraham izango da.
Zeren nazio askoren aita egin zaitut.
8 Oso handi egingo zaitut,
Eta nazio bihurtuko zaituztet,
Eta erregeak aterako dira zuregandik.
9 Ituna ezarriko dut zure eta zure ondorengoen artean belaunaldiz belaunaldi, betiko ituna izango dena, zure eta zure ondorengoen Jainko izan nadin.
10 <Eta zuri eta zure ondorengoei emango dizuet> atzerritar gisa bizi izan zaren lurraldea, Kanaan lurraldea, betiko jabetu zaitezen, eta ni izango naiz haien Jainkoa».
11 Jaunak Abrahami esan zion: «Zuk, berriz, gorde nire ituna, zuk eta zure ondorengoek. Zirkunzidatu zuen artean gizonezko guztiak, eta zirkunzidatu zuen prepuzioak; hori izango da nire eta zuen arteko betiko itunaren seinale».
12 Zortzigarren egunean, belaunez belaun, etxean jaiotako edozein gizonezko zirkunzidatuko duzue, edo zuen ondorengoetatik kanpo erosi duzuen edozein atzerritarrengandik diruz.
13 Zure etxean jaiotakoa zirkunzidatuko da, eta diruz erosi dituzunak zirkunzidatuko dira, eta nire ituna zuen haragian izango da betiko lege gisa.
14 Eta zortzigarren egunean prepuzioaren haragian zirkunzidatu ez den gizonezko zirkunzidatu gabea, bere herritik kanporatua izango da, nire ituna hautsi baitu».
15 Jainkoak Abrahami esan zion: «Sarai zure emazteari ez zaio gehiago Sarai deituko, baizik eta Sara izango da bere izena».
16 Eta bedeinkatuko dut, eta seme bat emango dizut berarekin, eta bedeinkatuko dut, eta nazio bat izango da, eta nazioen erregeak aterako dira harengandik.
17 Abraham aurpegia lurrera erori zen, eta poztu egin zen, eta bere bihotzean esan zuen: «Ehun urtekoari seme bat jaioko al zaio, eta laurogeita hamar urteko Sarak erdituko al du?»
18 Abrahamek Jainkoari esan zion: «Ai Ismael zure aurrean biziko balitz!»
19 Jainkoak esan zuen: «Bai, Sarak ere seme bat izango dizu, eta Isaak deituko diozu, eta nire ituna egingo dut harekin, betiko ituna, eta haren ondorengoentzat».
20 Ismaeli dagokionez ere entzun dizut, eta hara, bedeinkatuko dut, eta handi egingo dut, eta izugarri ugarituko dut, eta hamabi printze izango ditu, eta nazio handi bat egingo dut.
21 Baina nire ituna Isaakekin egingo dut, Sarak zuretzat erdituko duenarekin, egun hauetan, datorren urtean».
22 Eta harekin hitz egiteari utzi zionean, Jainkoa Abrahamengandik igo zen.
23 Abrahamek Jainkoak esan bezala egin zuen: bere seme Ismael hartu zuen, etxean jaiotako eta diruz erosi zituen guztiak, etxeko gizonezko guztiak, eta haien prepuzioaren haragia zirkunzidatu zuen.
24 Eta egun berean zirkunzidatu zuten Abraham, eta harekin batera zirkunzidatu ziren bere etxeko gizon guztiak, <eta etxean jaioak>, eta atzerritarren seme-alabei diruz erosi zizkien guztiak.
25 Lege hau belaunaldi guztientzat da betiko, eta ez da egunen zirkunzisiorik egiten, ezta zortzi egunetatik egun bat ere kentzen; izan ere, betiko ordenantza da, zeruko tabletetan ezarria eta idatzia.
26 Eta jaiotzen den oro, zeinaren prepuzioaren haragia zortzigarren egunean zirkunzidatu ez den, ez da Jaunak Abrahamekin egin zuen itunaren seme-alaben artekoa, suntsipenaren seme-alaben artekoa baizik; ez dago, gainera, harengan Jaunarena dela adierazten duen seinalerik, baizik eta suntsitua eta lurpetik hila izateko eta lurpetik errotik ateratzeko patua du, Jaunaren gure Jainkoaren ituna hautsi baitu.

27 Izan ere, presentziako aingeru guztiak eta santutzearen aingeru guztiak horrela sortuak izan dira beren sorrera egunetik, eta presentziako aingeruen eta santutzearen aingeruen aurrean santutu du Israel, berarekin eta bere aingeru santuekin egon daitezen.
28 Eta agindu iezaiezu israeldarrei itun honen seinalea belaunaldiz belaunaldi gorde dezatela betiko lege gisa, eta ez dira lurraldetik errotik kenduko.
29 Agindu hau itun gisa ezarri da, Israelgo seme-alaba guztien artean betiko bete dezaten.
30 Ismael, haren semeak, anaiak eta Esau ez zituen Jaunak hurbilarazi; ez zituen aukeratu Abrahamen seme-alabak zirelako, ezagutzen zituelako baizik, Israel aukeratu zuen bere herri izateko.
31 Eta santutu egin zuen, eta gizakien seme-alaba guztien artetik bildu; izan ere, nazio eta herri asko daude, eta guztiak dira harenak, eta guztien gainean espirituak jarri ditu agintari, beragandik aldentzeko.
32 Baina ez zuen aingerurik edo espiriturik izendatu Israelen gainean, bera baita haien agintaria, eta berak zainduko ditu eta bere aingeruen eta espirituen eskutik eta bere botere guztien eskutik eskatuko ditu, zaindu eta bedeinkatu ditzan, eta harenak izan daitezen eta bera haiena izan dadin hemendik aurrera eta betiko.
33 Eta orain iragartzen dizut Israelgo seme-alabek ez dutela ordenantza hau beteko, eta ez dituztela beren semeak lege honen arabera zirkunzidatuko; izan ere, zirkunzidazioaren haragian, beren semeen zirkunzidazio hau alde batera utziko dute, eta Beliarren seme guztiek beren semeak zirkunzidatu gabe utziko dituzte jaio ziren bezala.
34 Eta Jaunaren haserre handia izango da Israelgo seme-alaben aurka, haren ituna utzi eta haren hitzetik aldendu direlako, eta probokatu eta blasfematu dutelako, lege honen ordenantza betetzen ez dutelako; izan ere, beren kideak jentilen antzera tratatu dituzte, lurraldetik kendu eta errotik atera ahal izateko. Eta ez zaie gehiago barkamenik edo barkamenik izango betiko akats honen bekatu guztiagatik [barkamena eta barkamena egon dadin].

16. KAPITULUA

1 Laugarren hileko ilberrian agertu ginen Abrahami, Mambreko haritzean, eta berarekin hitz egin genuen, eta iragarri genion Sara bere emazteak seme bat emango ziola.
2 Eta Sarak barre egin zuen, Abrahamekin hitz hauek esan genituela entzun baitzuen, eta ohartarazi genion, eta beldurtu egin zen, eta ukatu egin zuen hitz horiengatik barre egin zuela.
3 Eta bere semearen izena esan genion, zeruko tabletetan idatzita eta ordenatuta dagoen bezala (hau da, Isaak),
4 Eta (zein) beragana itzultzen ginenean, seme bat haurdun izango zuen.
5 Hilabete honetan Jaunak bere epaiketak betearazi zituen Sodoma, Gomorra, Zeboim eta Jordan eskualde osoaren aurka, eta suz eta sufrez erre zituen, eta gaurko egunera arte suntsitu zituen, [hara] haien lan guztiak adierazi dizkizudan bezala, gaiztoak eta bekatariak direla oso, eta kutsatzen direla eta fornikapena egiten dutela beren haragian, eta zikinkeria lantzen dutela lurrean.
6 Eta, era berean, Jainkoak epaiketa egingo du Sodomako zikinkeriaren arabera jokatu duten lekuetan, Sodomako epaiketaren antzekoa.
7 Baina Lot salbatu genuen; izan ere, Jainkoak Abraham gogoratu zuen eta hondamendiaren erditik bidali zuen.
8 Eta berak eta bere alabek bekatua egin zuten lurrean, Adamen garaitik bere garaira arte lurrean izan ez zen bezalakoa; gizona bere alabekin oheratu baitzen.
9 Eta, hara, agindu eta grabatu zen bere ondorengo guztiei buruz, zeruko tabletetan, kentzeko eta errotik ateratzeko, eta Sodomako epaiketa bezala epaitzeko haien aurka, eta gizakiaren ondorengorik ez uzteko lurrean kondenazio egunean.
10 Hilabete hartan Abraham Hebrondik alde egin eta Gerar mendietan bizi izan zen, Kades eta Xur artean.
11 Bosgarren hilabetearen erdian handik joan eta Zinaren Putzuan bizi izan zen.
12 Seigarren hilabetearen erdian, Jaunak Sara bisitatu zuen eta esandakoa egin zion, eta haurdun geratu zen.
13 Hirugarren hilabetean seme bat erditu zuen, eta hilabetearen erdian, Jaunak Abrahami esan zion garaian, uztaren lehen fruituen jaian, jaio zen Isaak.
14. Eta Abrahamek bere semea zortzigarren egunean zirkunzidatu zuen: bera izan zen lehena zirkunzidatua betiko ezarri den itunaren arabera.
15 Eta laugarren asteko seigarren urtean Abrahamengana joan ginen, Zinaren Putzura, eta agertu ginen [Sarari esan genion bezala, harengana itzuli behar genuela, eta seme bat izango zuela].
16 Zazpigarren hilabetean itzuli ginen, eta Sara haurdun aurkitu genuen gure aurrean] eta bedeinkatu egin genuen, eta berari buruz erabakitako gauza guztiak iragarri genizkion, ez zela hilko beste sei seme izan arte, eta hil aurretik ikusiko zituela; baina Isaakengan deituko zitzaiola bere izena eta ondorengoa.
17 Eta haren semeen ondorengo guztiak jentilak izango zirela eta jentilen artean zenbatuko zirela; baina Isaaken semeetatik bat ondorengo santu bihurtuko zela eta ez zela jentilen artean zenbatuko.
18 Goi-goikoaren zati bihurtuko baitzen bera, eta haren ondorengo guztiak Jainkoaren jabetzan eroriko ziren, Jaunarentzat herri izan zedin nazio guztien gainetik, eta erreinu, apaiz eta nazio santu bihurtuko zela.
19 Eta joan ginen gure bidetik, eta Sarari esan genion guztia kontatu genion, eta biak oso pozik zeuden.
20 Eta aldare bat eraiki zion han Jaunari, zeinari eman zion askatzailea eta bere atzerritar bizilekua zuen lurraldean pozgarria egiten ziona, eta poz-jai bat ospatu zuen hilabete hartan zazpi egunez, Zinaren Putzuan eraiki zuen aldarearen ondoan.
21 Jaialdi honetan etxolak eraiki zituen beretzat eta bere zerbitzarientzat, eta bera izan zen lurrean Etxolen Jaia ospatu zuen lehena.
22 Zazpi egun horietan, egunero erre-opari bat eskaintzen zion aldarera Jaunari: bi idi, bi ahari, zazpi ardi eta ahuntz bat, bekatu-opari gisa, bere eta bere ondorengoen alde barkamena eskatuz.
23 Eta, esker oneko eskaintza gisa, zazpi ahari, zazpi antxume, zazpi ardi eta zazpi aker, bakoitza bere fruitu-opari eta edari-opariekin; eta gantz guztia aldarean erre

zuen, Jaunari aukeratutako eskaintza gisa, usain atsegingarri gisa.
24 Goizez eta arratsaldez usain gozoak erretzen zituen: intsentsua, galbanoa, stanca, nardoa, mirra, espeziak eta kostuma; zazpi horiek guztiak eskaini zituen, xehatuta, zati berdinetan nahastuta eta garbi.
25 Eta zazpi egunez ospatu zuen jai hau, bihotz osoz eta arima osoz poztuz, berak eta bere etxeko guztiekin; eta ez zen berarekin arrotz bakar bat ere, ezta zirkunzidatu gaberik ere.
26 Eta bedeinkatu egin zuen bere belaunaldian sortu zuen Sortzailea, bere plazer onaren arabera sortu baitzuen; bazekien eta ulertu zuen beragandik justiziaren landarea sortuko zela belaunaldi guztietarako, eta beragandik hazi santua, gauza guztiak egin zituenaren antzekoa izan zedin.
27 Eta bedeinkatu eta poztu egin zen, eta jaialdi horri Jaunaren jaialdia deitu zion, Goi-goiko Jainkoak atsegin dezakeen poza.
28 Eta bedeinkatu egin genuen betiko, eta haren ondorengo guztiak lurreko belaunaldi guztietan zehar, jaialdi hau bere garaian ospatu zuelako, zeruko tableten testigantzaren arabera.
29 Horregatik, Israelentzat zeruko tabletetan aginduta dago zazpi egunez Tabernakuluen Jaia pozik ospatuko dutela zazpigarren hilabetean, Jaunaren aurrean atsegin den bezala; betiko legea belaunaldiz belaunaldi urtero.
30 Eta horretarako ez dago egun mugarik; izan ere, betiko agindua dago Israelentzat ospatu eta etxoletan bizitzea, eta buruetan koroak jartzea, eta errekatxotik adar hostotsuak eta sahatsak hartzea.
31 Abrahamek palmondo adarrak eta zuhaitz ederren fruituak hartu zituen, eta egunero zazpi aldiz inguratzen zuen aldarearen inguruan adarrekin, pozik goraipatzen eta eskerrak ematen zizkion bere Jainkoari gauza guztiengatik.

17. KAPITULUA

1 Bosgarren asteko lehen urtean, jubileu honetan, Isaak titia kendu zioten, [1982 AM] eta Abrahamek oturuntza handi bat egin zuen hirugarren hilabetean, bere seme Isaak titia kendu zioten egunean.
2 Ismael, Agar egiptoarraren semea, Abraham bere aitaren aurrean zegoen, haren ordez, eta Abraham poztu egin zen eta Jainkoa bedeinkatu zuen bere semeak ikusi zituelako eta ez zelako seme-alabarik gabe hil.
3 Eta gogoratu zituen Lotek beragandik banandu zen egunean esan zizkion hitzak, eta poztu egin zen Jaunak lurrean hazia eman ziolako lurra oinordetzan hartzeko, eta bere aho osoz bedeinkatu zuen gauza guztien Sortzailea.
4 Sarak Ismael jolasean eta dantzan ikusi zuen, eta Abraham poz-pozik. Ismaelen jeloskor jarri zen eta Abrahami esan zion: «Bota neskame hau eta haren semea; neskame honen semea ez baita nire seme Isaakekin oinordeko izango».
5 Gauza hori atsekabegarria iruditu zitzaion Abrahami, bere neskameagatik eta bere semeagatik, ezen beregandik bota behar baitzituen.
6 Eta Jainkoak Abrahami esan zion: «Ez izan zaitez atsekabegarria haurragatik eta neskameagatik; Sarak esan dizun guztian, entzun haren hitzei eta egin; Isaaken bidez izango baita zure izena eta ondorengoa.
7 Baina neskame honen semeari dagokionez, nazio handi bat egingo dut, zure ondorengoa delako».
8 Goizean goiz jaiki zen Abraham, ogia eta ur-zati bat hartu, Agarren eta haurraren sorbalden gainean jarri eta bidali egin zuen.
9 Neska joan eta Beer-Xeba basamortuan ibili zen, eta botila-ura agortu zitzaion, eta egarri egin zitzaion neskatoa, eta ezin izan zuen aurrera jarraitu, eta erori egin zen.
10 Amak hartu eta olibondo baten azpian utzi zuen; gero, joan eta haren aurrean eseri zen, arku-jaurtiketa baten distantziara; esan baitzuen: «Ez dezadala nire haurraren heriotza ikusi». Eta eserita zegoela, negarrez hasi zen.
11 Jainkoaren aingeru batek, santuetako batek, esan zion: «Zergatik ari zara negarrez, Agar? Jaiki, hartu haurra eta eutsi eskuan; Jainkoak entzun baitu zure ahotsa eta ikusi du haurra».
12 Begiak ireki eta ur-iturri bat ikusi zuen; joan eta bere botila urez bete zuen, eta bere haurrari edaten eman zion. Jaiki eta Parango basamortura joan zen.
13 Haurra hazi eta arkulari bihurtu zen, eta Jainkoa harekin zegoen, eta bere amak Egiptoko alaben artean emazte bat hartu zion.
14. Eta seme bat erdi zion, eta Nebaiot deitu zion, esanez: «Jauna gertu izan zait dei egin diodanean».
15 Eta gertatu zen zazpigarren astean, lehenengo urtean, [2003 AM], jubileu honetako lehenengo hilean, hil honen hamabian, zeruan ahotsak entzun ziren Abrahami buruz, esanez leial zela esan zion guztian, eta Jauna maite zuela, eta atsekabe guztietan leial zela.
16 Eta Mastêmâ printzea Jainkoaren aurrean etorri eta esan zuen: «Hara, Abrahamek maite du bere seme Isaak, eta beste gauza guztien gainetik atsegin du; eskatu iezaiozu erre-opari gisa eskaintzeko aldarean, eta ikusiko duzu agindu hau betetzen duen, eta jakingo duzu ea leial den probatzen duzun guztian».
17 Jaunak bazekien Abraham leial zela bere atsekabe guztietan; izan ere, bere herrialdean eta gosetearekin probatu zuen, eta erregeen aberastasunekin probatu zuen, eta berriro probatu zuen bere emaztearen bidez, beragandik erauzia izan zenean, eta zirkunzisioarekin; eta Ismael eta Agarren bere neskamearen bidez probatu zuen, bidali zituenean.
18 Eta Jainkoak probatu zuen guztian leial aurkitu zen, eta bere arima ez zen pazientziarik gabe egon, eta ez zen motel ibili ekintzan; leial eta Jaunaren maitalea zelako.

18. KAPITULUA

1 Jainkoak esan zion: «Abraham, Abraham». Hark erantzun zuen: «Hemen nago».
2 Eta esan zuen: Hartu Isaak, maite duzun seme maitea, eta zoaz mendi-lurralde batera, eta eskaini erakutsiko dizudan mendi batean.
3 Goizean goiz jaiki zen, astoa txaldatu zuen, eta bere bi mutil gazteak eta bere seme Isaak hartu zituen berarekin, eta erre-opariaren egurra moztu zuen, eta hirugarren egunean lekura joan zen, eta lekua urrunetik ikusi zuen.
4 Ur-iturri batera iritsi zenean, bere mutilei esan zien: «Gelditu hemen astoarekin, eta mutila eta biok hara joango gara, eta gurtu ondoren, itzuliko gara zuengana».

5 Hartu zuen erre-opariaren egurra eta Isaak bere semearen gainean jarri zuen; eskuan hartu zituen sua eta labana, eta biak elkarrekin joan ziren leku hartara.
6 Isaakek esan zion aitari: «Aita». Aitari erantzun zion: «Hemen nago, seme». Aitari erantzun zion: «Hona hemen sua, labana eta egurra; baina non dago erre-oparirako ardia, aita?»
7 Eta esan zuen: «Jainkoak beretzat emango du ardi bat erre-oparirako, seme». Eta Jainkoaren mendira hurbildu zen.
8 Aldare bat eraiki zuen, eta egurra jarri zuen aldarean, eta lotu zuen bere seme Isaak, eta aldarearen gaineko egurraren gainean jarri zuen, eta eskua luzatu zuen labana hartzeko, eta Isaak bere semea hil.
9 Eta haren aurrean eta Mastêmâ printzearen aurrean zutik egon nintzen, eta Jaunak esan zuen: «Esan iezaiozu ez diezaiola eskua jarri mutilari, ezta ezer egin ere, Jaunaren beldur dela erakutsi baitut».
10 Eta zerutik dei egin nion, eta esan nion: «Abraham, Abraham». Izututa, esan zuen: «Hemen nago».
11 Eta esan nion: «Ez luzatu eskua mutikoaren gainean, eta ez egin ezer berari; orain erakutsi dut Jaunaren beldur zarela, eta ez didazula ukatu zure semea, zure lehen-semea».
12 Eta Mastêmâ printzea lotsatu egin zen; eta Abrahamek begiak altxatu eta ikusi zuen, eta hara, ahari bat adarretatik harrapatuta... eta Abraham joan eta aharia hartu eta erre-opari gisa eskaini zuen bere semearen ordez.
13 Abrahamek leku hari «Jaunak ikusi du» deitu zion, eta horregatik esaten da mendian «Jaunak ikusi du»; hau da, Sion mendia.
14 Eta Jaunak Abraham bigarren aldiz deitu zuen bere izenez zerutik, guri Jaunaren izenean harekin hitz egiteko agerrarazi zigun bezala.
15 Eta esan zuen: «Neure buruaren izenean zin egiten dut, dio Jaunak, gauza hau egin duzulako, eta ez didazulako zure seme maitea ukatu, bedeinkazioz bedeinkatuko zaitudala, eta zure ondorengoak ugarituko ditudala, zeruko izarrak bezala eta itsasertzean dagoen hondarra bezala. Eta zure ondorengoek etsaien hiriak hartuko dituzte jabetzan,
16 Eta zure ondorengoen bidez bedeinkatuko dira lurreko nazio guztiak, nire ahotsa obeditzen duzulako, eta guztiei erakutsi diet leial zarela nirekin esan dizudan guztian: Zoaz bakean.
17 Abraham bere mutilengana joan zen, eta jaiki eta elkarrekin joan ziren Beer-Xebara, eta Abraham [2010 AM] Zinaren Putzuaren ondoan bizi izan zen.
18 Eta urtero ospatu zuen jai hau, zazpi egunez pozik, eta Jaunaren jaia deitu zion, bakean joan eta itzuli zen zazpi egunen arabera.
19 Eta, horren arabera, Israel eta haren ondorengoei buruz agindu eta idatzi da zeruko tabletetan, zazpi egunez jaialdi hau ospatu behar dutela jaialdiaren pozez.

19. KAPITULUA

1 Berrogeita bigarren jubileuko lehen asteko lehen urtean, Abraham itzuli eta Hebronen, hau da, Kiriat-Arbaren, aurrean bizi izan zen bi asteko urtez.
2 Jubileu honetako hirugarren asteko lehen urtean bete ziren Sararen bizitzako egunak, eta Hebronen hil zen.
3 Abraham joan zen haren dolua egitera eta lurperatzera, eta probatu genuen ea bere espiritua pazientzia zuen eta bere ahoko hitzekin haserretzen ez zen ikusteko; eta pazientzia aurkitu zuen honetan, eta ez zen asaldatu.
4 Izan ere, pazientzia izpirituarekin hitz egin zuen Het-eko seme-alabekin, bere hilda lurperatzeko leku bat eman ziezaioten asmoz.
5 Jaunak grazia eman zion hura ikusten zuten guztien aurrean, eta Hethen semeei erregutu zien apaltasunez, eta hauek eman zioten Mamreren aurrean dagoen kobazulo bikoitzaren lurra, hau da, Hebronen, laurehun zilarrezko txanponengatik.
6 Eta erregutu zioten, esanez: Doan emango dizugu; baina ez zuen haien eskuetatik hartu nahi izan doan, lekuaren prezioa eman baitzuen, dirua osorik, eta bi aldiz ahuspeztu zitzaien, eta ondoren bere hilda lurperatu zuen kobazulo bikoitzean.
7 Sararen bizitzako egun guztiak ehun eta hogeita zazpi urte izan ziren, hau da, bi jubileu, lau aste eta urtebete: horiek dira Sararen bizitzako urteen egunak.
8 Hau da Abraham probatu zuten hamargarren proba, eta leial eta pazientzia handikoa aurkitu zuten.
9 Eta ez zuen hitz bakar bat ere esan lurraldean zebilen zurrumurruari buruz, Jainkoak berari eta ondorengoei emango ziela esan ziola, eta han bere hilda lurperatzeko leku bat eskatu zuen; izan ere, leial aurkitu zuten, eta Jainkoaren lagun gisa idatzi zuten zeruko tabletetan.
10 Laugarren urtean, emazte bat hartu zuen bere seme Isaakentzat, eta Rebeka zen haren izena, Labanen arreba eta Betuelen alaba; eta Betuel Melkaren semea zen, eta hau Abrahamen anaia Nahorren emaztea zen.
11 Abrahamek hirugarren emazte bat hartu zuen beretzat, Ketura izenekoa, bere etxeko morroien alaben artean, Agar Sara baino lehen hil baitzen. Eta sei seme erditu zizkion: Zimram, Jokxan, Medan, Midian, Ixbak eta Xuah, bi asteko urteetan.
12 Bigarren urtean, seigarren astean, Rebekak bi seme erdi zizkion Isaaki: Jakob eta Esau.
13 Eta [2046 AM] Jakob gizon leun eta zuzena zen, eta Esau, basatia, landako gizona eta iletsua, eta Jakob oihaletan bizi zen.
14 Gazteak hazi ziren, eta Jakobek idazten ikasi zuen; baina Esauk ez zuen ikasi, zelaiko gizona eta ehiztaria baitzen, eta gerra ikasi zuen, eta bere egintza guztiak basatiak ziren.
15 Abrahamek Jakob maite zuen, baina Isaakek Esau maite zuen.
16 Eta Abrahamek Esauren egintzak ikusi zituen, eta bazekien Jakobengan izango zela bere izena eta ondorengoa; eta Rebeka deitu eta agindua eman zion Jakobi buruz, bazekielako hark ere askoz gehiago maite zuela Jakob Esau baino.
17 Eta esan zion: Ene alaba, zaindu nire seme Jakob, zeren nire ordez egongo baita lurrean, eta bedeinkapena izango da gizakien artean, eta Semen ondorengo osoaren aintzarako.
18 Badakit Jaunak hura aukeratuko duela bere herri izateko, lurraren gainean dauden herri guztien artean.
19 Eta hara, Isaakek nire semeak Esau maiteago du Jakob baino, baina ikusten dut zuk benetan maite duzula Jakob.

20 Gehiago erakutsi hari zure maitasuna, eta begira bedeinkazioz harengan; bedeinkapena izango baita guretzat lurrean, hemendik aurreratik belaunaldi guztietara.
21 Indartu bedi zure eskuak, eta poztu bedi zure bihotza zure seme Jakobengan, zeren maite izan baitut nire seme guztiak baino gehiago. Betiko bedeinkatua izango da, eta haren ondorengoek lur osoa beteko dute.
22 Lurreko hondarra zenbatu badezake norbaitek, haren ondorengoak ere zenbatu ahal izango dira.
23 Eta Jaunak ni eta nire ondorengoak bedeinkatu dituen bedeinkapen guztiak Jakobenak eta haren ondorengoenak izango dira betiko.
24 Eta haren ondorengoen bidez bedeinkatua izango da nire izena, eta nire aiten izena, Sem, Noab, Henok, Mahalalel, Enos, Set eta Adamena.
25 Eta hauek zeruaren oinarriak jartzeko balioko dute, eta lurra sendotzeko, eta ortzian dauden argi guztiak berritzeko.
26 Deitu zuen Jakob bere amaren aurrean, Rebekaren aurrean, eta musu eman zion, eta bedeinkatu egin zuen, esanez:
27 «Jakob, ene seme maitea, nire arimak maite duena, Jainkoak bedeinka zaitzala zerutik, eta eman diezazkizula Adam, Henok, Noe eta Sem bedeinkatu zituen bedeinkapen guztiak; eta esan zizkidan gauza guztiak eta emango zizkidala agindu zidan gauza guztiak itsatsi diezazkizula zuri eta zure ondorengoei betiko, zerua lurraren gainean dagoen egunen arabera».
28 Eta Mastêmâren Espirituek ez dute zu edo zure ondorengoen gainean nagusituko Jaunarengandik aldentzeko, zeina baita zure Jainkoa hemendik aurrera eta betiko.
29 Jainko Jauna izan bedi zuretzat aita, eta zu lehen-seme zarela, eta herriarentzat beti.
30 Zoaz bakean, seme». Eta biak batera joan ziren Abrahamengandik.
31 Rebekak askoz gehiago maite zuen Jakob bere bihotz osoz eta arima osoz Esau baino; baina Isaakek askoz gehiago maite zuen Esau Jakob baino.

20. KAPITULUA

1 Zazpigarren asteko lehen urtean, berrogeita bigarren jubileuan, Abrahamek Ismael [2052 (2045?) AM] eta bere hamabi semeak, Isaak eta bere bi semeak, eta Keturaren sei semeak eta haien semeak deitu zituen.
2 Eta Jaunaren bidea jarraitzeko agindu zien; zuzentasuna lantzeko, eta bakoitzak bere bizilaguna maitatzeko, eta modu horretan jokatzeko gizaki guztien artean; bakoitzak haiekiko ibiltzeko lurrean epaia eta zuzentasuna egiteko.
3 Jaunak haiekin egindako itunaren arabera, semeak zirkunzidatu behar zituztela, eta Jaunak agindu zizkigun bide guztietatik eskuinera edo ezkerrera ez aldendu behar zituztela; eta fornikazio eta zikinkeria orotatik gorde behar genuela [eta gure artetik fornikazio eta zikinkeria oro baztertu behar genuela].
4 Eta emakume edo neskame batek zuen artean fornikaziorik egiten badu, erre ezazue suan eta ez dezatela harekin fornikaziorik egin beren begien eta bihotzaren arabera; eta ez dezatela emazterik hartu Kanaango alabetatik; zeren Kanaango ondorengoak lurraldetik errotik kenduko baitira.
5 Eta erraldoien epaiketaren eta sodomatarren epaiketaren berri eman zien, nola epaituak izan ziren beren gaiztakeriagatik, eta nola hil ziren beren fornikazioagatik, zikinkeriagatik eta fornikazioaren bidezko elkar usteltzeagatik.
6 «Zaindu zaitezte fornikapen eta zikinkeria orotatik, eta bekatuaren kutsadura orotatik, gure izena madarikazio bihurtu ez dezazuen, eta zuen bizitza osoa iseka bihurtu ez dezazuen, eta zuen seme guztiak ezpataz suntsitu ez daitezen, eta Sodoma bezala madarikatuak izan ez zaitezten, eta zuen hondarrak Gomorrako semeak bezala».
7 Otoitz egiten dizuet, semeok, maita ezazue zeruko Jainkoa, eta eutsi iezaiezue haren agindu guztiei. Eta ez ibili haien idoloen eta haien zikinkerien atzetik,
8 Ez egin zeuentzat jainko urtu edo zizelkaturik; hutsalkeria dira eta ez dago espiriturik haietan; eskuen lana dira eta haietan konfiantza duten guztiek ez dute ezertan konfiantza.
9 Ez zerbitzatu, ezta gurtu ere, baizik eta zerbitzatu Jainko Gorena, eta gurtu etengabe: eta itxaron beti haren aurpegian, eta jokatu zuzentasuna eta justizia haren aurrean, atsegin izan dezan zuekin eta eman diezazun bere errukia, eta bidal diezazun euria goiz eta arratsalde, eta bedeinka ditzala lurrean egin dituzun lan guztiak, eta bedeinka ditzala zure ogia eta zure ura, eta bedeinka ditzala zure sabeleko fruitua eta zure lurraren fruitua, eta zure behi-taldeak, eta zure ardien artaldeak.
10 Eta bedeinkapen izango zarete lurrean, eta lurreko nazio guztiek nahi izango zaituztete, eta bedeinkatuko dituzte zuen semeak nire izenean, ni bezala bedeinkatuak izan daitezen.
11 Ismaeli, haren semeei eta Keturaren semeei opariak eman zizkien, eta Isaak bere semearengandik urrundu, eta dena Isaak bere semeari eman zion.
12 Ismael eta haren semeak, Keturaren semeak eta haien semeak elkarrekin joan ziren eta Paranetik Babiloniako sarreraraino bizi izan ziren, ekialderantz basamortuari begira dagoen lurralde osoan.
13 Hauek elkarren artean nahastu ziren, eta arabiar eta ismaeldar deitu zieten.

21. KAPITULUA

1 Jubileu honetako zazpigarren asteko seigarren urtean, Abrahamek bere seme Isaak deitu eta agindu hau eman zion: «Zahartu naiz, eta ez dakit noiz hilko naizen, eta beteta nago nire egunez».
2 Eta hara, ehun eta hirurogeita hamabost urte ditut, eta nire bizitzako egun guztietan Jauna gogoratu dut, eta bihotz osoz bilatu dut haren nahia egitea, eta haren bide guztietan zuzen ibiltzea.
3 Nire arimak gorroto izan ditu idoloak, <eta haiei zerbitzatzen zietenak gutxietsi ditut, eta nire bihotza eta espiritua eman ditut> ni sortu ninduenaren nahia egiteko.
4 Jainko bizia baita bera, santua eta leiala, eta guztien gainetik zuzena, eta ez dago harekin pertsonenganako begirunerik, ezta opariric onartzen ere; Jainkoa zuzena baita, eta bere aginduak hausten eta bere ituna gutxiesten duten guztien aurka epaitzen du.

5 Zu, seme maitea, bete haren aginduak, erabakiak eta erabakiak; ez ibili higuingarrikeria, irudi zizelkatu eta urtutako irudien atzetik.
6 Ez jan inolako abere-odolik, ezta zeruan hegan dabilen hegaztirik ere.
7 Eta bakezko opari gisa opari bat hiltzen baduzu, hil ezazu, eta isuri haren odola aldarearen gainean; eta opariaren gantz guztia aldarean eskainiko duzu, irin finarekin eta olioarekin nahastutako haragi-opariarekin batera, eta isur-opariarekin batera, eskaini guztiak batera erre-oparien aldarean; usain atsegina da Jaunaren aurrean.
8 Eskerrak emateko sakrifizioaren gantza aldarearen gainean dagoen suan eskainiko duzu, baita sabelean dagoen gantza, hesteetan dagoen gantz guztia, bi giltzurrunetan dagoen gantz guztia eta horien gainean dagoen gantz guztia ere; baita izterren eta gibelean dagoen gantza kenduko duzu giltzurrunekin batera.
9. Eta eskaini horiek guztiak Jaunaren aurrean atsegingarri den usain gozo gisa, bere labore-opari eta edari-opariarekin batera, usain gozo gisa, Jaunari eskainitako ogia.
10 Jan ezazue haren haragia egun hartan eta bigarren egunean, eta ez utzi eguzkia bigarren egunean sartuko jan arte, eta ez utzi ezer soberan hirugarren egunerako; izan ere, ez da onargarria [ez baita onartzen] eta ez da gehiago jan behar, eta hartatik jaten duen orok bekatua ekarriko du bere gainera; izan ere, horrela aurkitu dut idatzita nire arbasoen liburuetan, Henok-en hitzetan eta Noe-ren hitzetan.
11. Eta zure eskaintza guztietan gatza botako duzu, eta ez dadila itunaren gatza falta izan Jaunaren aurrean egiten dituzun eskaintza guztietan.
12 Sakrifizioetarako egurrari dagokionez, kontuz ibili aldarerako beste egurrik ez ekartzeko, hauez gain: altzifrea, erramua, almendra, izeia, pinua, zedroa, sabina, pikua, oliba, mirra, erramua, aspalatoa.
13 Eta egur mota hauetatik jarri aldarean sakrifizio azpian, itxuraz probatu direnak, eta ez jarri gainean egur pitzatu edo ilunik, gogorra eta garbia, akatsik gabekoa, osasuntsua eta kimu berrikoa; eta ez jarri gainean egur zaharrik, [bere usaina desagertu baita], ez baitago lehen bezalako usainik.
14 Egur mota hauetaz gain, ez dago besterik jarri behar duzunik (aldare gainean), zeren usaina sakabanatzen baita, eta haren usainaren usaina ez da zerura igotzen.
15 Gorde agindu hau eta bete ezazu, seme, zure egintza guztietan zuzena izan zaitezen.
16. Eta izan zaitez beti gorputzean garbi, eta garbitu zeure burua urarekin aldarean eskaintza egitera hurbildu aurretik, eta garbitu eskuak eta oinak aldarera hurbildu aurretik; eta sakrifizioa amaitu duzunean, garbitu berriro eskuak eta oinak.
17 Ez bedi odolik agertu zure gainean edo zure arroparen gainean; kontuz ibili, seme, odoletik, kontuz ibili osoz; estali hautsez.
18 Eta ez jan odolik, arima baita; ez jan odolik batere.
19 Eta ez hartu oparirik gizakiaren odolaren truke, zigorrik gabe eta epaiketarik gabe isuri ez dadin; izan ere, isuritako odolak eragiten du lurra bekatuan, eta lurra ezin da garbitu gizakiaren odoletik, isuri duenaren odolaz izan ezik.
20 Ez hartu oparirik edo oparirik gizakien odolaren truke: odola odolaren truke, Jaunaren, Goi-goiko Jainkoaren, aurrean onartua izan zaitezen; bera baita onaren babeslea; eta gaitz guztietatik babestua izan zaitezen, eta heriotza mota guztietatik salba zaitzan.
21 Ikusten dut, seme maitea, gizakien lan guztiak bekatu eta gaiztakeria direla, eta haien egintza guztiak zikinkeria, higuingarrikeria eta kutsadura direla, eta ez dagoela zuzentasunik haiekin.
22 Kontuz ibili haien bideetan eta haien bidexkatan ez ibiltzeko, eta Jainko Gorenaren aurrean heriotzara eramaten duen bekatua egiteko. Bestela, ezkutatuko du bere aurpegia zuregandik, eta zure bekatuen esku utziko zaitu berriro, eta errotik aterako zaitu lurraldetik, eta zure ondorengoak ere bai zeruaren azpitik, eta zure izena eta zure ondorengoak desagertuko dira lur osotik.
23 Utzi haien egintza guztietatik eta zikinkeria guztietatik, eta bete Goi-goiko Jainkoaren agindua, eta egin haren nahia eta izan zuzen gauza guztietan.
24 Eta bedeinkatuko zaitu zure egintza guztietan, eta zuzentasun-landare bat aterako du zuregandik lur osoan, lurraren belaunaldi guztietan, eta nire izena eta zure izena ez dira ahaztuko zeruaren azpian betiko.
25 Zoaz bakean, seme maitea. Goi-goiko Jainkoak, nire Jainkoak eta zure Jainkoak, indartu zaitzala bere nahia egiteko, eta bedeinka ditzala zure ondorengo guztiak eta zure ondorengoen gainerakoak belaunaldiz belaunaldi betiko, bedeinkazio zuzen guztiekin, lur osoan bedeinkapena izan zaitezen.
26 Eta pozik irten zen haren ondotik.

22. KAPITULUA

1 Eta gertatu zen berrogeita laugarren jubileuko lehen astean, bigarren urtean, hau da, Abraham hil zen urtean, Isaak eta Ismael Zinaren Putzutik asteen jaia ospatzera etorri zirela -hau da, uztaren lehen fruituen jaia- Abrahamengana, beren aita, eta Abraham poztu egin zen bere bi semeak etorri zirelako.
2 Isaakek ondasun asko zituen Beer-Xeban, eta Isaakek bere ondasunak ikustera joan ohi zen, eta gero aitarengana itzultzen.
3 Egun haietan, Ismael bere aita ikustera joan zen, eta biak elkarrekin etorri ziren, eta Isaakek erre-opari gisa sakrifizio bat eskaini zuen, eta bere aitaren Hebronen eraiki zuen aldarean aurkeztu.
4 Eskerrak eman eta poz-oturuntza bat egin zuen bere anaia Ismael aurrean: eta Rebekak opil berriak egin zituen ale berriarekin, eta bere seme Jakobi eman zizkion, lurraren lehenengo fruituak Abrahami eramateko, jan eta gauza guztien Egilea bedeinka zezan hil aurretik.
5 Isaakek ere esker oneko eskaintza bikain bat bidali zion Jakoben eskutik Abrahami, jan eta edan zezan.
6 Jan eta edan zuen, eta bedeinkatu egin zuen Goi-goiko Jainkoa, zerua eta lurra sortu zituena, lurreko gauza lodi guztiak egin zituena, eta gizakien seme-alabei eman zizkiena, jan eta edan zezaten eta beren Sortzailea bedeinka zezaten.
7 «Eta orain eskerrak ematen dizkizut, ene Jainkoa, egun hau ikusarazi didazulako: hara, ehun eta hirurogeita hamabost urte ditut, gizon zaharra eta egunez betea, eta nire bizitza guztiak bakean izan dira niretzat.

8 Etsaiaren ezpatak ez nau garaitu niri eta nire seme-alabei eman diezun guztian, nire bizitzako egun guztietan gaurdaino.
9 Ene Jainkoa, zure errukia eta bakea izan bedi zure zerbitzariaren eta haren semeen ondorengoen gainean, zure herri hautatua eta lurreko nazio guztien artean ondarea izan daitezen, hemendik aurrera, lurreko belaunaldi guztien egunetaraino, mende guztietan».
10 Eta Jakob deitu eta esan zion: «Ene seme Jakob, Jainko guztiaren bedeinka zaitzala eta indartu zaitzala zuzentasuna eta bere nahia egiteko, eta aukeratu zaitzala zu eta zure ondorengoak, bere nahiaren arabera beti bere ondareko herri izan zaitezten».
11 Eta zu, ene seme Jakob, hurbildu eta musu eman iezadazu». Hurbildu eta musu eman zion, eta esan zuen: «Bedeinkatua izan bedi nire seme Jakob, eta Goi-goikoaren seme guztiak, betiko. Jainkoak eman diezazula zuzentasunaren hazia; eta zure semeetako batzuk santu ditzala lur osoaren erdian; nazioek zerbitza zaitzatela, eta nazio guztiek makurtu daitezela zure ondorengoen aurrean».
12 Izan zaitez indartsu gizakien aurrean eta erabili agintea Set-en ondorengo guztien gainean. Orduan, zure bideak eta zure seme-alaben bideak bidezkoak izango dira, eta nazio santu bat izan daitezen.
13 Goi-goiko Jainkoak eman diezazkizula bedeinkazio guztiak, ni bedeinkatu nauen bedeinkazio guztiak, eta Noe eta Adam bedeinkatu zituen bedeinkazio guztiak; zure ondorengoen buru santuaren gainean atseden har dezatela belaunaldiz belaunaldi betiko.
14 Eta garbitu zaitzala bidegabekeria eta zikinkeria guztietatik, barkatuak izan daitezen ezjakintasunez egin dituzun bekatu guztiak. Eta indartu eta bedeinka zaitzala. Eta lur osoa jaso dezazun,
15 Berritu dezala bere ituna zurekin, izan zaitezen beraren ondare-nazio betiko, eta izan dadila zuretzat eta zure ondorengoentzat egiazko eta justiziazko Jainko lurraren egun guztietan.
16 Eta zuk, Jakob ene semea, gogoratu nire hitzak eta bete Abraham zure aita aginduak: Bereizi zaitez nazioetatik eta ez jan haiekin; ez egin haien lanaren arabera eta ez izan haien lagun; izan ere, haien lanak zikinak dira, eta haien bide guztiak kutsadura, higuingarritasun eta zikinkeria dira.
17 Hildakoei sakrifizioak eskaintzen dizkiete, espiritu gaiztoak gurtzen dituzte, hilobien gainean jaten dute, eta haien lan guztiak hutsalkeria eta ezereza dira.
18 Ez dute bihotzik ulertzeko, eta ez dute begiek ikusten zer diren haien lanak, eta nola huts egiten duten egur zati bati esanez: «Zu zara nire Jainkoa», eta harri bati: «Zu zara nire Jauna eta zu zara nire askatzailea». [Eta ez dute bihotzik.]
19 Zuri dagokionez, ene seme Jakob, lagundu zaitzala Goi-goiko Jainkoak, eta bedeinka zaitzala zeruko Jainkoak, eta kendu zaitzala haien zikinkeriatik eta haien akats guztietatik.
20 Kontuz, Jakob ene seme, Kanaango alaben ondorengoetatik emazterik ez hartzea; izan ere, haren ondorengo guztiak lurpetik erauziko baitira.
21 Izan ere, Kamen transgresioagatik, Kanaan okertu egin zen, eta haren ondorengo guztiak eta haren hondarrak suntsituak izango dira lurretik, eta harengandik sortuko den inor ez da salbatuko epaiketa egunean.
22 Eta idoloen eta profanoen gurtzaile guztiei dagokienez
(a) Ez da itxaropenik izango haientzat bizien lurraldean;
(b) Eta ez da haien oroitzapenik izango lurrean;
(c) Zeren infernura jaitsiko baitira,
(d) Eta kondenazio lekura joango dira,
Sodomako seme-alabak lurretik kendu zituzten bezala, idoloak gurtzen dituzten guztiak ere kenduko dituzte.
23 Ez izan beldurrik, Jakob ene semea, eta ez izan kikildu, Abrahamen semea: Goi-goiko Jainkoak gorde zaitzala suntsipenetik, eta aska zaitzala okerbide guztietatik.
24 Etxe hau neuretzat eraiki dut, nire izena lurrean jartzeko: [zuei eta zure ondorengoei emango dizute betiko], eta Abrahamen etxea izango da haren izena; zuri eta zure ondorengoei emango dizute betiko; izan ere, zuk eraikiko duzu nire etxea eta finkatuko duzu nire izena Jainkoaren aurrean betiko: zure ondorengoak eta zure izena iraungo dute lurreko belaunaldi guztietan.
25 Eta utzi zion agindu eta bedeinkapena emateari.
26 Biak ohe berean etzan ziren, eta Jakob Abrahamen, bere aitaren, magalean lo egin zuen, eta zazpi aldiz musukatu zuen, eta haren maitasuna eta bihotza poztu egin ziren haren gainean.
27 Eta bihotz-bihotzez bedeinkatu zuen, esanez: «Goi-goiko Jainkoa, guztiaren Jainkoa eta guztiaren Sortzailea, Kaldeako Ur-etik atera ninduena, lurralde hau betiko ondaretzat eman diezadan eta ondorengo santu bat ezar dezadan: bedeinkatua izan bedi Goi-goikoa betiko».
28 Eta bedeinkatu egin zuen Jakob, esanez: «Ene seme, zeinarengan pozten naizen bihotz-bihotzez eta maitasun osoz, zure grazia eta zure errukia altxa bedi haren gainean eta bere ondorengoen gainean beti».
29 Ez utzi, ezta gutxietsi ere hemendik betiko egunetaraino; zure begiak irekiak izan daitezela haren gainean eta haren ondorengoen gainean, gorde dezazun, bedeinka dezazun eta santu dezazun zure ondare gisa nazio gisa.
30 Eta bedeinka ezazu zure bedeinkapen guztiekin hemendik aurrera betikotasun osora, eta berritu zure ituna eta zure grazia harekin eta bere ondorengoekin, zure atsegin onaren arabera, lurreko belaunaldi guztientzat.

23. KAPITULUA

1 Eta Jakoben bi hatz jarri zituen begietan, eta jainkoen Jainkoa bedeinkatu zuen, eta aurpegia estali zuen, oinak luzatu eta betiko loa egin zuen, eta bere arbasoekin bildu zen.
2 Eta hori guztia gorabehera, Jakob bere bularrean etzanda zegoen, eta ez zekien Abraham, bere aitaren aita, hil zela.
3 Jakob loalditik esnatu zenean, Abraham izotza bezain hotz zegoen, eta esan zuen: «Aita, aita». Baina inork ez zion hitz egin, eta bazekien hilda zegoela.
4 Eta jaiki zen bere bularretik eta korrika joan zen, eta Rebekari, bere amari, esan zion; eta Rebeka joan zen gauez Isaakengana, eta esan zion; eta joan ziren elkarrekin, eta Jakob haiekin, eta lanpara bat zuen eskuan, eta sartu zirenean, Abraham hilda aurkitu zuten etzanda.
5 Isaak aitaren aurpegira erori zen, negarrez hasi eta musu eman zion.

6 Eta ahotsak entzun ziren Abrahamen etxean, eta Ismael bere semea jaiki eta bere aita Abrahamengana joan zen, eta negar egin zuen bere aita Abrahamengatik, berak eta Abrahamen etxe osoak, eta negarrez hasi ziren negarrez.
7 Eta bere seme Isaak eta Ismael-ek lurperatu zuten Abrahamen kobazulo bikoitzean, Sara bere emaztearen ondoan, eta berrogei egunez negar egin zuten haren alde, bere etxeko gizon guztiek, Isaak eta Ismael-ek, eta haien seme guztiek, eta Keturaren seme guztiek beren lekuan; eta Abrahamen negar egunak amaitu ziren.
8 Hiru jubileu eta lau asteko urteak bizi izan zituen, ehun eta hirurogeita hamabost urte, eta bere bizitzako egunak bete zituen, zahartuta eta egunez beteta.
9 Izan ere, arbasoen bizitzako egunak hemeretzi jubileu izan ziren; eta Uholdearen ondoren, hemeretzi jubileu baino gutxiago hazten hasi ziren, eta jubileuetan gutxitzen, eta azkar zahartzen, eta egunez beteta egoten ziren atsekabe ugari eta beren bide gaiztakerien ondorioz, Abraham izan ezik.
10 Abraham Jaunarekin perfektua izan zen bere egintza guztietan, eta zuzentasunean atsegina bere bizitzako egun guztietan; eta hara, ez zituen lau jubileu bete bere bizitzan, gaiztakeriaren ondorioz zahartu eta bere egunez bete zenean.
11 Eta une honetatik epaiketa handiaren egunera arte sortuko diren belaunaldi guztiak azkar zahartuko dira, bi jubileu bete baino lehen, eta haien ezagutzak utziko ditu zahartzaroagatik; eta haien ezagutza guztia desagertuko da.
12 Eta egun haietan, jubileu eta erdi urte bizitzen duen gizona, esango dute hari buruz: «Luzaro bizi izan da, eta bere egun gehienak mina, atsekabea eta atsekabea dira, eta ez dago bakerik».
13 Hondamendia hondamendiaren atzetik dator, eta zauria zauriaren atzetik, eta atsekabea atsekabearen atzetik, eta berri txarrak berri txarren atzetik, eta gaixotasuna gaixotasunaren atzetik, eta epaiketa gaizto guztiak, bata bestearekin batera, gaixotasuna eta hondamendia, eta elurra eta izotza eta izotza, eta sukarra, eta hotzikarak, eta logura, eta gosetea, eta heriotza, eta ezpata, eta gatibutasuna, eta mota guztietako hondamendi eta minak.
14. Eta hori guztia lurrean legeak hautsi dituen belaunaldi gaizto baten gainera etorriko da: haien lanak lizunkeria, fornikazioa, kutsadura eta higuingarriak dira.
15 Orduan esango dute: «Aita Santuen egunak mila urteraino asko izan ziren, eta onak; baina hara, gure bizitzako egunak, gizon bat asko bizi bada, hirurogeita hamar urte dira, eta indartsua bada, laurogei urte, eta horiek gaiztoak, eta ez dago bakerik belaunaldi gaizto honen egunetan».
16 Belaunaldi horretan, semeek beren aitak eta nagusiak bekatu eta bidegabekeriaz kondenatuko dituzte, eta beren ahoko hitzez eta egiten dituzten gaiztakeria handiez, eta Jaunak haien eta beraren artean egindako ituna alde batera uzteaz, hau da, haren agindu, ordenantza eta lege guztiak bete eta bete behar zituztela, ez eskuinera ez ezkerrera aldendu gabe.
17 Denek egin baitute gaiztakeria, eta aho guztiek gaiztakeria hitz egiten dute, eta haien lan guztiak zikinkeria eta higuingarri dira, eta haien bide guztiak kutsadura, zikinkeria eta suntsipena.
18 Hara, lurra suntsitua izango da haien lan guztiengatik, eta ez da mahatsondo hazirik, ezta oliorik ere izango; izan ere, haien lanak guztiz fedegabeak dira, eta denak batera hilko dira, piztiak, abereak, hegaztiak eta itsasoko arrain guztiak, gizakien seme-alabengatik.
19 Eta elkarren aurka borrokatuko dira, gazteak zaharrekin, eta zaharrak gazteekin, pobreak aberatsekin, apalak handiekin eta eskaleak printzipearekin, legearen eta itunaren ondorioz; ahaztu baitituzte agindua, eta ituna, eta jaiak, eta hilabeteak, eta larunbatak, eta jubileuak, eta epaiketa guztiak.
20 Eta arkuekin eta ezpatekin eta gerrarekin zutik egongo dira bide berera itzultzeko; baina ez dira itzuliko elkarri odol asko isuri arte lurrean.
21 Eta ihes egin dutenak ez dira beren gaiztakeriatik zuzentasunaren bidera itzuliko, baizik eta denak goratuko dira engainu eta aberastasunera, bakoitzak bere auzokidearena dena har dezan, eta izen handia aipatuko dute, baina ez egiaz eta ez zuzentasunez, eta santuen santua kutsatuko dute beren zikinkeriarekin eta beren kutsaduraren ustelkeriarekin.
22 Jaunak zigor handia emango die belaunaldi honen egintzei, eta ezpataren, epaiketaren eta gatibutasunaren esku utziko ditu, lapurtuak eta irentsiak izan daitezen.
23 Eta haien aurka esnatuko ditu jentil bekatariak, ez errukirik ez errukirik dutenak, eta inoren, ez zaharren, ez gazteen, ez inoren, pertsonari errespeturik ez diotenak, gizakien seme-alaba guztiak baino gaiztoagoak eta gaiztakeria egiteko indartsuagoak baitira. Eta indarkeria erabiliko dute Israelen aurka eta transgresioa Jakoben aurka, eta odol asko isuriko da lurrean, eta ez da izango bilduko duenik eta lurperatuko duenik.
24 Egun haietan oihu egingo dute, eta oihu egingo dute eta otoitz egingo bekatarien, jentilen eskuetatik salba daitezen; baina inor ez da salbatuko.
25 Eta haurren buruak zuriak izango dira ile grisarekin, eta hiru asteko haur bat ehun urteko gizon baten antzera agertuko da, eta haien altuera atsekabe eta zapalkuntzaren ondorioz suntsituko da.
26 Eta egun haietan, haurrek legeak ikasten hasiko dira, eta manamenduak bilatzen, eta zuzentasunaren bidera itzultzen.
27 Eta egunak asko hazten eta handitzen hasiko dira gizakien seme-alaben artean, haien egunak mila urtera hurbildu arte. Eta egun kopurua (lehen) baino urte gehiagora.
28 Eta ez da agurerik izango, ezta bere egunez ase ez dagoenik ere, denak izango baitira haur eta gazte.
29 Eta beren egun guztiak beteko dituzte eta bakean eta pozik biziko dira, Eta ez da Satanik edo suntsitzaile gaiztorik izango; izan ere, beren egun guztiak bedeinkapen eta sendatze egunak izango dira.
30 Eta garai hartan Jaunak bere zerbitzariak sendatuko ditu, eta jaikiko dira eta bake handia ikusiko dute, eta beren etsaiak kanporatuko dituzte. Eta justuek ikusiko dute eta eskerrak emango dituzte, eta pozez poztuko dira betiko, eta beren epaiketa guztiak eta beren etsaien madarikazio guztiak ikusiko dituzte.
31 Eta haien hezurrak lurrean atseden hartuko dute, eta haien espirituak poz handia izango du, eta jakingo dute Jauna dela epaia egiten duena, eta errukia erakusten diela ehunka eta milaka eta bera maite duten guztiei.

32 Eta zuk, Moises, idatzi hitz hauek; horrela idatzita baitaude, eta zeruko tabletetan grabatzen dituzte belaunaldiz belaunaldi betiko lekukotasun gisa.

24. KAPITULUA

1 Abraham hil ondoren, Jaunak bedeinkatu egin zuen bere seme Isaak, eta hau Hebrondik jaiki eta Ikuspenaren Putzuan bizitzera joan zen jubileu honetako hirugarren asteko lehen urtean [2073 AM], zazpi urtez.
2 Laugarren asteko lehen urtean gosete bat hasi zen lurraldean, [2080 AM] Abrahamen garaian izan zen lehenengo goseteaz gain.
3 Jakobek dilista-lapikoa egin zuen, eta Esau gosez itzuli zen landatatik. Eta Jakob bere anaiari esan zion: «Eman iezadazu lapiko gorri honetatik». Jakobek erantzun zion: «Saldu iezadazu zure jaiotza-eskubidea eta ogia emango dizut, eta baita dilista-lapiko honetatik ere».
4 Esauk bere bihotzean esan zuen: «Hil egingo naiz; zertarako balio dit lehen-seme-eskubide honek?
5 Eta Jakobi esan zion: «Ematen dizut». Jakobek erantzun zion: «Zin egin iezadazu gaur», eta zin egin zion.
6 Eta Jakobek bere anaia Esauri ogia eta lapikoa eman zizkion, eta ase arte jan zuen, eta Esauk gutxietsi egin zuen bere jaiotza-eskubidea; horregatik deitu zioten Esauri Edom izena, Jakobek bere jaiotza-eskubide gisa eman zion lapiko gorriagatik.
7 Jakob zaharrena izan zen, eta Esau bere dignitatetik jaitsi zuten.
8 Gosetea lurralde osoan zegoen, eta Isaak Egiptora joan zen aste honetako bigarren urtean, eta filistearren erregearengana joan zen Gerarrera, Abimelekengana.
9 Jauna agertu zitzaion eta esan zion: «Ez jaitsi Egiptora; bizi esango dizudan lurraldean, eta bizi lurralde honetan; zurekin izango naiz eta bedeinkatuko zaitut».
10 Zuri eta zure ondorengoei emango dizuet lurralde hau guztia, eta beteko dut zure aita Abrahami egin nion zina, eta zeruko izarrak bezain ugarituko dut zure ondorengoa, eta lurralde hau guztia emango diot zure ondorengoei.
11 Eta zure ondorengoen bidez bedeinkatuak izango dira lurreko nazio guztiak, zure aitak nire ahotsa obeditu eta nire aginduak, legeak, erabakiak eta ituna bete zituelako; eta orain obeditu nire ahotsari eta bizi lurralde honetan».
12 Hiru asteko urtez bizi izan zen Gelarren.
13 Abimelekekek agindu hau eman zion haren aurka, [2080-2101 AM] eta harena zen guztiaren aurka: «Harengana edo harena den zerbait ukitzen duen edonor hil egingo da».
14 Isaak indartsu egin zen filistearren artean, eta ondasun asko lortu zituen: idi, ardi, gamelu, asto eta familia handi bat.
15 Filistearren lurraldean erein zuen, eta ehun halako eman zuen; Isaak oso aberats bihurtu zen, eta filistearrek inbidiaz bete zuten.
16 Abrahamen bizitzan zehar Abrahamen zerbitzariek zulatu zituzten putzu guztiak filistearrek estali eta lurrez bete zituzten Abraham hil ondoren.
17 Eta Abimelekek Isaaki esan zion: «Zoaz guregandik, gu baino askoz indartsuagoa zarelako». Eta Isaak handik alde egin zuen zazpigarren asteko lehen urtean, eta Gerarko haranetan bizi izan zen.
18 Eta berriro zulatu zituzten Abrahamen aita morroiek zulatu eta filistearrek itxi zituzten putzuak, Abraham hil ondoren; eta Abrahamek, bere aita Abrahamek izendatu zituen izen berdinak eman zizkien.
19 Isaaken morroiek putzu bat zulatu zuten haranean, eta ur bizia aurkitu zuten, eta Gerarko artzainek Isaaken artzainekin liskarra izan zuten, esanez: «Gurea da ura». Eta Isaakek putzuari «Gaiztakeria» deitu zion, gurekin gaiztakeriaz jokatu zutelako.
20 Bigarren putzu bat zulatu zuten, eta horregatik ere liskarra izan zuten, eta Isaakek «Etsaia» deitu zion. Handik jaiki eta beste putzu bat zulatu zuten, eta horregatik ez zuten liskarra izan, eta Isaakek «Gela» deitu zion, eta Isaakek esan zuen: «Orain Jaunak lekua egin digu, eta ugaldu gara lurraldean».
21 Eta handik Zinaren Putzura igo zen berrogeita laugarren jubileuko lehen asteko lehen urtean [2108 AM].
22 Jauna agertu zitzaion gau hartan, lehen hilaren ilberrian, eta esan zion: «Ni naiz zure aita Abrahamen Jainkoa; ez izan beldurrik, zurekin bainago eta bedeinkatuko zaitut eta zure ondorengoak lurreko harea bezain ugarituko ditut, nire zerbitzari Abrahamengatik».
23. Eta han eraiki zuen aldare bat, bere aita Abrahamek lehenik eraiki zuena, eta Jaunaren izena deitu zuen, eta sakrifizioa eskaini zion bere aita Abrahamen Jainkoari.
24 Putzu bat zulatu zuten eta ur bizia aurkitu zuten.
25 Isaaken morroiek beste putzu bat zulatu zuten, baina ez zuten urik aurkitu. Joan ziren eta Isaaki esan zioten ez zutela urik aurkitu. Isaakek esan zuen: «Zin egin diet gaur filistearrei, eta gauza hau jakinarazi digute».
26 Eta leku hari Zinaren Putzua deitu zion, han zin egin baitzien Abimeleki, Ahuzati bere lagunari eta Pikol prefektuari edo bere gudariari.
27 Eta Isaakek egun hartan jakin zuen behartuta zin egin ziela bakeak egingo zituela haiekin.
28 Egun hartan, Isaakek filistearrak madarikatuz esan zuen: «Madarikatuak filistearrak nazio guztien haserre eta suminaren egunera arte; Jainkoak iseka, madarikazio, haserre eta suminaren xede bihur ditzala bekatarien eskuetan, jentilen eskuetan eta kitimarren eskuetan».
29 Eta etsaien eta kitimarren ezpatari ihes egiten diona, erauzi bedi zeru azpitik nazio zuzena epaiketan; izan ere, nire seme-alaben etsai eta kontraesan izango dira lurrean belaunaldiz belaunaldi.
30 Eta ez zaie inor geratuko, ezta epaiketaren haserrearen egunean salbatuko ere; izan ere, filistearren ondorengo guztiak suntsituko, errotik kenduko eta lurpetik kanporatuko dituzte, eta ez zaie gehiago Kaphtorimar horiei izenik edo ondorengorik utziko lurrean.
31 Zerura igo arren, handik jaitsiko da; lurrean sendo egin arren, handik arrastaka aterako da; nazioen artean ezkutatu arren, handik errotik aterako da; eta infernura jaitsi arren, han ere handia izango da haren zigorra, eta han ere ez du bakerik izango.
32 Eta gatibu joaten bada, haren bizitza kendu nahi dutenen eskuetatik hilko dute bidean, eta ez zaio ez izenik ez ondorengorik utziko lur osoan; betiko madarikaziora joango baita».
33 Eta horrela dago idatzita eta grabatuta berari buruz zeruko tabletetan, epaiketa egunean egin behar zaion, lurretik errotik atera dezaten.

25. KAPITULUA

1 Jubileu honetako aste honetako bigarren urtean, Rebekak bere seme Jakob deitu eta esan zion: «Ene seme, ez hartu Kanaango alaben emazterik, zure anaia Esauk bezala, Kanaango alaben bi emazte hartu baitzituen; eta hauek mingots egin didate beren egintza zikin guztiekin: zeren haien egintza guztiak fornikapena eta lizunkeria dira, eta ez dago zuzentasunik haiekin, zeren (haien egintzak) gaiztoak dira».
2 Eta nik, seme maite zaitut izugarri, eta nire bihotzak eta nire maitasunak bedeinkatzen zaituzte eguneko ordu guztietan eta gaueko zaintza guztietan.
3 Orain, seme maitea, entzun nire ahotsari eta egin zure amaren nahia. Ez hartu emazterik lurralde honetako alabetatik, baizik eta nire aitaren etxetik eta nire aitaren ahaideetatik. Hartu emazte bat nire aitaren etxetik, eta Jainko Goren-Goikoak bedeinka zaitzake, eta zure seme-alabak belaunaldi zuzena eta ondorengo santua izango dira».
4 Orduan, Jakobek Rebekari, bere amari, esan zion: «Hara, ama, bederatzi aste ditut, eta ez dut emakumerik ezagutzen, ez dut inorekin ezkondu, ezta Kanaango alabetatik emazte bat hartzea pentsatu ere.
5 Gogoratzen ditut, ama, gure aitaren Abrahamen hitzak, zeren agindu baitzidan ez hartzeko Kanaango alaben emazterik, baizik eta hartzeko emazte bat nire aitaren etxeko eta ahaideen artekoa.
6 Entzun dut lehenago ere Laban zure anaiari alabak jaio zaizkiola, eta haien artean emazte bat hartzea erabaki dut.
7 Horregatik, nire espirituan zaindu dut neure burua bekatu egin edo usteldu ez nadin nire bide guztietan nire bizitzako egun guztietan; izan ere, Abrahamek, nire aitak, lizunkeriari eta fornikazioari dagokienez, agindu asko eman zizkidan.
8 Eta, agindu didan guztiaren gainetik, hogeita bi urte hauetan nire anaiak liskarra izan du nirekin, eta maiz hitz egin dit eta esan dit: 'Anaia, hartu emaztetzat nire bi emazteetatik arreba bat'; baina ez dut nahi berak egin duen bezala egin.
9 Zure aurrean zin egiten dut, ama, bizitza osoan ez dudala Kanaango ondorengo alabetatik emazterik hartuko, eta ez dudala gaiztakeriaz jokatuko, anaiak egin duen bezala.
10 Ez izan beldurrik, ama; ziur egon zaitez zure nahia egingo dudala eta zuzen ibiliko naizela, eta ez ditudala nire bideak betiko hondatuko.
11 Orduan, aurpegia zerura altxatu eta eskuen hatzak luzatu zituen, ahoa ireki eta zerua eta lurra sortu zituen Goi-goiko Jainkoa bedeinkatu zuen, eta eskerrak eta laudorioak eman zizkion.
12 Eta esan zuen: «Bedeinkatua izan bedi Jainko Jauna, eta bedeinkatua izan bedi haren izen santua betiko, Jakob seme garbi eta hazi santu gisa eman baitzidan; zurea baita, eta zurea izango da haren ondorengoa etengabe eta belaunaldi guztietan betiko».
13 Bedeinka ezazu, Jauna, eta jarri nire ahoan zuzentasunaren bedeinkapena, bedeinka dezadan».
14 Eta ordu hartan, zuzentasunaren espiritua bere ahoan jaitsi zenean, bi eskuak Jakoben buruaren gainean jarri eta esan zuen:
15 Bedeinkatua zu, justiziaren Jauna eta mendeen Jainkoa, eta bedeinka zaitzala gizakien belaunaldi guztien gainetik. Eman diezazula zuri, ene Semea, justiziaren bidea, eta ager diezaiola justizia zure ondorengoei.
16 Eta zure seme-alabak ugaritu ditzala zure bizitzan zehar, eta urteko hilabeteen kopuruaren arabera sortu daitezela. Eta haien seme-alabak zeruko izarrak baino ugariagoak izan daitezela, eta itsasoko hondarra baino gehiago izan daitezela haien kopurua.
17 Eta eman diezaietela lurralde eder hau —Abrahami eta haren ondorengoei emango ziela esan zuen bezala— eta eduki dezatela betiko jabetzan.
18 Eta ikus dezadala (jaio), ene seme, seme bedeinkatuak nire bizitzan zehar, eta izan bedi zure ondorengo guztiak hazi bedeinkatu eta santu.
19 Eta zure amaren espiritua freskatu duzun bezala bere bizitzan zehar, zu erditu zaituenaren sabelean bedeinkatzen zaitu horrela, [Nire maitasunak] eta nire bularrek bedeinkatzen zaituzte eta nire ahoak eta nire mihiak handiki goraipatzen zaituzte.
20 Hazi eta hedatu lurrean, eta izan bedi zure ondorengoa zeruko eta lurraren pozean betiko; eta poztu bedi zure ondorengoa, eta bakearen egun handian izan dezala bakea.
21 Zure izenak eta zure ondorengoek iraun bezate betiko, Goi-goiko Jainkoa izan bedi haien Jainkoa, Zuzenbideko Jainkoa bizi bedi haiekin, eta haiekin eraiki bedi haren santutegia betiko.
22 Bedeinkatua izan bedi zu bedeinkatzen duena, eta madarikatua izan bedi gezurrez madarikatzen zaituen haragi oro.
23 Eta musu eman zion, eta esan zion: «Munduko Jaunak maite zaitzala, zure amaren bihotzak eta haren maitasunak zutaz pozten diren bezala eta bedeinkatzen zaituzten bezala». Eta bedeinkatzeari utzi zion.

26. KAPITULUA

1 Aste honetako zazpigarren urtean, Isaakek Esau, bere seme zaharrena, deitu eta esan zion: «Zahar naiz, seme, eta begira, nire begiak lausotuta daude ikusteko, eta ez dakit noiz hilko naizen».
2 Hartu orain zure ehiza-armak, zure gezi-zorroa eta zure arkua, eta zoaz zelaira, eta ehizatu eta harrapatu ni (oreina), ene seme, eta prestatu iezadazu jaki goxoa, nire arimak maite duen bezalakoa, eta ekarri iezadazu jan dezadan, eta nire arimak bedeinka zaitzan hil aurretik».
3 Baina Rebekak entzun zuen Isaak Esauri hitz egiten.
4 Esau goizean goiz joan zen landatara ehizatzera, harrapatzera eta aitari etxera eramateko.
5 Rebekak bere seme Jakob deitu eta esan zion: «Hara, entzun dut Isaak zure aita Esau zure anaiari esaten: «Ehiza ezazu jaki goxoa eta ekarri iezadazu».
6 Jan eta bedeinka zaitzaket Jaunaren aurrean hil aurretik». Orain, seme, obedi iezaiozu nire ahotsari agintzen dizudan horretan: zoaz zure artaldera eta ekarri bi ahuntz on, eta nik prestatuko diot jaki goxoa zure aitari, maite dituen bezalakoa, eta eramango diozu zure aitari, jan dezan eta bedeinka zaitzaten Jaunaren aurrean hil aurretik, eta bedeinkatua izan zaitezen».
7 Eta Jakobek bere amari Rebekari esan zion: «Ama, ez diot ukatuko nire aitak jango lukeen eta atsegin izango

lukeen ezer; beldur naiz bakarrik, ama, nire ahotsa ezagutuko ote duen eta ukitu nahi izango nauen.
8 Badakizu ni leuna naizela, eta Esau, nire anaia, iletsua dela; gaizkile bat bezala agertuko naiz haren begien aurrean, eta agindu ez zidan zerbait egingo dut; eta haserretuko da nirekin, eta madarikazioa ekarriko dut neure gainera, eta ez bedeinkapena».
9 Eta Rebekak, bere amak, esan zion: «Nire gainean bedi zure madarikazioa, seme; obedi iezaiozu nire ahotsari».
10 Jakobek bere amaren ahotsa obeditu zuen, eta joan zen, bi ahuntz on eta gizen hartu eta amari eraman zizkion, eta amak janari goxoa prestatu zien, berak maite zuen bezalakoa.
11 Rebekak bere seme zaharrenaren, Esauren, etxean zituen jantzi ederrak hartu zituen, eta Jakob bere seme gazteena jantzi zuen, eta ahuntzen larruak estali zizkion eskuetan eta lepoan.
12 Eta prestatu zituen haragia eta ogia eman zizkion bere seme Jakobi.
13 Jakob aitarengana joan zen eta esan zion: «Zure semea naiz. Agindu zenidan bezala egin dut. Jaiki eta eseri, eta jan harrapatu dudanetik, aita, zure arimak bedeinka nazan».
14 Isaakek bere semeari esan zion: «Nola aurkitu duzu hain azkar, seme?
15 Eta Jakobek esan zuen: «Zure Jainkoak aurkituarazi didalako».
16 Isaakek esan zion: «Hurbildu zaitez, seme, uki zaitzadan, ea nire seme Esau zaren ala ez».
17 Jakob bere aita Isaakengana hurbildu zen, eta honek ukitu eta esan zuen: «Ahotsa Jakoben ahotsa da, baina eskuak Esauren eskuak dira».
18 eta ez zuen antzeman, zerutik zetorren baimena baitzen haren pertzepzio-ahalmena kentzeko, eta Isaakek ez zuen antzeman, haren eskuak iletsuak baitziren bere anaia Esaurenak bezala, eta horregatik bedeinkatu zuen.
19 Eta esan zuen: «Nire seme Esau al zara?» Eta erantzun zuen: «Zure semea naiz». Eta esan zuen: «Ekarri iezadazu, harrapatu duzun horretatik jan dezadan, seme, nire arimak bedeinka zaitzan».
20. Eta hurbildu zitzaion, eta jan egin zuen, eta ardoa ekarri zion, eta edan egin zuen.
21 Isaakek, bere aitak, esan zion: «Hurbildu eta musu eman iezadazu, seme».
22 Hurbildu eta musu eman zion. Hark bere jantzien usaina sumatu zuen, eta bedeinkatu egin zuen, esanez: «Hara, nire semearen usaina Jaunak bedeinkatu duen soro bete baten usaina bezalakoa da».
23 Jaunak eman diezazula zeruko ihintza eta lurreko ihintza, eta gari eta olio ugari: nazioek zerbitza zaitzatela, eta herriek ahuspeztu zaitzatela.
24 Izan zaitez zure anaien jaun, eta ahuspeztu bedi zure aurrean zure amaren semeak; eta Jaunak ni eta nire aita Abraham bedeinkatu ditudan bedeinkapen guztiak eman biezazkizue zuri eta zure ondorengoei betiko. Madarikatua izan bedi zu madarikatzen zaituena, eta bedeinkatua izan bedi zu bedeinkatzen zaituena!
25 Isaakek bere seme Jakob bedeinkatzen amaitu bezain laster, eta Jakob bere aita Isaakengandik alde egin zuenean, ezkutatu egin zen, eta Esau bere anaia ehizatik itzuli zen.
26 Janari goxoa ere egin zuen, eta aitari eraman zion, esanez: «Jaiki zaitez, aita, eta jan nire ehiza-haragia, bedeinka nazan».
27 Isaakek, bere aitak, galdetu zion: «Nor zara zu?» Hark erantzun zion: «Ni naiz zure lehen-semea, zure seme Esau. Agindu didazun bezala egin dut».
28 Isaak oso harrituta geratu zen, eta esan zuen: «Nork ehizatu eta harrapatu eta ekarri dit? Nik denetarik jan dut zu etorri aurretik, eta bedeinkatu egin dut. Bedeinkatua izango da bera eta bere ondorengo guztiak betiko».
29 Esauk bere aita Isaaken hitzak entzun zituenean, oihu handi eta mingots batekin oihu egin zuen, eta esan zion aitari: «Bedeinka nazazu ni ere, aita».
30 Eta esan zion: «Zure anaia azpijokoz etorri da, eta zure bedeinkapena kendu dizu». Eta esan zuen: «Orain badakit zergatik deitzen zaion Jakob izena: hara, bi aldiz ordezkatu nau: nire jaiotza-eskubidea kendu dit, eta orain nire bedeinkapena kendu dit».
31 Isaakek esan zion: «Ez al duzu bedeinkapenik gorde niretzat, aita?». Isaakek erantzun zion Esauri: «Hara, zure jaun egin dut, eta bere anaia guztiak eman dizkiot zerbitzari; eta gari, ardo eta olio ugarirekin indartu dut. Eta orain, zer egingo dut zuretzat, seme?»
32 Esauk bere aita Isaaki esan zion: «Bedeinkapen bakarra al duzu, aita? Bedeinka nazazu ni ere, aita».
33 Esauk ahotsa altxatu eta negar egin zuen. Isaakek erantzun zion: «Hara, lurreko ihintzetik urrun egongo da zure bizilekua, eta zeruko ihintzetik urrun, goitik».
34 Zure ezpataz biziko zara, eta zure anaia zerbitzatuko duzu. Handitzen zarenean eta haren uztarria zure lepotik astindu duzunean, heriotzara eramango zaituen bekatu osoa egingo duzu, eta zure ondorengoak zeruaren azpitik errotik erauziak izango dira.
35 Esauk Jakobi mehatxu egin zion aitak bedeinkatutako bedeinkapenagatik, eta bere bihotzean esan zuen: «Irits daitezela nire aitaren dolu egunak, eta hil dezadan nire anaia Jakob».

27. KAPITULUA

1 Esau seme zaharrenaren hitzak amets batean kontatu zizkioten Rebekari, eta Rebekak bidali zuen Jakob bere seme gazteena deitzera,
2 eta esan zion: «Hara, zure anaia Esauk mendekua hartuko dizu, hiltzeko».
3 Orain, beraz, seme, obedi iezaiozu nire ahotsari, jaiki eta ihes egin Haranera, Laban nire anaiarengana, eta egon berarekin egun batzuk, zure anaiaren haserrea baretu arte, eta bere haserrea zuregandik uxatu eta egin duzun guztia ahaztu arte; orduan bidaliko dizut handik ekartzeko».
4 Eta Jakobek esan zuen: «Ez naiz beldur; hil nahi banau, hilko dut».
5 Baina emakumeak esan zion: «Ez nazazu bi semeak egun berean gabe geratu».
6 Jakobek bere amari Rebekari esan zion: «Badakizu nire aita zahartu dela eta ez duela ikusten, begiak lausotuta dituelako. Utziko banu, gaizki hartuko luke, utzi eta zuregandik alde egingo baitut. Aita haserretuko litzateke eta madarikatu egingo ninduke. Ez naiz joango; berak bidaliko banau, orduan bakarrik joango naiz».

7 Rebekak esan zion Jakobi: «Sartuko naiz eta berarekin hitz egingo dut, eta bidaliko zaitu».
8 Rebeka Isaaki sartu eta esan zion: «Nazka ematen dit bizitzak Esauk emaztetzat hartu dituen bi Hiten alabei esker. Eta Jakobek lurralde honetako alaben artean emazte bat hartzen badu, zertarako biziko naiz gehiago? Kanaango alabak gaiztoak dira eta».
9 Isaakek Jakob deitu eta bedeinkatu egin zuen, eta ohartarazi egin zuen, esanez: «Ez hartu Kanaango alaben emazterik;
10 Jaiki eta zoaz Mesopotamiara, zure amaren aitaren Betuelen etxera, eta hartu handik emazte bat Laban zure amaren anaiaren alabetatik.
11 Jainko Ahalguztidunak bedeinka zaitzala, ugaldu eta ugaritu zaitzala nazioen multzo bihur zaitezen. Nire aita Abrahamen bedeinkazioak eman diezazkizu zuri eta zure ondorengoei, bizi zaren lurraldea eta Jainkoak Abrahami eman zion lurralde osoa jaso dezazun. Zoaz bakean, seme.
12 Isaakek bidali zuen Jakob Mesopotamiara, Labanengana, Betuel siriarraren semea, Rebekaren anaia, Jakoben amarena.
13 Jakob Mesopotamiara joateko jaiki ondoren, Rebekaren espiritua atsekabetu egin zen bere semeagatik, eta negar egin zuen.
14 Isaakek Rebekari esan zion: «Ene arreba, ez egin negarrik ene seme Jakobengatik; bakean doa eta bakean itzuliko da».
15 Goi-goiko Jainkoak zainduko du gaitz guztietatik, eta harekin izango da; ez baitu utziko bere bizitza osoan;
16 Badakit haren bideak aurrera aterako direla noranahi doala, bakean itzuli eta bakean ikusiko dugun arte.
17 Ez izan beldurrik harengatik, arreba, bide zuzenetik baitabil eta gizon perfektua da; leiala da eta ez da hilko. Ez egin negarrik».
18 Isaakek Rebeka kontsolatu zuen bere seme Jakobengatik, eta bedeinkatu egin zuen.
19 Eta Jakob Zinaren Putzutik abiatu zen Haranera joateko berrogeita laugarren jubileuko bigarren asteko lehen urtean, eta Luz mendietara iritsi zen, hau da, Betelera, aste honetako lehen hilabeteko ilberrian, [21:15 AM] eta arratsaldean iritsi zen lekura eta bidearen mendebalderako bidetik aldendu zen gau hartan: eta han lo egin zuen; eguzkia sartu baitzen.
20 Leku hartako harri bat hartu eta zuhaitz azpian jarri zuen, eta bakarrik zihoan bidean, eta lo egin zuen.
21 Gau hartan amets egin zuen, eta hara, eskailera bat lurrean jarrita, eta bere punta zeruraino iristen zen, eta hara, Jaunaren aingeruak igotzen eta jaisten ziren gainean: eta hara, Jauna gainean zegoen.
22 Eta Jakobi mintzatu zitzaion, esanez: «Ni naiz zure aita Abrahamen Jainko Jauna eta Isaaken Jainkoa; zuk lo egiten duzun lurraldea emango dizut eta zure ondorengoei».
23 Zure ondorengoak lurreko hautsa bezain ugariak izango dira, mendebaldera eta ekialdera, iparraldera eta hegoaldera ugarituko zara, eta zugan eta zure ondorengogan bedeinkatuak izango dira nazioetako familia guztiak.
24. Eta hara, zurekin izango naiz, eta zainduko zaitut noranahi zoazela, eta bakean itzuliko zaitut lurralde honetara; ez zaitut utziko esan dizudan guztia egin arte».
25 Jakob lotatik esnatu eta esan zuen: «Egiaz, leku hau Jaunaren etxea da, eta nik ez nekien». Beldurtu egin zen eta esan zuen: «Izugarria da leku hau, Jainkoaren etxea baino ez baita, eta hau da zeruko atea».
26 Goizean goiz jaiki zen Jakob, eta buruaren azpian jarri zuen harria hartu eta zutabe gisa jarri zuen seinale gisa, eta olioa isuri zuen gainean. Eta leku hari Betel deitu zion; baina lekuaren izena lehen Luz zen.
27 Jakobek Jaunari boto bat egin zion, esanez: «Jauna nirekin badago, eta bide honetan zaintzen banau, eta jateko ogia eta janzteko arropa ematen badit, eta bakean aitaren etxera itzultzen banaiz, Jauna izango da nire Jainkoa, eta leku honetan seinale gisa zutabe gisa jarri dudan harri hau Jaunaren etxea izango da, eta ematen didazun guztiaren hamarrena zuri emango dizut, ene Jainkoa».

28. KAPITULUA

1 Joan zen bere bidaian, eta ekialdeko lurraldera iritsi zen, Rebekaren anaia zen Labanengana, eta Laban harekin egon zen, eta astebetez zerbitzatu zion Rakel bere alabarentzat.
2 Eta hirugarren asteko lehen urtean [2122 AM] esan zion: «Eman iezadazu nire emaztea, zeinarentzat zazpi urtez zerbitzatu zaitudan». Eta Labanek esan zion Jakobi: «Emango dizut zure emaztea».
3 Labanek oturuntza bat egin zuen, eta bere alaba zaharrena Lea hartu eta Jakobi eman zion emaztetzat, eta Zilpa bere neskame eman zion neskametzat; eta Jakobek ez zekien, Rakel zela uste baitzuen.
4. Eta harengana joan zen, eta hara non Lea zela; eta Jakob haserretu zen Labanen aurka, eta esan zion: «Zergatik jokatu didazu horrela? Ez al dizut zerbitzatu Rakelengatik eta ez Leagatik? Zergatik egin didazu bidegabekeria?»
5 Hartu zure alaba, eta joango naiz; gaizki egin didazulako». Izan ere, Jakobek maiteago zuen Rakel Lea baino; izan ere, Learen begiak ahulak ziren, baina oso ederra zen haren itxura; Rakelek, berriz, begi ederrak zituen, eta itxura ederra eta oso ederra.
6 Eta Labanek Jakobi esan zion: «Ez da horrela egiten gure herrialdean, gazteena zaharrenaren aurretik ematea». Eta ez da zuzena hori egitea; izan ere, horrela aginduta eta idatzita dago zeruko tabletetan, inork ez dezala bere alaba gazteena zaharrenaren aurretik eman; baina zaharrena, batek ematen du lehenengo eta ondoren gazteena - eta hori egiten duen gizona, erruduntzat jotzen dute zeruan, eta inor ez da zuzen gauza hori egiten duena, zeren ekintza hau txarra baita Jaunaren aurrean.
7 Eta agindu israeldarrei ez dezatela gauza hau egin; ez dezatela hartu edo eman gazteena zaharrena eman aurretik, oso gaiztoa baita.
8 Labanek Jakobi esan zion: «Utzi honen zazpi egunak igarotzen, eta Rakel emango dizut, beste zazpi urtez zerbitzatuko didazun eta nire ardiak bazkatu ahal izango dituzun aurreko astean bezala».
9 Eta Learen jaiaren zazpi egunak igaro zirenean, Labanek Rakel eman zion Jakobi, beste zazpi urtez zerbitzatzeko, eta Rakeli Bilha, Zilparen arreba, neskame gisa eman zion.
10 Eta beste zazpi urtez zerbitzatu zuen Rakelengatik, Lea doan eman baitzitzaion.
11 Jaunak Learen sabela ireki zuen, eta haurdun geratu zen eta seme bat erditu zion Jakobi, eta Jakobek Ruben izena eman zion, hirugarren asteko lehen urtean, bederatzigarren hilaren hamalaugarren egunean. [2122 AM]

12 Baina Rakelen sabela itxita zegoen, Jaunak ikusi baitzuen Lea gorrotagarria zela eta Rakel maitatua.
13 Eta berriro elkartu zen Jakob Learengana, eta honek haurdun geratu zen, eta bigarren seme bat eman zion Jakobi, eta Jakobek Simeon izena eman zion, hamargarren hilaren hogeita batean, aste honetako hirugarren urtean. [2124 AM]
14 Eta berriro elkartu zen Jakob Learengana, eta haurdun geratu zen, eta hirugarren seme bat erditu zion, eta Levi deitu zion, aste honetako seigarren urteko lehen hilaren ilberrian. [2127 AM]
15 Eta berriro elkartu zen Jakob harekin, eta haurdun geratu zen emakumea, eta laugarren seme bat erditu zion, eta Juda deitu zion izena, laugarren asteko lehen urtean, hirugarren hilaren hamabostean. [2129 AM]
16 Rakelek Lea inbidiatu zuen horregatik guztiagatik, ez baitzuen erditzen, eta Jakobi esan zion: «Eman seme-alabak». Jakobek esan zion: «Ukatu al dizut sabeleko fruitua? Utzi al zaitut?»
17 Rakelek ikusi zuenean Leak lau seme erdi zizkiola Jakobi: Ruben, Simeon, Lebi eta Juda, esan zion: «Zoaz nire neskame Bilharengana, eta haurdun geratuko da eta seme bat izango dit». (Eta bere neskame Bilha eman zion emaztetzat).
18 Eta harengana joan zen, eta haurdun geratu zen emakumea, eta seme bat erditu zion, eta Dan deitu zion, seigarren asteko seigarren urtean, seigarren hilaren bederatzian. [2127 AM]
19 Jakob bigarren aldiz joan zen Bilharengana, eta honek haurdun geratu zen eta beste seme bat eman zion Jakobi, eta Rakelek Neftali deitu zion, laugarren asteko bigarren urtean, zazpigarren hilaren bosgarren egunean. [21:30 AM]
20 Eta Leak ikusi zuenean antzu bihurtu zela eta ez zuela haurrik izaten, Rakelen inbidia izan zuen, eta bere neskame Zilpa ere eman zion Jakobi emaztetzat. Haurdun geratu zen eta seme bat erditu zuen, eta Leak Gad deitu zion, zortzigarren hilaren hamabian, laugarren asteko hirugarren urtean. [2131 AM]
21 Eta berriro joan zen harengana, eta haurdun geratu zen emakumea, eta bigarren seme bat erditu zion, eta Leak Aser deitu zion, laugarren asteko bosgarren urtean, hamaikagarren hilaren bigarren egunean. [2133 AM]
22 Jakob Learengana joan zen, eta honek haurdun geratu eta seme bat erditu zuen, eta Isakar deitu zion, bosgarren hilaren lauan, laugarren asteko laugarren urtean, [2132 AM] eta inude bati eman zion.
23 Jakob berriro etorri zen harengana, eta emakumeak haurdun geratu eta bi seme-alaba izan zituen, seme bat eta alaba bat. Semeari Zabulon deitu zion eta alabari Dina, zazpigarren hilaren zazpian, laugarren asteko seigarren urtean. [2134 AM]
24 Jaunak erruki izan zion Rakeli, eta sabela ireki zion, eta haurdun geratu zen, eta seme bat erditu zuen, eta Josef deitu zion, seigarren urteko laugarren hileko ilberrian, laugarren aste honetan. [2134 AM]
25 Jose jaio zen egunetan, Jakobek Labani esan zion: «Eman iezadazu emazteak eta semeak, eta joan nadin Isaak nire aitagana, eta egin dezadan etxe bat; bete ditut zure bi alabengatik zerbitzatu dizudan urteak, eta joango naiz aitaren etxera».
26 Labanek Jakobi esan zion: «Gelditu nirekin zure saria jasotzeko, eta bazkatu berriro nire artaldea niretzat, eta hartu zure saria».
27 Eta elkarren artean adostu zuten arkume eta antxume beltz, orbandun eta zuriak emango zizkiola sari gisa; (horiek) izango ziren bere saria.
28 Ardi guztiek ardiak izan zituzten orbandunak, pikartuak eta beltzak, marka desberdinekin; eta berriro ere beren antzeko bildotsak izan zituzten; eta orbandun guztiak Jakobenak ziren, eta orbandunak ez zirenak Labanenak.
29 Jakoben ondasunak izugarri ugaritu ziren: idiak, ardiak, astoak, gameluak, morroiak eta neskameak eskuratu zituen.
30 Labanek eta bere semeek Jakoben inbidia izan zuten, eta Labanek ardiak kendu zizkion, eta asmo gaiztoz zelatatu zuen.

29. KAPITULUA

1 Rakelek Jose erdi zuenean, Laban ardiak moztera joan zen, hiru eguneko bidea baitzuten harengandik.
2 Jakobek ikusi zuen Laban bere ardiak moztera zihoala, eta deitu egin zien Leari eta Rakeli, eta esan zien adeitasunez, berarekin Kanaan lurraldera joateko.
3 Kontatu zien amets batean ikusi zuen guztia, aitaren etxera itzultzeko esan zion guztia, eta haiek erantzun zioten: «Zurekin joango gara, nora zoazen».
4 Eta Jakobek bedeinkatu egin zuen bere aita Isaaken Jainkoa eta bere aita Abrahamen Jainkoa, eta jaiki eta bere emazteak eta seme-alabak igo zituen zaldiz, eta bere ondasun guztiak hartu eta ibaia zeharkatu zuen, eta Galaadeko lurraldera iritsi zen, eta Jakobek bere asmoa ezkutatu zion Labani eta ez zion esan.
5 Laugarren asteko zazpigarren urtean, Jakob Gilead aldera jo zuen lehen hilabetean, hogeita batgarrenean. [2135 AM] Labanek atzetik joan zitzaion eta harrapatu zuen Jakob Gilead mendian hirugarren hilabetean, hamahirugarrenean.
6 Eta Jaunak ez zion utzi Jakobi kalterik egiten; izan ere, gauez amets batean agertu zitzaion. Eta Labanek hitz egin zion Jakobi.
7 Eta egun horietako hamabosgarrenean, Jakobek oturuntza bat egin zion Labanentzat eta berarekin etorri ziren guztientzat, eta Jakobek zin egin zion Labani egun hartan, eta Labanek ere Jakobi, ez zutela inor Galaadeko menditik bestearengana igaroko asmo gaiztoekin.
8 Eta lekuko gisa pila bat egin zuen han; horregatik deitu zioten leku hari «Lekukoen Pila», pila horren omenez.
9 Baina lehenago Galaadeko lurraldeari refaitarren lurraldea deitzen zioten; izan ere, refaitarren lurraldea zen, eta refaitarrak jaio ziren (han), hamar, bederatzi, zortzi eta zazpi beso arteko altuera zuten erraldoiak.
10 Amonen semeen lurraldetik Hermon mendiraino bizi ziren, eta haien erreinuko egoitzak Karnaim, Astarte, Edrei, Misur eta Beon izan ziren.
11 Jaunak suntsitu zituen beren egintza gaiztoengatik; oso gaiztoak zirelako, eta amortarrak bizi izan ziren haien ordez, gaiztoak eta bekatariak, eta ez dago gaur egun beren bekatu guztiak bete dituen herririk, eta ez dute gehiago bizitza luzerik lurrean.
12 Eta Jakobek Laban bidali zuen, eta hau Mesopotamiara, ekialdeko lurraldera, joan zen, eta Jakob Galaadeko lurraldera itzuli zen.

13. Eta Jabok ibaia igaro zuen bederatzigarren hilean, hamaikagarrenean. Eta egun hartan, Esau, bere anaia, etorri zitzaion harekin, eta adiskidetu egin zen harekin, eta joan egin zen harekin Seir lurraldera, eta Jakob, berriz, oihaletan bizi izan zen.
14 Jubileu honetako bosgarren asteko lehen urtean [2136 AM] Jordan ibaia zeharkatu eta Jordanez beste aldean bizi izan zen, eta bere ardiak bazkatu zituen Harkaitz itsasotik Bet-Xanera, Dotanera eta Akrabimgo basoraino.
15 Eta bere aita Isaaki bidali zizkion bere ondasun guztiak: arropa, janaria, haragia, edaria, esnea, gurina, gazta eta haraneko datilak.
16 Eta bere amari Rebekari ere urtean lau aldiz, hilabeteen artean, goldearen eta uztaren artean, udazkenaren eta euriaren artean eta neguaren eta udaberriaren artean, Abrahamen dorrera.
17 Isaak Zin-iturritik itzuli eta bere aita Abrahamen dorrera igo zen, eta han bizi izan zen bere seme Esaugandik aparte.
18 Jakob Mesopotamiara joan zen garaian, Esauk Mahalat, Ismaelen alaba, emaztetzat hartu zuen beretzat, eta bere aitaren eta emazteen artalde guztiak bildu zituen, eta Seir mendian bizi izan zen, eta Isaak bere aita bakarrik utzi zuen Zinaren Putzuan.
19 Isaak Zinaren Putzutik igo eta bere aita Abrahamen dorrean bizi izan zen, Hebrongo mendietan.
20 Eta hara bidaltzen zuen Jakobek bere aitari eta amari noizean behin bidaltzen zien guztia, behar zuten guztia, eta hauek bedeinkatu egin zuten Jakob bihotz osoz eta arima osoz.

30. KAPITULUA

1 Seigarren asteko lehen urtean [2143 AM], laugarren hilabetean, bakean joan zen Salemera, Sikemgo ekialdera.
2 Han eraman zuten Dina, Jakoben alaba, Sikemgo etxera. Sikemgo etxera, Hamor hibiarra, lurraldeko printzea, Sikemgo etxera, eraman zuten. Sikemgo etxera etzan zen harekin eta desohoratu egin zuen; neskatoa hamabi urteko neskato bat zen.
3. Eta erregutu zien bere aitari eta haren anaiei emaztetzat eman ziezaioten. Eta Jakob eta haren semeak haserretu ziren Sikemgo gizonengatik; Dina, haien arreba, desohoratu baitzuten, eta asmo gaiztoz hitz egin zieten, engainatu egin zituzten eta engainatu egin zituzten.
4 Simeon eta Lebi ustekabean Sikemera etorri ziren, eta Sikemgo gizon guztien aurka epaia bete zuten, bertan aurkitu zituzten gizon guztiak hil zituzten, eta ez zuten bat ere bizirik utzi: guztiak zigortu zituzten Dina arreba desohoretu zutelako.
5 Eta horrela ez dadila gehiago egin hemendik aurrera Israelgo alaba bat kutsa dadin; izan ere, zeruan epaia ezarri da haien aurka, Sikemgo gizon guztiak ezpataz suntsitzeko, Israelen lotsa eragin zutelako.
6 Jaunak Jakoben semeen esku utzi zituen, ezpataz suntsitu eta haien aurka epaia betearazteko, eta Israelen horrela gehiago ez egiteko, Israelgo birjina bat kutsa dadin.
7 Eta Israelen norbaitek bere alaba edo arreba eman nahi badio jentilen jatorriko bati, hil egingo da, eta harrika botako dute, lotsagarria egin duelako Israelen; eta emakumea sutan erreko dute, bere aitaren etxearen izena desohoratu duelako, eta Israeldik erauzia izango da.
8 Ez bedi adulteriorik edo zikinkeriarik aurkitu Israelen lurreko belaunaldi guztietan; izan ere, Israel Jaunarentzat santua da, eta kutsatzen duen oro hil egingo da: harrika hilko dute.
9 Honela agindu eta idatzi da zeruko tabletetan Israelgo ondorengo guztiei buruz: kutsatzen duena hil egingo da, eta harriz hilko da.
10 Lege honek ez du egun mugarik, ez barkamenik, ez barkamenik; baizik eta bere alaba zikintzen duen gizona Israel osoaren erditik errotik kenduko da, bere ondorengoetatik Moloki eman diolako, eta bidegabeki jokatu duelako zikintzeko.
11 Eta zuk, Moisesek, agindu iezaiezu Israelgo seme-alabei eta eskatu ez ditzatela eman beren alabak jentilei, eta ez dezatela hartu jentilen alaberik semetzat, zeren hori nazkagarria baita Jaunaren aurrean.
12 Horregatik idatzi dizut Legearen hitzetan Sikemgo leinukoek Dinaren aurka egin zituzten ekintza guztiak, eta nola esan zuten Jakoben semeek, esanez: «Ez diogu gure alaba eman behar zirkunzidatu gabeko gizon bati; hori lotsagarria litzateke guretzat».
13 Eta lotsagarria da Israelentzat, bizi direnentzat eta jentilen alabak ezkontzen direnentzat; izan ere, hau zikina eta nazkagarria da Israelentzat.
14 Eta Israel ez da zikinkeria honetatik libratuko jentilen arteko alabaren emaztea badu edo bere alabetarik jentilen arteko gizon bati eman badio.
15 Izurria izurriaren gainean izango da, madarikazioa madarikazioaren gainean, eta epaiketa, izurri eta madarikazio guztiak etorriko zaizkio gainera: gauza hori egiten badu, edo begiak ezkutatzen baditu zikinkeria egiten dutenengandik, edo Jaunaren santutegia zikintzen dutenengandik, edo haren izen santua profanatzen dutenengandik, (orduan) nazio osoa epaitua izango da gizon honen zikinkeria eta profanazio guztiagatik.
16 Ez da pertsonen aintzatespenik izango, eta ez da haren eskuetatik fruiturik, eskaintzarik, erre-oparirik eta gantzik onartuko, ezta usain gozorik ere, onartzeko moduan; eta hala egingo du Israelen santutegia kutsatzen duen gizon-emakume orok.
17 Horregatik agindu dizut, esanez: «Eman lekukotasun hau Israeli: ikusi nola gertatu zitzaien Sikemgo jendeari eta haien semeei: nola eman zituzten Jakoben bi semeen eskuetan, eta nola hil zituzten torturetan, eta justiziatzat hartu zitzaien, eta idatzita zegoen justiziatzat».
18 Eta Lebiren ondorengoa aukeratu zuten apaizgorako eta lebitar izateko, Jaunaren aurrean etengabe zerbitzatu zezaten, guk bezala, eta Lebi eta bere semeak betiko bedeinkatuak izan zitezen; izan ere, sutsuki ibili zen justizia, epaia eta mendekua betetzeko Israelen aurka altxatu ziren guztien aurka.
19 Eta horrela idazten dute zeruko tabletetan haren aldeko testigantza gisa: bedeinkapena eta zuzentasuna guztien Jainkoaren aurrean.
20 Eta gogoratzen dugu gizonak bere bizitzan zehar bete zuen zuzentasuna, urteko garai guztietan; mila belaunaldik idatziko dute, eta berari eta ondorengoei iritsiko zaie, eta zeruko tabletetan idatzia izan da lagun eta gizon zuzen gisa.
21 Kontakizun hau guztia idatzi dizut, eta agindu dizut israeldarrei esateko ez dezatela bekaturik egin, ez dezatela ordenantzak haustu, ezta haientzat ezarritako ituna hautsi

ere, (baizik) bete dezatela eta lagun gisa erregistratuak izan daitezela.
22 Baina legea hausten badute eta zikinkeria egiten badute modu guztietan, zeruko tabletetan idatziko dira etsai gisa, eta bizitzaren liburutik suntsituko dira, eta suntsituko direnen liburuan eta lurpetik errotik aterako direnekin batera idatziko dira.
23 Jakoben semeek Sikem hil zuten egunean, zeruan idatzi bat idatzi zen haien alde, justizia, zuzentasuna eta mendekua bete zutela bekatarien aurka, eta bedeinkapenerako idatzi zen.
24 Sikemgo etxetik Dina, beren arreba, eraman zuten gatibu, eta bertan zeuden gauza guztiak: ardiak, idiak, astoak, ondasunak eta artalde guztiak, eta denak beren aita Jakobi eraman zizkioten.
25 Eta errieta egin zien hiria ezpataz hil zutelako, lurralde hartako bizilagunen, kanaandarraren eta periztarraren, beldur baitzen.
26 Jaunaren izua Sikem inguruko hiri guztietan zegoen, eta ez ziren jaiki Jakoben semeen atzetik ibiltzera; izua erori baitzen haien gainera.

31. KAPITULUA

1 Hilabete hartako ilberrian, Jakobek bere etxeko guztiei hitz egin zien, esanez: «Garbitu zaitezte eta aldatu jantziak, eta jaiki gaitezen eta igo gaitezen Betelera, non zin bat egin nion Esau nire anaiaren aurretik ihes egin nuenean, nirekin egon delako eta bakean ekarri nauelako lurralde honetara; eta kendu itzazue zuen artean dauden jainko arrotzak».
2 Eta utzi zituzten jainko arrotzak, belarrietan eta lepoan zeramatzatena eta Rakelek bere aitari Labani lapurtu zizkion idoloak, eta honek osorik eman zizkion Jakobi. Eta erre eta puskatu egin zituen, eta suntsitu egin zituen, eta Sikemgo lurrean dagoen haritz baten azpian ezkutatu zituen.
3 Zazpigarren hileko ilberrian Betelera igo zen. Aldare bat eraiki zuen lo egin zuen lekuan, eta zutabe bat jarri zuen han, eta bere aita Isaaki eta bere ama Rebekari deitu zion sakrifiziora etortzeko.
4 Isaakek esan zuen: «Utzi nire seme Jakobi etortzen, hil baino lehen ikus dezadan».
5 Jakob bere aita Isaakengana eta bere ama Rebekarengana joan zen, bere aita Abrahamen etxera. Bere bi semeak, Lebi eta Juda, eraman zituen berarekin, eta bere aita Isaakengana eta bere ama Rebekarengana etorri zen.
6 Eta Rebeka dorretik irten zen dorrearen aurrera, Jakob musukatzeko eta besarkatzeko; izan ere, bere espiritua berpiztu egin zen entzun zuenean: «Hara, Jakob, zure semea, heldu da»; eta musu eman zion.
7 Bi semeak ikusi eta ezagutu zituen, eta galdetu zion: «Zure semeak al dira hauek, seme?». Besarkatu eta musu eman zizkien, eta bedeinkatu egin zituen, esanez: «Zuen bidez izango da Abrahamen ondorengoa ospetsua, eta bedeinkapen izango zarete lurrean».
8 Jakob bere aita Isaakengana joan zen, bera zegoen gelara, bi semeak berarekin zituela. Aitaren eskua hartu eta, makurtu eta musu eman zion. Isaakek bere seme Jakoben lepoari heldu eta negar egin zuen haren lepoan.
9 Isaaken begietatik iluntasuna desagertu zen, eta Jakoben bi semeak, Lebi eta Juda, ikusi zituen, eta esan zuen: «Zure semeak al dira hauek, seme? Zure antzekoak baitira».
10 Eta esan zion benetan bere semeak zirela: «Eta benetan ikusi duzu benetan nire semeak direla».
11 Hurbildu zitzaizkion, eta buelta eman eta musu eman zien, eta biak batera besarkatu zituen.
12 Eta profeziaren espiritua jaitsi zitzaion ahoan, eta Lebi eskuineko eskutik eta Juda ezkerrekotik hartu zituen.
13 Eta lehenik Lebirengana jo zuen, eta lehenik bedeinkatzen hasi zen, eta esan zion: Guztien Jainkoak, aro guztietako Jaunak, bedeinka zaitzala zu eta zure seme-alabak aro guztietan.
14 Jaunak eman diezaizula zuri eta zure ondorengoei handitasuna eta aintza handia, eta zu eta zure ondorengoak, haragi guztien artean, hurbildu zaitzatela haren santutegian zerbitzatzeko, presentziako aingeru eta santu gisa. Haiek bezala, zure semeen ondorengoak aintza, handitasuna eta santutasuna izango dira, eta handi egin ditzala mendeetan zehar.
15 Eta epaile, printze eta Jakoben ondorengo guztien buruzagi izango dira; Jaunaren hitza zuzentasunez adieraziko dute, eta haren epaiketa guztiak zuzentasunez epaituko dituzte. Eta nire bideak Jakobi eta nire bideak Israeli adieraziko dizkiote. Jaunaren bedeinkapena emango zaie ahoan, maitearen ondorengo guztiak bedeinkatzeko.
16 Zure amak Lebi deitu dizu izena, eta arrazoi osoz deitu dizu izena; Jaunarekin elkartuko zara eta Jakoben seme guztien laguna izango zara; zurea izan bedi haren mahaia, eta zuk eta zure semeek jan dezazue bertatik; eta zure mahaia belaunaldiz belaunaldi beteta egon bedi, eta zure janaria ez dadila falta mendeetan zehar.
17 Zure aurrean ahuspeztu bitez gorroto zaituzten guztiak, eta zure etsai guztiak errotik suntsi eta hil daitezela; eta bedeinkatua izan bedi zu bedeinkatzen duena, eta madarikatua izan bedi zu madarikatzen zaituen nazio oro».
18 Judari esan zion: «Jaunak eman diezazula indarra eta boterea, gorroto dizuten guztiak zapaltzeko; printze izango zara, zu eta zure semeetako bat, Jakoben semeen gainean; zure izena eta zure semeen izena zabaldu eta lurralde eta eskualde guztietan zabalduko da. Orduan, nazioak beldurtuko dira zure aurrean, eta nazio guztiak ikaratuko dira».
19 Zuregan izango da Jakoben laguntza, eta zuregan aurkituko da Israelen salbazioa.
20 Eta zure zuzentasunaren ohorezko tronuan eseriko zarenean, bake handia izango da maitearen semeen ondorengo guztientzat; bedeinkatua izan bedi zu bedeinkatzen zaituena, eta zuri gorroto dizuten, atsekabetzen zaituzten eta madarikatzen zaituzten guztiak errotik kenduko dira, suntsitu eta madarikatuak izango dira.
21 Eta buelta emanez, berriro musu eman zion eta besarkatu egin zuen, eta oso poztu zen; izan ere, egiazki ikusi baitzituen bere seme Jakoben semeak.
22 Isaaken oinen artetik alde egin eta lurrera erori eta ahozpeztu egin zen haren aurrean. Isaakek bedeinkatu egin zituen eta gau hartan bertan atseden hartu zuen bere aita Isaakekin, eta pozik jan eta edan zuten.
23 Eta Jakoben bi semeak loarazi zituen, bata eskuinean eta bestea ezkerrean, eta hori zuzentasuntzat hartu zitzaion.
24 Eta Jakobek dena kontatu zion aitari gau hartan, nola Jaunak erruki handia erakutsi zion, eta nola lagundu zion bere bide guztietan, eta babestu zuen gaitz guztietatik.

25 Eta Isaakek bere aita Abrahamen Jainkoa bedeinkatu zuen, bere zerbitzari Isaaken semeengandik bere errukia eta justizia kendu ez ziena.
26 Goizean, Jakobek bere aita Isaaki kontatu zion Jaunari egindako botoa eta izan zuen ikuskaria, aldare bat eraiki zuela eta dena prest zegoela Jaunaren aurrean sakrifizioa egiteko, botoa eman zion bezala, eta asto baten gainean jartzera etorri zela.
27 Isaakek bere seme Jakobi esan zion: «Ezin naiz zurekin joan; zaharra naizelako eta ezin dut bidea jasan. Zoaz, seme, bakean; ehun eta hirurogeita bost urte ditut gaur; ezin dut gehiago bidaiatu; jarri zure ama (asto baten gainean) eta utzi zurekin joaten.»
28 Badakit, seme maitea, niregatik etorri zarela, eta bedeinkatua izan bedi bizirik ikusi nauzun egun hau, eta nik ere zu ikusi zaitut, seme maitea.
29 Aurrera egin dezazula eta bete dezazula egin duzun botoa; eta ez atzeratu zure botoa; izan ere, botoagatik kontuak eskatuko dizkizute; orain, beraz, bizkortu betetzera, eta atsegin izan dezala gauza guztiak egin dituenak, nori botoa eman diozun».
30 Eta Rebekari esan zion: «Zoaz zure seme Jakobekin». Eta Rebeka joan zen bere seme Jakobekin, eta Deborarekin, eta Betelera iritsi ziren.
31 Jakobek bere aitak bera eta bere bi semeak, Lebi eta Juda, bedeinkatu zituen otoitza gogoratu zuen, eta poztu egin zen eta bere arbasoen, Abrahamen eta Isaaken, Jainkoa bedeinkatu zuen.
32 Eta esan zuen: «Orain badakit betiko itxaropena dudala, eta nire semeek ere bai, guztien Jainkoaren aurrean»; eta horrela agindu da biei dagokienez; eta betiko testigantza gisa idazten dute zeruko tabletetan nola bedeinkatu zituen Isaakek.

32. KAPITULUA

1 Gau hartan Betel-en eman zuen lekua, eta Lebik amets egin zuen Goi-goiko Jainkoaren apaiz izendatu eta izendatu zutela bera eta bere semeak betiko; eta loalditik esnatu eta Jauna bedeinkatu zuen.
2 Hilabete hartako hamalaugarren egunean, goizean goiz jaiki zen Jakob, eta berarekin etorri ziren guztien hamarrenak eman zituen, bai gizonenak bai abereenak, bai urrearenak, bai ontzi eta jantzi guztienak; bai, guztiaren hamarrenak eman zituen.
3 Egun haietan, Rakel haurdun geratu zen bere seme Benjaminez. Jakobek bere semeak zenbatu zituen bertatik gora, eta Lebik Jaunaren zatira erori zen, eta aitak apaizgoaren jantziak jantzi eta eskuak bete zizkion.
4 Hilabete hartako hamabostean, hamalau idi, hogeita zortzi ahari, berrogeita bederatzi ardi, zazpi bildots eta hogeita bat ahuntz eskaini zituen aldarera, sakrifizio-aldarean erre-opari gisa, Jainkoaren aurrean usain atsegin eta atsegin gisa.
5 Hau izan zen haren eskaintza, hamarren bat emango zuela zin egin zuen botoaren ondorioz, haien fruitu-opari eta edari-opariekin batera.
6 Suak kiskali zuenean, intsentsua erre zuen su gainean, eta esker oneko eskaintza gisa bi idi, lau ahari, lau ardi, lau ahuntz, urtebeteko bi ardi eta bi ahuntz-kume; eta horrela egin zuen egunero zazpi egunez.
7 Zazpi egunez pozik jan zuten han berak, bere seme guztiek eta bere gizonek, Jauna bedeinkatuz eta eskerrak emanez, atsekabe guztietatik askatu eta botoa eman ziolako.
8 Animalia garbi guztien hamarrenak eman eta erre-sakrifizio bat eskaini zuen; baina animalia zikinak ez zizkion bere seme Lebiri eman, eta gizon guztien bizia eman zion.
9 Lebik apaizgoa bete zuen Betelgo bere aita Jakoben aurretik, bere hamar anaien aurretik; han apaiz izan zen, eta Jakobek bere botoa eman zuen: horrela, hamarrenak berriro eman zizkion Jaunari, eta santu egin zituen, eta harentzat santu bihurtu zen.
10 Eta horregatik zeruko tabletetan ezarri da lege gisa hamarrenak Jaunaren aurrean urtez urte jatea, haren izena bizitzeko aukeratu den lekuan, eta lege honek ez du egun mugarik betiko.
11 Ordenantza hau urtez urte bete dadin idatzita dago, bigarren hamarrena Jaunaren aurrean aukeratu den lekuan jan dadin, eta ez da ezer soberan geratuko urte honetatik hurrengo urtera.
12 Urtebeteko hazia jango da urteko hazia bildu arte, ardoa ardoaren uzta jaso arte, eta olioa sasoiko egunetaraino.
13 Eta zahartzen den guztia kutsatuta kontsideratuko da; suan erreko da, kutsatuta baitago.
14 Eta horrela jan dezatela elkarrekin santutegian, eta ez dezatela utzi zahartzen.
15 Idi eta ardien hamarren guztiak Jaunari santu izango dira, eta haren apaizei dagozkie, eta urtero haren aurrean jango dituzte; horrela baitago agindua eta grabatua hamarrenari buruz zeruko tabletetan.
16 Hurrengo gauean, hilaren hogeita bigarren egunean, Jakobek erabaki zuen leku hura eraikitzea, ataria harresi batez inguratzea eta santutzea eta betiko santu bihurtzea, beretzat eta ondorengo bere semeentzat.
17 Jauna agertu zitzaion gauez, bedeinkatu egin zuen eta esan zion: «Ez duzu Jakob deituko, Israel baizik».
18 Eta berriro esan zion: «Ni naiz Jauna, zerua eta lurra sortu ditudana, eta ugaritu eta ugaritu egingo zaitut, eta erregeak aterako dira zuregandik, eta gizakien oinak zapaldu duen leku guztietan epaituko dute».
19 Eta zure ondorengoei zeruaren azpiko lur guztia emango diet, eta nazio guztiak epaituko dituzte beren nahien arabera, eta ondoren lur osoa izango dute jabe eta betiko ondare izango dute».
20 Eta harekin hitz egiteari utzi eta igo egin zen haren ondotik. Eta Jakobek begiratu zuen zerura igo zen arte.
21 Gaueko ikuskari batean ikusi zuen, eta hara, aingeru bat jaitsi zen zerutik zazpi tableta eskuetan zituela, eta eman zizkion Jakobi, eta honek irakurri zituen eta jakin zuen bertan idatzita zegoen guztia, berari eta bere semeei gertatuko zitzaiena aro guztietan zehar.
22 Eta taulatxoetan idatzita zegoen guztia erakutsi zion, eta esan zion: «Ez eraiki leku hau, eta ez egin betiko santutegi bat, eta ez bizi hemen; ez baita hau leku egokia. Zoaz zure aita Abrahamen etxera eta bizi Isaak zure aitarekin zure aitaren heriotza egunera arte».
23 Egipton bakean hilko zara, eta lurralde honetan ohorez lurperatuko zaituzte zure aiten hilobian, Abraham eta Isaakekin batera.

24 Ez izan beldurrik, zeren ikusi eta irakurri duzun bezala, hala izango da dena; eta idatzi ikusi eta irakurri duzun guztia».
25 Eta Jakobek esan zuen: «Jauna, nola gogora dezaket irakurri eta ikusi dudan guztia?» Eta hark erantzun zion: «Gauza guztiak gogoraraziko dizkizut».
26 Eta igo zen harengandik, eta esnatu zen lotik, eta gogoratu zen irakurri eta ikusi zuen guztia, eta idatzi zituen irakurri eta ikusi zituen hitz guztiak.
27 Eta beste egun bat ospatu zuen han, eta aurreko egunetan eskaini zuen guztiaren arabera sakrifikatu zuen bertan, eta «Gehikuntza» deitu zion izena, egun horri gehitu baitzitzaion eta aurreko egunei «Jaia» deitu baitzien.
28 Eta horrela agertu zen hala izango zela, eta zeruko tabletetan idatzita dago: horregatik agertu zitzaion ospatu eta zazpi eguneko jaiari gehitu behar ziola.
29 Eta haren izena «Gehikuntza» deitu zioten, urteko egunen kopuruaren arabera jai-egunen artean erregistratu zelako.
30 Hilabete honetako hogeita hirugarren gauean, Debora Rebekaren haurtzaina hil zen, eta hiriaren azpian lurperatu zuten, ibaiertzeko haritzaren azpian. Leku horri «Deboraren ibaia» deitu zioten, eta haritzari «Deboraren doluaren haritza».
31 Rebeka joan zen bere etxera, bere aita Isaakengana, eta Jakobek ahariak, ardiak eta ahuntzak bidali zizkion, aitari nahi zuen janaria prestatzeko.
32. Eta bere amaren atzetik joan zen Kabratan lurraldera iritsi arte, eta han bizi izan zen.
33 Eta Rachelek seme bat erdi zuen gau hartan, eta «Nire atsekabearen semea» izena eman zion, erditzean sufritu baitzuen; baina aitak Benjamin izena eman zion, jubileu honetako seigarren asteko zortzigarren hilaren hamaikagarren egunean. [2143 AM]
34 Rakel han hil zen, eta Efrataren lurraldean lurperatu zuten, hau da, Belenen. Jakobek zutabe bat eraiki zuen Rakelen hilobiaren gainean, haren hilobiaren gaineko bidean.

33. KAPITULUA

1 Jakob Magdaladra'efen hegoaldera joan zen bizitzera. Eta hamargarren hileko ilberrian, bere aita Isaakengana joan zen, bera eta bere emazte Lea.
2 Rubenek ikusi zuen Bilha, Rakelen neskame eta bere aitaren ohaidea, leku ezkutu batean uretan bainatzen, eta maite izan zuen.
3 Gauez ezkutatu zen Bilharen etxera sartu eta etxean aurkitu zuen ohean bakarrik lo zegoela.
4 Eta harekin etzan zen, eta esnatu zen emakumea eta ikusi zuen, eta hara, Ruben harekin ohean etzanda zegoela, eta emakumeak bere estalkiaren ertza agerian utzi eta heldu egin zion, eta oihu egin zuen, eta jakin zuen Ruben zela.
5 Lotsatu egin zen emakumea haren aurrean, eskua kendu zion, eta ihes egin zuen gizonak.
6 Eta oso dolu egin zuen gauza horrengatik, eta ez zion inori esan.
7 Jakob itzuli eta haren bila joan zenean, emakumeak esan zion: «Ez naiz garbia zurekin, zeren kutsatuta nago zurekin; Rubenek kutsatu nau eta gauez nirekin oheratu da. Nik, berriz, lo nengoen, eta ez nintzen konturatu, harik eta hark nire gona agerian utzi eta nirekin oheratu zen arte».
8 Jakob oso haserre zegoen Rubenen aurka, Bilharekin oheratu zelako, aitaren gona agerian utzi zuelako.
9 Eta Jakob ez zen berriro harengana hurbildu, Rubenek kutsatu baitzuen. Eta aitaren gona estaltzen duen edonork bere egintza oso gaiztoa da, Jaunaren aurrean higuingarria baita.
10 Horregatik idatzita eta aginduta dago zeruko tabletetan gizonak ez dezala bere aitaren emaztearekin oheratu, eta ez dezala bere aitaren gona agerian utzi, zeren hori kutsatua baita: elkarrekin hilko dira, bere aitaren emaztearekin oheratzen den gizona eta emakumea ere, zeren kutsadura egin baitute lurrean.
11 Eta ez da ezer kutsaturik izango gure Jainkoaren aurrean, berak beretzat aukeratu duen nazioan.
12 Eta berriro ere, bigarren aldiz idatzita dago: «Madarikatua bere aitaren emaztearekin oheratzen dena, bere aitaren lotsa agerian utzi duelako». Eta Jaunaren santu guztiek esan zuten: «Horrela izan bedi, hala izan bedi».
13 Eta zuk, Moisesek, agindu iezaiezu israeldarrei hitz hau bete dezatela; izan ere, heriotza-zigorra dakar; eta kutsatua da, eta ez dago betiko barkamenik hori egin duen gizonarentzat; baizik eta hil eta hil egin behar da, harriz hil eta gure Jainkoaren herriaren artetik erauzia.
14 Izan ere, Israelen horrelakoak egiten dituen inori ez zaio zilegi lurrean egun bakar bat ere bizirik irautea, higuingarria eta kutsatua baita.
15 Eta ez dezatela esan: Rubeni bizia eta barkamena eman zitzaizkion bere aitaren ohaidearekin oheratu ondoren, eta hari ere bai, nahiz eta senarra izan, eta bere senarra, Jakob, bere aita, oraindik bizirik zegoen.
16 Garai hartan arte ez zen ordenantza, epaia eta legea osorik agertu guztientzat, baina zure egunetan agertu da urtaroen eta egunen lege gisa, eta betiko belaunaldientzako betiko lege gisa.
17 Lege honengatik ez dago egunen amaierarik, ezta barkamenik ere, baizik eta biak errotik erauzi behar dira naziotik: egin duten egunean bertan hil egingo dituzte.
18 Eta zuk, Moisesek, idatzi hau Israelentzat, bete dezaten eta hitz hauen arabera joka dezaten, eta ez dezaten heriotza eragiten duen bekaturik egin; izan ere, gure Jainko Jauna da epailea, ez du pertsonenganako begirunerik eta ez ditu opariak onartzen.
19 Eta esan iezaiezu itunaren hitz hauek, entzun eta bete ditzaten, eta kontuz ibil daitezen haiekiko, eta ez daitezen suntsitu eta errotik kendu; zeren zikinkeria, higuingarrikeria, kutsadura eta kutsadura dira gure Jainkoaren aurrean lurrean hori egiten duten guztiak.
20 Eta ez dago lurrean egiten duten fornikapena baino bekatu handiagorik; izan ere, Israel nazio santua da bere Jainko Jaunarentzat, eta ondarearen nazioa, eta apaiz eta errege-nazioa eta (bere) jabetzakoa; eta ez da halako zikinkeriarik agertuko nazio santuaren erdian.
21 Eta seigarren aste honetako hirugarren urtean [21:45 AM], Jakob eta bere seme guztiak Abrahamen etxean bizi izan ziren, bere aita Isaaken eta bere amaren ondoan.
22 Eta hauek ziren Jakoben semeen izenak: lehen-semea Ruben, Simeon, Lebi, Juda, Isakar, Zabulon, Learen semeak; eta Rakelen semeak, Josef eta Benjamin; eta Bilharen semeak, Dan eta Neftali; eta Zilparen semeak,

Gad eta Axer; eta Dina, Learen alaba, Jakoben alaba bakarra.
23 Eta etorri eta Isaak eta Rebekaren aurrean ahuspeztu ziren, eta haiek ikustean, Jakob eta bere seme guztiak bedeinkatu zituzten, eta Isaak oso poztu zen, Jakob bere seme gazteenaren semeak ikusi eta bedeinkatu baitzituen.

34. KAPITULUA

1 Eta berrogeita laugarren jubileu honetako aste honetako seigarren urtean [2148 AM], Jakobek bere semeak bidali zituen ardiak larratzera, eta bere zerbitzariak haiekin Sikemgo larreetara.
2 Amorrearren zazpi erregeak haien aurka bildu ziren, hiltzeko; zuhaitzen azpian ezkutatu eta haien abereak harrapakin gisa hartu zituzten.
3 Jakob, Lebi, Juda eta Josef Isaaken etxean zeuden beren aitarenkin; izan ere, Isaaken espiritua triste zegoen, eta ezin zuten utzi; eta Benjamin zen gazteena, eta horregatik geratu zen bere aitarenkin.
4 Eta hara etorri ziren Taphuko erregea(k), Aresako erregea(k), Seragango erregea(k), Seloko erregea(k), Gaasko erregea(k), Bethorongo erregea(k), Maanisakirreko erregea(k), eta mendi hauetan bizi diren guztiak (eta) Kanaan lurraldeko basoetan bizi direnak.
5 Eta hau jakinarazi zioten Jakobi, esanez: «Hara, amortarren erregeek zure semeak inguratu eta haien artaldeak lapurtu dituzte».
6. Eta etxetik jaiki zen, bera eta bere hiru semeak, bere aitaren morroi guztiak eta bere morroiak, eta sei mila gizonekin joan zen haien aurka, ezpatak zeramatzatela.
7 Sikemgo larreetan hil zituen, eta ihesi zihoazenak atzetik joan zen, eta ezpataren ahoz hil zituen, eta Aresa, Taphu, Saregan, Selo, Amanisakir eta Ga[ga]'as hil zituen, eta bere artaldeak berreskuratu zituen.
8 Eta menderatu egin zituen, eta zergak ezarri zizkien, beren lurreko bost fruitu ordaindu behar zizkioten, eta Robel eta Tamnatares eraiki zituen.
9 Bakean itzuli zen, eta bakeak egin zituen haiekin, eta haren morroi izan ziren, bera eta bere semeak Egiptora jaitsi ziren egunera arte.
10 Aste honetako zazpigarren urtean [2149 AM] Jose bidali zuen bere etxetik Sikemgo lurraldera bere anaien osasunaz jabetzera, eta Dotango lurraldean aurkitu zituen.
11 Eta traizioz jokatu zuten harekin, eta hiltzeko konplota bat prestatu zuten haren aurka, baina iritziz aldatuz, ismaeldar merkatariei saldu zieten, eta hauek Egiptora eraman zuten, eta hauek Potifarri saldu zioten, Faraoiaren eunukoari, sukaldarien buruzagiari, Elew hiriko apaizari.
12 Jakoben semeek ahuntz bat hil zuten, eta Joseren jantzia odolean busti, eta zazpigarren hilaren hamarrean bidali zioten beren aitari Jakobi.
13 Gau osoan dolu egin zuen, arratsaldean ekarri baitzioten, eta sukarrez bete zen bere heriotzagatik dolua eginez, eta esan zuen: «Piztia gaizto batek jan du Josefe». Eta bere etxeko guztiek [egun hartan berarekin dolu egin zuten, eta] egun osoan berarekin atsekabetuta eta negarrez egon ziren.
14 Semeak eta alabak jaiki ziren hura kontsolatzera, baina hark ez zuen bere semeagatik kontsolatu nahi izan.
15 Eta egun hartan Bilhak entzun zuen Jose hil zela, eta hil egin zen haren dolua eginez, eta Qafratefen bizi zen, eta Dina ere, bere alaba, hil zen Jose hil ondoren.
16 Hilabete batean hiru dolu hauek etorri ziren Israelen gainera. Bilha lurperatu zuten Rakelen hilobiaren aurrean, eta Dina ere, bere alaba, han lurperatu zuten.
17 Urtebetez dolu egin zuen Josegatik, eta ez zuen etsi, esan baitzuen: «Utzi nazazu hilobira jaisten nire semeagatik dolu egitera».
18 Horregatik, Israelgo seme-alabentzat agindua dago zazpigarren hilaren hamarrean atsekabetzea - Josegatik negar eginarazi zion berria Jakob bere aitari iritsi zitzaion egunean -, urtean behin, zazpigarren hilaren hamarrean ahuntz kume batekin beren bekatuen barkamena eskatuz; izan ere, aitaren seme Joserekiko maitasuna mindu baitzuten.
19 Eta egun hau ezarri da beren bekatuen, beren transgresio guztien eta beren akats guztien dolua egiteko, urtean behin egun horretan garbitu ahal izateko.
20 Jose hil ondoren, Jakoben semeek emazteak hartu zituzten. Rubenen emaztearen izena Ada zen; Simeonen emaztearen izena Adlbaa, kanaandarra; Lebiren emaztearen izena Melka, Aramgo alabetakoa, Terahen semeen ondorengoetakoa; Judaren emaztearen izena Betasuel, kanaandarra; Isakarren emaztearen izena Hezaqa; Zabulonen emaztearen izena Niiman; Danen emaztearen izena Egla; Neftaliren emaztearen izena Rasuu, Mesopotamiakoa; Gaden emaztearen izena Maka; Aserren emaztearen izena Ijona; Joseren emaztearen izena Asenat, egiptoarra; eta Benjaminen emaztearen izena Ijasaka.
21 Simeonek damutu egin zen eta Mesopotamiatik bigarren emazte bat hartu zuen, bere anaien antzera.

35. KAPITULUA

1 Berrogeita bosgarren jubileuaren lehen asteko lehen urtean [2157 AM], Rebekak bere seme Jakob deitu eta agindu zion bere aita eta anaiari buruz, bere bizitzako egun guztietan ohoratzeko.
2 Eta Jakobek esan zuen: «Agindu didazun guztia egingo dut; izan ere, gauza hau ohore eta handitasun izango da niretzat, eta zuzentasun Jaunaren aurrean, ohoratzea izango baita».
3 Eta zuk ere, ama, badakizu jaio nintzenetik gaurdaino, nire egintza guztiak eta bihotzean dudan guztia, beti pentsatzen dudala denaren alde onak.
4 Eta nola ez dut egingo zuk agindu didazun gauza hau, nire aita eta anaia ohoratzeko!
5 Esadazu, ama, zer gaiztakeria ikusi duzun nigan, eta alde batera utziko dut, eta errukia izango dut gainean.
6 Eta emakumeak esan zion: «Seme, ez dut zugan ikusi nire bizitza osoan ekintza gaiztorik, baizik eta zuzenak. Hala ere, egia esango dizut, seme: Aurten hilko naiz, eta ez naiz bizirik iraungo aurten; izan ere, amets batean ikusi dut nire heriotzaren eguna, ez nintzela ehun eta berrogeita hamabost urte baino gehiago biziko: eta hara, bete ditut bizitzeko ditudan egun guztiak».
7 Eta Jakobek barre egin zuen bere amaren hitzekin, zeren bere amak esan baitzion hilko zela; eta amak aurrean eserita zegoen bere indarrarekin, eta ez zen ahul bere indarrarekin; izan ere, sartu eta irteten zen eta ikusten zuen,

eta bere hortzak sendoak ziren, eta ez zuen gaitzik ukitu bere bizitzako egun guztietan.
8 Jakobek esan zion: «Zorionekoa ni, ama, nire egunak zure bizitzako egunetara hurbiltzen badira, eta nire indarra zure indarra bezala nirekin badago; eta ez bazara hilko, alferrik txantxetan ari zara nirekin zure heriotzaz».
9 Isaakengana joan eta esan zion: «Otoitz bat egiten dizut: zin eginarazi Esauri ez diola Jakobi kalterik egingo, ezta etsaitasunez jarraituko ere; badakizu Esauren pentsamenduak: gaztetatik dirau, eta ez du inolako onginik; zu hil ondoren, hil nahi baitu.
10 Badakizu egin duen guztia Jakob bere anaia Haranera joan zen egunetik gaur arte: nola utzi gaituen bihotz osoz, eta gaizki egin digu; zure artaldeak bereganatu ditu, eta zure ondasun guztiak eraman ditu zure aurretik.
11 Gure ondasunak eskatu eta eskatu genizkionean, gutaz errukitsu balitz bezala egin zuen.
12 Eta mingots dago zure aurka, Jakob zure seme perfektu eta zuzena bedeinkatu duzulako; izan ere, ez dago gaiztakeriarik, ontasuna baizik, eta Haranetik etorri zenetik gaur arte ez digu ezer lapurtu, dena bere garaian ekartzen digu beti, eta bihotz-bihotzez pozten da bere eskuetatik hartzen dugunean eta bedeinkatzen gaituenean, eta ez da gurekin alde egin Haranetik etorri zenetik gaur arte, eta gurekin egoten da etengabe etxean gu ohoratuz.
13 Isaakek esan zion: «Nik ere badakit eta ikusten dut gurekin dagoen Jakoben egintzak, nola bihotz-bihotzez ohoratzen gaituen; baina lehen Esau maite nuen Jakob baino gehiago, lehen-semea zelako; baina orain Jakob maite dut Esau baino gehiago, gaiztakeria asko egin baitu, eta ez dago zuzentasunik berarengan, bere bide guztiak bidegabekeria eta indarkeria baitira, [eta ez dago zuzentasunik haren inguruan]».
14 Eta orain nire bihotza asaldatuta dago haren egintza guztiengatik, eta ez bera ezta haren ondorengoa ere ez dira salbatuko, zeren horiek dira lurretik suntsituak izango direnak eta zeruaren azpitik errotik erauziak izango direnak, Abrahamen Jainkoa utzi baitu eta bere emazteen atzetik joan baita, haien zikinkeriaren eta haien akatsen atzetik, bera eta bere seme-alabak.
15 Eta zin egitera behartzen nauzu ez duela bere anaia Jakob hilko; zin egin arren ere, ez du bere zina beteko, eta ez du ongia egingo, gaizkia bakarrik baizik.
16 Baina Jakob, bere anaia, hil nahi badu, Jakoben eskuetan emango dute, eta ez da haren eskuetatik ihes egingo, [izan ere, haren eskuetara jaitsiko da].
17 Eta ez izan beldurrik Jakobegatik; izan ere, Jakoberen zaindaria handia, boteretsua, ohoratua eta goraipatua da Esauren zaindaria baino».
18 Rebekak bidali zuen Esau deitzera, eta Rebekak harengana etorri zen. Hark esan zion: «Eskari bat egin nahi dizut, seme, eta beteko duzula hitzematen dut, seme».
19 Eta esan zuen: «Esango didazun guztia egingo dut, eta ez dut ukatuko zure eskaera».
20 Eta emakumeak esan zion: «Otoitz egiten dizut hiltzen naizen egunean, hartu eta lurperatu nazazula Sararen, zure aitaren amaren, ondoan, eta zuk eta Jakobek elkar maita dezazuela eta inork ez dezazula elkarri gaizkirik nahi izan, elkarrekiko maitasuna baizik; horrela, aurrera egingo duzue, semeok, eta ohoratuak izango zarete lurralde osoan, eta ez da etsairik poztuko zuetaz, eta bedeinkapen eta erruki izango zarete maite zaituzten guztien begietan».
21 Eta esan zuen: «Esan didazun guztia egingo dut, eta hiltzen zaren egunean lurperatuko zaitut Sararen, nire aitaren amaren, ondoan, haren hezurrak zure hezurren ondoan egotea nahi izan duzun bezala».
22 Eta Jakob, nire anaia, ere maitatuko dut haragi guztiaren gainetik; ez baitut anaiarik lur osoan, bera bakarrik izan ezik: eta ez da meritu handirik niretzat hura maite badut; izan ere, nire anaia da, eta elkarrekin ereindakoak izan gara zure gorputzean, eta elkarrekin atera gara zure sabeletik, eta nire anaia maite ez badut, nor maitatuko dut?
23 Nik neuk ere otoitz egiten dizut Jakobi aholkuak emateko ni eta nire semeei buruz, badakidalako bera izango dela nire eta nire semeen errege, nire aitak bedeinkatu zuen egunean gorago egin baitzuen hura eta ni beherago.
24 Zin egiten dizut maitatuko dudala, eta ez dudala gaizkirik nahi izango nire bizitzako egun guztietan, ongia bakarrik baizik».
25 Eta zin egin zion gai honen guztiaren inguruan. Eta deitu zuen Jakob Esauren begien aurrean, eta agindu eman zion Esauri esandako hitzen arabera.
26 Eta esan zuen: «Zure nahia egingo dut; sinets iezadazu ez dela niregandik edo nire semeengandik gaitzik etorriko Esauren aurka, eta ez naizela lehena izango maitasunean izan ezik».
27 Gau hartan jan eta edan zuten bera eta bere semeek, eta hil zen, hiru jubileu, astebete eta urtebete zituela, gau hartan, eta bere bi semeek, Esauk eta Jakobek, lurperatu zuten Sara, beren aitaren amaren, ondoko kobazulo bikoitzean.

36. KAPITULUA

1 Aste honetako seigarren urtean [2162 AM] Isaakek bere bi semeak deitu zituen, Esau eta Jakob, eta hauek harengana etorri ziren, eta esan zien: «Semeok, nire aiten bidetik noa, nire aitak dauden betiko etxera».
2 Lurperatu nazazu, beraz, nire aita Abrahamen ondoan, Efron hititaren soroan dagoen kobazulo bikoitzean, non Abrahamek lurperatzeko hilobi bat erosi zuen; neuretzat zulatu dudan hilobian lurperatu nazazu han.
3 Hau agintzen dizuet, semeok, zuzentasuna eta zuzentasuna lurrean praktikatu dezazuen, Jaunak Abrahami eta haren ondorengoei egingo ziela esan zien guztia zuen gainera eraka dezan.
4 Eta maita ezazue elkar, semeok, zuen anaiak, bere arima maite duen gizon bat bezala, eta bilatu dezatela bakoitzak bere anaiari onuragarria zaiona, eta jardun dezatela elkarrekin lurrean; eta maita dezatela elkar beren arimak bezala.
5 Eta idoloen auziari dagokionez, agindu eta ohartarazten dizuet baztertzeko eta gorrotatzeko, eta ez maitatzeko, engainuz beteta baitaude haiek gurtzen dituztenentzat eta haien aurrean makurtzen direnentzat.
6 Gogoratu, semeok, zuen aita Abrahamen Jainko Jauna, eta nik ere nola gurtu eta zerbitzatu nuen zuzentasunez eta pozez, zuek ugaldu eta zuen ondorengoak zeruko izarrak bezain ugari izan zitzan, eta lurrean ezarri zaitzaten

zuzentasunaren landare gisa, belaunaldiz belaunaldi betiko erauziko ez dena.
7 Eta orain zin handi bat egitera behartuko zaituztet -ez baitago zeruak eta lurra eta gauza guztiak batera sortu zituen aintza, ohore, handi, bikain, zoragarri eta ahaltsu izena baino zin handiagorik-, haren beldur izango zaretela eta gurtuko duzuela.
8 Eta bakoitzak bere anaia maitasunez eta zuzentasunez maita dezala, eta ez dezala gaizkirik nahi bere anaiaren aurka hemendik aurrera eta betiko zuen bizitzako egun guztietan, zuen egintza guztietan aurrera egin dezazuen eta suntsitu ez zaitezten.
9 Eta zuetako batek bere anaiaren aurka gaiztakeria asmatzen badu, jakin ezazu hemendik aurrera bere anaiaren aurka gaiztakeria asmatzen duen oro haren eskuetan eroriko dela, eta bizien lurraldetik errotik kenduko dutela, eta haren ondorengoak zeruaren azpitik suntsituko direla.
10 Baina nahasmen, madarikazio, sumin eta haserrearen egunean, Sodoma erre zuen bezala, bere lurra, bere hiria eta berea den guztia erreko ditu; eta gizakien seme-alaben diziplinaren liburutik ezabatuko da, eta ez da bizitzaren liburuan idatziko, suntsipenerako izendatua dagoen liburuan baizik, eta betiko madarikaziora joango da; horrela, haien kondenazioa beti berritu dadin gorrotoan, madarikazion, haserrean, tormentuan, suminkortasunean, izurriteetan eta gaixotasunean betiko.
11 Semeok, esaten eta testigatzen dizuet, anaiari kalte egin nahi dionaren gainean etorriko den epaiketaren arabera.
12 Egun hartan, bere ondasun guztiak bien artean banatu zituen, eta zati handiena lehen-semeari eman zion, baita dorrea eta inguruko guztia ere, eta Abrahamek Zinaren Putzuan zuen guztia.
13 Eta esan zuen: «Zati handiago hau lehen-semeari emango diot».
14 Esauk esan zuen: «Jakobi saldu diot eta nire lehen-seme-eskubidea eman diot; eman bedi hari, eta ez dut hitz bakar bat ere esateko horri buruz, berea baita».
15 Isaakek esan zuen: «Bedeinkapena izan bedi zuen gainean, semeok, eta zuen ondorengoen gainean gaur, atsedena eman didazuelako, eta ez dut bihotza atsekabetzen lehen-semearen eskubideagatik, gaiztakeriarik egin ez dezazun horregatik».
16 Goi-goiko Jainkoak bedeinka dezala zuzentasuna egiten duen gizona, bera eta haren ondorengoa betiko.
17 Eta amaitu zuen aginduak eta bedeinkapena emanez, eta elkarrekin jan eta edan zuten haren aurrean, eta poztu egin zen haien artean gogo bakarra zegoelako, eta haren ondotik joan eta egun hartan atseden hartu eta lo egin zuten.
18 Eta Isaak bere ohean lo egin zuen egun hartan, pozik; eta betiko loa egin zuen, eta ehun eta laurogei urte zituela hil zen. Hogeita bost aste eta bost urte bete zituen; eta bere bi seme Esauk eta Jakobek lurperatu zuten.
19 Esau Edom lurraldera joan zen, Seir mendietara, eta han bizi izan zen.
20 Eta Jakob Hebrongo mendietan bizi izan zen, bere aita Abrahamen egonaldien lurraldeko dorrean, eta Jauna gurtu zuen bihotz osoz eta bere belaunaldien egunak banatu zituen agindu ikusgarrien arabera.
21 Eta Lea, bere emaztea, hil zen berrogeita bosgarren jubileuaren bigarren asteko laugarren urtean, [2167 AM] eta lurperatu zuen Rebekaren ondoan, bere amaren ondoan, Sararen, bere aitaren amaren, hilobiaren ezkerrean.
22 Eta haren seme guztiak eta haren semeak etorri ziren berarekin batera Lea bere emazteagatik dolu egitera eta haren berri kontsolatzera, zeren doluan baitzegoen, Rakel bere arreba hil ondoren oso maite baitzuen.
23 izan ere, emakumea perfektua eta zuzena zen bere bide guztietan, eta ohoratu egin zuen Jakob; eta harekin bizi izan zen egun guztietan ez zuen haren ahotik hitz gogorrik entzun, leuna, bakezalea, zuzena eta ohoragarria baitzen.
24 Gogoratu zituen emakumeak bizitzan egin zituen egintza guztiak, eta oso dolu egin zion; izan ere, bihotz osoz eta arima osoz maite zuen.

37. KAPITULUA

1 Jakob eta Esauren aita Isaak hil zen egunean, [2162 AM] Esauren semeek entzun zuten Isaakek zaharrenaren zatia bere seme gazteenari Jakobi eman ziola, eta oso haserre jarri ziren.
2 Eta aitaren aurka errieta egin zuten, esanez: «Zergatik eman dio zure aitak Jakobi zaharrenaren zatia eta zergatik baztertu zaitu, zu izan arren zaharrena eta Jakob gazteena?»
3 Eta esan zien: «Nire jaiotza-eskubidea Jakobi saldu niolako dilista zati txiki baten truke, eta aitak ehizara eta harrapatzera bidali ninduen egunean, zerbait ekartzeko jan eta bedeinka nazan, maltzurkeriaz etorri zen eta janaria eta edaria ekarri zizkion aitari, eta aitak bedeinkatu egin zuen eta bere esku jarri ninduen».
4 Eta orain gure aitak zin eginarazi digu, niri eta berari, ez dugula elkarri gaizkirik asmatuko, ezta bere anaiaren aurka ere, eta maitasunean eta bakean jarraituko dugula bakoitzak bere anaiarekin, eta ez dugula gure bideak hondatuko».
5 Eta esan zioten: «Ez dizugu entzungo harekin bakeak egiteko; gure indarra handiagoa baita harena baino, eta gu bera baino indartsuagoak gara; haren aurka joango gara eta hil egingo dugu, eta suntsitu egingo dugu bera eta bere semeak. Eta gurekin ez bazatoz, zuri ere kalte egingo dizugu».
6 Entzun iezaguzu orain: Bidali diezaiogun erasoa Aram, Filisteara, Moab eta Amonera, eta aukeratu ditzagun gudurako sutsuak diren gizon hautatuak, eta joan gaitezen haren aurka, eta suntsitu dezagun lur gainetik indartsu bihurtu baino lehen».
7 Aitak esan zien: «Ez joan, eta ez egin gerra haren aurka, haren aurrean erori ez zaitezten».
8 Eta esan zioten: «Hau ere bera da zure jokabide bera gaztetatik gaur arte, eta zure lepoa jartzen ari zara haren uztarripean».
9 Ez diegu jaramonik egingo hitz hauei». Eta Aramera eta Aduramera bidali zituzten beren aitaren lagunari, eta mila gerlari kontratatu zituzten haiekin batera, gerlari hautatuak.
10 Moab eta Amonen semeetatik mila gizon hautatu, soldatapeko langileak; filistear mila gerlari hautatu; edomdar eta horear mila gerlari hautatu; eta kitim leinuko gerlari ausartak.
11 Eta aitari esan zioten: Zoaz haiekin eta eraman itzazu, bestela hil egingo zaitugu.
12 Haserre eta suminduraz bete zen ikustean bere semeek haien aurretik joan eta bere anaia Jakoben aurka gidatzen zutela.

13 Baina gero gogoratu zen bihotzean ezkutatuta zuen gaitz guztia bere anaia Jakoben aurka; eta ez zuen gogoratu bere aitari eta amari egin zion zina, ez zuela bere bizitza osoan gaitzik asmatuko bere anaia Jakoben aurka.
14 Eta hori guztia gorabehera, Jakobek ez zekien beraren aurka borrokatzera zihoazela, eta Lea bere emazteagatik doluan zegoen, lau mila gerlari eta gerrako gizon hautatuekin dorrearen ondora hurbildu ziren arte.
15 Hebrongo gizonek mezu hau bidali zioten: «Hara, zure anaia zure aurka dator, zurekin borrokatzera, lau mila gizonekin, ezpataz jantzita, eta ezkutuak eta armak daramatzate». Jakob Esau baino gehiago maite baitzuten. Hala esan zioten; Jakob Esau baino gizon eskuzabalagoa eta errukitsuagoa baitzen.
16 Baina Jakobek ez zuen sinetsi dorrearen ondora iritsi arte.
17 Dorrearen ateak itxi zituen; harresietan zutik jarri eta bere anaia Esauri esan zion: «Goxoa da nire emazte hilagatik kontsolatzera etorri zaren kontsolamendua. Hau al da zure aitari eta berriro zure amari hil aurretik zin egin zenion zina? Zina hautsi duzu, eta zure aitari zin egin zenion une berean kondenatu egin zintuzten».
18 Esauk erantzun zion: «Ez gizakien seme-alabek ez lurreko piztiek ez dute betiko zin egin duten zuzentasun-zinik; egunero baizik eta elkarren aurka gaiztakeriak asmatzen dituzte, eta bakoitzak bere etsaia eta etsaia nola hil dezakeen».
19. Eta betiko gorroto dizkiguzu niri eta nire seme-alabei, eta ez dago zurekin anaitasun loturarik gordetzerik.
20 Entzun esaten dizkizudan hitz hauek: Basurdeak bere azala aldatzen badu eta bere zurdak artilea bezain bigun bihurtzen baditu, edo adarrak buruan orein edo ardi baten adarrak bezala ateratzen baditu, orduan anaitasun lotura gordeko dut zurekin, eta bularrak amarengandik bereizten badira, ez zarelako nire anaia izan.
21 Eta otsoek bildotsekin bakea egiten badute, irentsi edo indarkeriarik egin gabe, eta haien bihotzak onerako badira haiekin, orduan bakea izango dut nire bihotzean zurekin.
22 Eta lehoia idiaren lagun bihurtzen bada eta harekin bakeak egiten baditu, eta harekin uztarri beraren azpian lotzen bada eta harekin golde egiten badu, orduan bakeak egingo ditut zurekin.
23 Eta belea arraza bezain zuri bihurtzen denean, orduan jakin ezazu maite zaitudala, eta bakea egingo dudala zurekin, errotik kenduko zaituzte, eta zure semeak errotik kenduko dituzte, eta ez da bakerik izango zuretzat.
24. Eta Jakobek ikusi zuenean hain gaizki pentsatua zuela beraren aurka, bihotzez eta arima osoz, non hiltzeko asmoz baitzegoen, eta basurde bat bezala jauzika zetorrela, lantza zulatu eta hiltzen duena, eta atzera egiten ez diona;
25 Orduan, bereei eta bere zerbitzariei esan zien berari eta bere lagun guztiei erasotzeko.

38. KAPITULUA

1 Eta ondoren, Judak Jakob bere aitari hitz egin zion, eta esan zion: «Aita, tenkatu zure arkua, bidali zure geziak eta bota etsaia eta hil etsaia; eta izan dezazula boterea, ez baitugu zure anaia hilko, zure modukoa baita, eta zure antzekoa da. Eman diezaiogun ohore hau».
2 Orduan, Jakobek bere arkua tentsatu, gezia jaurti eta Esau, bere anaia, jo zuen (eskuineko bularrean) eta hil egin zuen.
3 Eta berriro gezi bat jaurti eta Adoran aramearra jo zuen ezkerreko bularrean, eta atzerantz bultzatu eta hil egin zuen.
4 Orduan, Jakoben semeak eta haien zerbitzariak atera ziren, dorrearen lau aldeetan taldetan banatuz.
5 Juda aurrera joan zen, eta Neftali eta Gad harekin batera, eta berrogeita hamar zerbitzari harekin dorrearen hegoaldean, eta aurkitu zituzten guztiak hil zituzten, eta inork ez zuen ihes egin.
6 Lebi, Dan eta Axer dorrearen ekialderantz joan ziren, berrogeita hamar gizonekin, eta Moab eta Amonen gudariak hil zituzten.
7 Ruben, Isakar eta Zabulon dorrearen iparraldera joan ziren, berrogeita hamar gizonekin, eta filistearren gudariak hil zituzten.
8 Simeon, Benjamin eta Henok, Rubenen semea, dorrearen mendebaldetik irten ziren, berrogeita hamar gizonekin, eta edomdar eta horetar laurehun gizon, gerlari sendoak, hil zituzten; eta seiehun ihes egin zuten, eta Esauren lau semeek ihes egin zuten haiekin, eta beren aita hilda utzi zuten, Aduramgo muinoan erori zen bezala.
9 Jakoben semeek Seir mendietaraino jarraitu zieten. Jakobek bere anaia Aduramen dagoen muinoan lurperatu zuen, eta gero bere etxera itzuli zen.
10 Jakoben semeek gogor estutu zituzten Esauren semeak Seir mendietan, eta makurtu egin zituzten haien lepoak, Jakoben semeen morroi bihurtuz.
11 Eta aitari galdetu zioten ea bakeak egin behar zituzten ala hil.
12 Jakobek bere semeei bakea egiteko agindu zien, eta hauek bakea egin zuten haiekin, eta morrontzaren uztarria ezarri zieten, Jakobi eta bere semeei beti zerga ordaindu ahal izateko.
13 Eta Jakobi zerga ordaintzen jarraitu zioten Egiptora jaitsi zen egunera arte.
14 Eta Edomgo semeak ez dira askatu Jakoben hamabi semeek ezarri zieten morrontzatik gaurdaino.
15 Hauek dira Edomen erreinatu zuten erregeak, israeldarren gainean Edom lurraldean erregerik erreinatu baino lehen.
16 Beorren seme Balakek erreinatu zuen Edomen, eta bere hiriaren izena Danaba zen.
17 Balak hil zen, eta Jobab, Boserreko Zararen semea, erreinatu zuen haren ordez.
18 Jobab hil zen, eta Temango lurraldeko Asamek erreinatu zuen haren ordez.
19 Asam hil zen, eta Baraden seme Adathek, Moabeko zelaian Madian hil zuenak, erreinatu zuen haren ordez, eta bere hiriaren izena Avith zen.
20 Adath hil zen, eta Salmanek, Amaseqakoak, erreinatu zuen haren ordez.
21 Salman hil zen, eta Saul, Raaboteko (ibaiaren) ondokoa, erreinatu zuen haren ordez.
22 Saul hil zen, eta Akborren seme Baalunanek erreinatu zuen haren ordez.
23 Eta Ba'elunan, Akborren semea, hil zen, eta Adathek erreinatu zuen haren ordez, eta bere emaztearen izena Maitabit zen, Mataraten alaba, Metabedzaaben alaba.
24 Hauek dira Edom lurraldean erreinatu zuten erregeak.

39. KAPITULUA

1 Jakob bere aitaren lurraldean bizi izan zen, Kanaanen. Hauek dira Jakoben ondorengoak.
2 Josek hamazazpi urte zituen Egiptoko lurraldera eraman zutenean, eta Potifar faraoiaren eunuko eta sukaldariburuak erosi zuen.
3 Eta Josef bere etxe osoaren buru jarri zuen, eta Jaunaren bedeinkapena egiptoarraren etxera etorri zen Josegatik, eta Jaunak aurrera egin zion egiten zuen guztian.
4 Egiptoarrak dena Josefen esku utzi zuen; izan ere, ikusi zuen Jauna berarekin zegoela eta Jaunak aurrera egiten zuela egiten zuen guztian.
5 Josefek itxura ederra zuen, eta bere nagusiaren emazteak begiak jaso eta Josef ikusi zuen, eta maite izan zuen eta berarekin oheratzeko eskatu zion.
6 Baina ez zuen bere arima eman, eta Jaunaz eta bere aitak Jakobek Abrahamen hitzen artean irakurtzen zituen hitzez gogoratu zen, gizonak ez zuela senarra duen emakume batekin fornikatu behar; berarentzat heriotzaren zigorra ezarri zaiola zeruan Goi-goiko Jainkoari, eta bekatua beraren aurka idatziko dela betiko liburuetan Jaunaren aurrean.
7 Josek hitz hauek gogoratu zituen eta ez zuen harekin oheratu nahi izan.
8 Urtebetez erregutu zion, baina hark uko egin eta ez zion entzun.
9 Baina emakumeak besarkatu eta etxean gogor heldu zion, berarekin oheratzera behartzeko; eta etxeko ateak itxi eta heldu egin zion; baina hark, bere jantzia utzi zion eskuetan, atea hautsi eta ihes egin zuen haren presentziatik.
10 Emakumeak ikusi zuen ez zuela berarekin oheratu nahi, eta iraindu egin zuen bere nagusiaren aurrean, esanez: «Maite duzun zure hebrear morroiak behartu nahi izan nau nirekin oheratzeko; eta oihu egin nuenean, ihes egin zuen eta bere jantzia utzi zidan eskuetan, heldu nionean, eta atea hautsi zuen».
11 Egiptoarrak Josefen jantzia eta ate hautsia ikusi zituen, eta bere emaztearen hitzak entzun, eta Jose kartzelara sartu zuen, erregeak giltzapetu zituen presoak zeuden lekura.
12 Eta han zegoen kartzelan; eta Jaunak Josefi faborea eman zion espetxeko zaindari nagusiaren aurrean eta errukia haren aurrean, ikusten baitzuen Jauna berarekin zegoela, eta Jaunak egiten zuen guztia aurrera ateratzen zuela.
13 Eta dena eman zion eskuetan, eta espetxeko zaindarien buruak ez zekien ezer harekin zegoenaz, Josefek egiten baitzuen dena, eta Jaunak perfekzionatu zuen dena.
14 Bi urtez egon zen han. Egun haietan, Egiptoko errege Faraoia haserretu zen bere bi eunukoen aurka, edalontzien arduradun nagusiaren eta okinen arduradun nagusiaren aurka, eta sukaldari nagusiaren etxean sartu zituen zaintzapean, Jose zegoen espetxean.
15 Espetxeko zaindarien buruzagiak Jose izendatu zuen haien zerbitzura; eta hark haien aurrean zerbitzatzen zuen.
16 Eta biek amets bana egin zuten, edalontzien nagusiak eta okinen nagusiak, eta Josefi kontatu zioten.
17 Eta Josek interpretatu zien bezala gertatu zitzaien, eta Faraoiak edarizain nagusia bere kargura itzuli zuen eta okin nagusia hil zuen, Josek interpretatu zien bezala.
18 Baina edarizain nagusiak Jose ahaztu zuen kartzelan, zer gertatuko zitzaion esan bazion ere; eta ez zen gogoratu faraoiari Josek nola esan zion esatea, ahaztu egin baitzitzaion.

40. KAPITULUA

1 Egun haietan, Faraoiak bi amets egin zituen gau berean, lurralde osoan gosete bat izango zela esanez. Lotik esnatu eta Egipton zeuden ametsen interprete eta azti guztiak deitu zituen, eta bere bi ametsak kontatu zizkien, baina ezin izan zituzten azaldu.
2 Orduan, edalontzien buruzagiak Jose gogoratu zuen eta berataz hitz egin zion erregeari, eta kartzelatik atera zuen, eta bere bi ametsak erakutsi zizkion.
3 Eta Faraoiaren aurrean esan zuen bere bi ametsak bat zirela, eta esan zion: Zazpi urte etorriko dira (zeinetan izango den) ugaritasuna Egiptoko lurralde osoan, eta ondoren zazpi urteko gosetea, lurralde osoan inoiz izan ez den gosetea bezalakoa.
4. Izenda ditzala, bada, faraoiak gainbegiraleak Egiptoko lurralde osoan, eta bildu dezatela janaria hiri guztietan ugaritasun urteetarako; horrela, zazpi gosete urteetarako janaria izango da, eta lurraldea ez da goseteagatik hilko, oso larria izango baita».
5 Jaunak Joseri faborea eta errukia eman zizkion Faraoiaren begietan, eta Faraoiak bere zerbitzariei esan zien: «Ez dugu aurkituko gizon hau bezain jakintsu eta zentzudunik, Jaunaren espiritua berarekin baitago».
6 Bigarren izendatu zuen bere erreinu osoan, Egipto osoaren gaineko agintea eman zion, eta faraoiaren bigarren gurdian ibilarazi zuen.
7 Lihozko jantziekin jantzi zuen, urrezko kate bat jarri zion lepoan, eta (heraldo batek) «El El wa Abirer» oihu egin zuen haren aurrean, eta eraztun bat jarri zion eskuan eta bere etxe osoaren gaineko agintari izendatu zuen, eta handietsi egin zuen, esanez: «Tronuan bakarrik izango naiz zu baino handiagoa».
8 Josek Egiptoko lurralde osoa gobernatu zuen, eta Faraoiaren printze guztiek, bere zerbitzari guztiek eta erregearen negozioetan ari ziren guztiek maite zuten, zuzentasunez ibiltzen baitzen, harrokeriarik eta handikeriarik gabea baitzen, eta ez zuen pertsonen bereizketarik egiten, eta ez zituen opariak onartzen, baizik eta zuzentasunez epaitzen zituen lurraldeko herri guztiak.
9 Egiptoko lurraldea bakean zegoen Faraoiaren aurrean Josegatik, Jauna harekin baitzen, eta faborea eta errukia eman zizkion belaunaldi guztietan, hura ezagutzen zuten eta haren berri izan zuten guztien aurrean. Faraoiaren erreinua ondo antolatuta zegoen, eta ez zegoen Satanik edo pertsona gaiztorik (bertan).
10 Erregeak Josefi Sefantifan izena eman zion, eta Joseri emaztetzat Potifarren alaba eman zion, Heliopolisko apaiz eta sukaldari nagusiaren alaba.
11 Jose Faraoiaren aurrean agertu zen egunean, hogeita hamar urte zituen.
12 Urte hartan hil zen Isaak. Josek bere bi ametsen interpretazioan esan zuen bezala, zazpi urte ugari izan ziren Egiptoko lurralde osoan, eta Egiptoko lurraldeak ugari eman zuen, neurri batek mila zortziehun neurri emanez.

13 Josek janaria bildu zuen hiri guztietan, ale ugariz bete arte, ezin izan baitzuten zenbatu eta neurtu, zenbatu eta neurtu baitzuten.

41. KAPITULUA

1 Berrogeita bosgarren jubileuan, bigarren astean, (eta) bigarren urtean, [2165 AM] Judak bere lehen-seme Errentzat hartu zuen emazte bat, Arameko alabetatik, Tamar izenekoa.
2 Baina gorroto izan zion, eta ez zen harekin oheratu, bere ama Kanaango alabetakoa baitzen, eta bere amaren ahaideetako bat hartu nahi izan zuen emaztetzat; baina Judak, bere aitak, ez zion utzi.
3 Judaren lehen-semea zen Er gaiztoa zen, eta Jaunak hil egin zuen.
4 Judak Onan bere anaiari esan zion: «Ezkon zaitez zure anaiaren emaztearekin, bete ezazu koinatuaren betebeharra harekin eta eman ondorengoa zure anaiari».
5 Onanek bazekien ondorengoa ez zela berea izango, baizik eta bere anaiarena bakarrik; eta bere anaiaren emaztearen etxera joan eta hazia lurrera isuri zuen. Jaunaren begietan gaiztoa izan zen, eta honek hil egin zuen.
6 Judak bere errain Tamarri esan zion: «Alargun gisa geratu zaitez zure aitaren etxean, nire seme Xela hazi arte; orduan emango zaitut emaztetzat».
7 Hazi egin zen; baina Judaren emazte Bedsuelek ez zion bere seme Xelari ezkontzen utzi. Eta Judaren emazte Bedsuelek hil egin zen aste honetako bosgarren urtean.
8 Seigarren urtean, Juda Timnara igo zen ardiak mozteko. Tamarri esan zioten: «Hara, zure aitaginarreba Timnara igo da ardiak mozteko».
9 Alargun-soinekoak erantzi, belo bat jantzi eta apaindu egin zen, eta Timnarako bidearen ondoko atean eseri zen.
10 Eta Juda bidean zihoala, aurkitu zuen emakumea, eta prostituta bat zela pentsatu zuen, eta esan zion: «Utzi nazazu zuregana joaten». Eta emakumeak erantzun zion: «Sartu». Eta sartu zen.
11 Emakumeak esan zion: «Eman iezadazu nire saria». Hark erantzun zion: «Ez daukat ezer eskuan, hatzean dudan eraztuna, lepokoa eta eskuan dudan makila izan ezik».
12 Eta emakumeak esan zion: «Eman iezadazu nire saria bidali arte». Eta gizonak erantzun zion: «Ahuntz bat bidaliko dizut». Eta gizonak eman zizkion, eta harengana joan zen, eta emakumea haurdun geratu zen harengandik.
13 Juda bere ardietara joan zen, eta Juda bere aitaren etxera.
14 Judak ahuntz bat bidali zuen bere artzain Adulamdarraren eskutik, baina ez zuen aurkitu; eta galdetu zien leku hartako jendeari, esanez: «Non dago hemen zegoen prostituta?». Eta haiek erantzun zioten: «Ez dago hemen gurekin prostitutarik».
15 Itzuli eta jakinarazi zion, eta esan zion ez zuela aurkitu: «Bertako jendeari galdetu diet, eta esan didate: “Ez dago hemen prostitutarik”.»
16 Eta esan zuen: «Gorde ditzala, iseka-iturri izan ez gaitezen». Hiru hilabete bete zirenean, haurdun zegoela jakin zen, eta Judari esan zioten: «Hara, Tamar, zure erraina, prostituzioz haurdun dago».
17 Juda bere aitaren etxera joan zen, eta esan zien aitari eta anaiei: «Atera ezazue eta erre dezatela, zeren zikinkeria egin baitu Israelen».
18 Eta gertatu zen, erretzera atera zutenean, eraztuna, lepokoa eta makila bere aitaginarrebari bidali zizkion, esanez: «Ikusi norenak diren hauek, harengandik nagoelako haurdun».
19 Judak onartu zuen, eta esan zuen: «Tamar ni baino zuzenagoa da».
20 Eta, beraz, ez dezatela erre'. Eta horregatik ez zioten Xelari eman, eta ez zen berriro hurbildu harengana.
21 Eta ondoren bi seme izan zituen, Perez [2170 AM] eta Zerah, bigarren aste honetako zazpigarren urtean.
22 Eta orduan bete ziren Josek faraoiari hitz egin zizkion zazpi urte emankorrak.
23 Judak onartu zuen egindako ekintza gaiztoa zela, bere errainarekin oheratu zelako, eta gorrotagarritzat jo zuen bere begietan, eta onartu zuen hautsi eta okertu zelako, bere semearen gona agerian utzi zuelako, eta negarrez eta Jaunaren aurrean erregutzen hasi zen bere transgresioagatik.
24 Eta amets batean esan genion barkatu egin zitzaiola, sutsuki erregutu eta dolu egin zuelako, eta ez zuelako berriro egin.
25 Eta barkamena jaso zuen bere bekatutik eta ezjakintasunetik aldendu zelako, gure Jainkoaren aurrean asko hautsi zuelako; eta horrela jokatzen duen oro, bere amaginarrebarekin oheratzen den oro, suan erre dezatela bertan erre dadin, zeren zikinkeria eta kutsadura baitaude gainean, suan erre dezatela.
26 Eta agindu israeldarrei ez dezatela zikinkeriarik izan haien artean, bere errainarekin edo amaginarrebarekin oheratzen den orok zikinkeria egin baitu; suarekin erre dezatela harekin oheratu den gizona, eta emakumea ere bai, eta Jainkoak haserrea eta zigorra uxatu egingo ditu Israelengandik.
27 Eta Judari esan genion bere bi semeek ez zutela harekin oheratu, eta horregatik bere ondorengoa bigarren belaunaldi baterako finkatu zela, eta ez zela errotik kenduko.
28 Begi hutsez joan zen zigorra bilatzera, hau da, Abrahamek bere semeei agindu zien epaiaren arabera, Judak suarekin erre nahi izan zuen.

42. KAPITULUA

1 Berrogeita bosgarren jubileuaren hirugarren asteko lehen urtean gosetea hasi zen lurraldera iristen [2171 AM], eta euririk ez zitzaion eman nahi izan lurrera, ez baitzen batere erori.
2 Lurra antzu bihurtu zen, baina Egiptoko lurraldean bazen janaria, Josek zazpi urte ugarietan lurreko hazia bildu eta gorde baitzuen.
3 Egiptoarrak Joserengana joan ziren janaria emateko, eta honek lehen urteko alea zegoen biltegiak ireki eta lurraldeko jendeari saldu zien urrearen truke.
4 <Gosetea oso larria zen Kanaan lurraldean>, eta Jakobek jakin zuen Egipton janaria zegoela, eta bere hamar semeak bidali zituen Egipton janaria erostera; baina Benjamin ez zuen bidali, eta <Jakoben hamar semeak> Egiptora iritsi zirenen artean.
5 Josek ezagutu zituen, baina haiek ez zuten bera ezagutu, eta haiekin hitz egin eta galdetu zien, eta esan zien: «Ez zarete espioiak eta ez zarete etorri lurraldearen bazterrak esploratzera?» Eta zaintzapean sartu zituen.

6 Eta horren ondoren berriro askatu zituen, eta Simeon bakarrik atxiki eta bere bederatzi anaiak bidali zituen.
7 Eta haien zakuak alearekin bete zituen, eta urrea haien zakuetan sartu zuen, eta ez zuten konturatu.
8 Eta agindu zien anaia gazteena ekartzeko, aita eta anaia gazteena bizirik zeudela esan baitzien.
9 Egiptotik irten eta Kanaan lurraldera iritsi ziren; eta aitari kontatu zioten gertatu zitzaien guztia, eta nola herrialdeko jaunak zakarki hitz egin zien eta Simeon atxilotu zuen Benjamin ekarri arte.
10 Eta Jakobek esan zuen: «Seme-alabak kendu dizkidazue! Jose ez dago, eta Simeon ere ez, eta Benjamin eraman nahi duzue. Zuen gaiztakeria nire gainera etorri da».
11 Eta esan zuen: «Nire semea ez da zuekin jaitsiko, gaixotu ez dadin; izan ere, haien amak bi seme izan ditu, eta bat hil da, eta hau ere kenduko didazue. Bidean sukarra hartuko balu, nire zahartzaroa atsekabearekin heriotzara eramango zenukete».
12 Dirua itzuli ziotela ikusi baitzuen bakoitzari bere zakuan, eta horregatik beldur izan zen hura bidaltzeko.
13 Gosetea areagotu eta larriagotu egin zen Kanaan lurraldean, eta Egiptoko lurraldean izan ezik, egiptoar askok hazia bildu baitzuten janarirako, Jose hazia biltzen eta biltegietan sartzen eta gosete urteetarako gordetzen ikusi zutenetik.
14 Egiptoko herriak gosetearen lehen urtean janariz elikatu ziren.
15 Baina Israelek ikusi zuenean gosetea oso larria zela lurraldean, eta ez zegoela salbamendurik, esan zien bere semeei: «Itzuli zaitezte eta erosi janaria, hil ez gaitezen».
16 Eta esan zuten: «Ez goaz; gure anaia gazteena gurekin ez badator, ez goaz».
17 Israelek ikusi zuen, baldin eta bera haiekin bidaltzen ez bazuen, gosetearen ondorioz hilko zirela guztiak.
18 Rubenek esan zuen: «Eman iezaidazu eskuetan, eta itzultzen ez badizut, hil itzazu nire bi semeak haren arimaren ordez».
19 Eta esan zion: «Ez da zurekin joango». Juda hurbildu eta esan zion: «Bidali nirekin, eta itzultzen ez badizut, errudun izango naiz zure aurrean nire bizitzako egun guztietan».
20 Eta bidali zuen haiekin aste honetako bigarren urtean, hilaren lehen egunean [2172 Am], eta Egiptoko lurraldera iritsi ziren joan ziren guztiekin, eta (zituzten) opariak eskuetan, stakte eta almendrak eta terebinto intxaurrak eta ezti garbia.
21 Joan eta Josefen aurrean jarri ziren, eta honek Benjamin bere anaia ikusi zuen, eta ezagutu zuen, eta esan zien: Hau al da zuen anaia gazteena? Haiek erantzun zioten: Bera da. Eta Josek esan zuen: Jaunak erruki izan dezala zurekin, seme!
22 Eta bere etxera bidali zuen, eta Simeon ekarri zien, eta oturuntza bat egin zien, eta eskuetan ekarri zuten oparia aurkeztu zioten.
23 Eta haren aurrean jan zuten, eta guztiei zati bana eman zien; baina Benjaminen zatia haien guztiena baino zazpi aldiz handiagoa zen.
24 Jan eta edan zuten, eta jaiki eta astoekin geratu ziren.
25 Eta Josek plan bat asmatu zuen haien pentsamenduak jakiteko ea bake pentsamenduak nagusi ziren haien artean, eta bere etxeko arduradunari esan zion: «Bete haien zaku guztiak janariz, eta itzuli dirua haien ontzietara, eta nire kopa, edaten dudan zilarrezko kopa, jarri gazteenaren zakuan, eta bidali alde egitera».

43. KAPITULUA

1 Josek esan bezala egin zuen, eta haien zaku guztiak janariz bete zituen, dirua zakuetan sartu eta kopa Benjaminen zakuan jarri zuen.
2 Goizean goiz abiatu ziren, eta handik joan zirenean, Josek bere etxeko arduradunari esan zion: «Jarraitu itzazu, korrika egin eta atxilotu itzazu, esanez: “Ongi ordaindu didazue gaizkiarekin; lapurtu didazue nire jaunak edaten duen zilarrezko kopa”. Eta ekarri iezadazue haien anaia gazteena, eta ekarri azkar, ni epaitegira joan baino lehen».
3. Eta haien atzetik joan zen korrika, eta hitz horiek esan zizkien.
4 Eta esan zioten: «Jainkoak ez dezala zure zerbitzariek horrelakorik egin eta zure nagusiaren etxetik tresnarik lapurtu; gainera, lehen aldian gure zakuetan aurkitu genuen dirua, zure zerbitzariok Kanaan lurraldetik ekarri genuen».
5 Nola lapurtuko genuke, orduan, tresnarik? Hemen gaude, gu eta gure zakuak arakatuko ditugu, eta gure artean norbaiten zakuan kopa aurkitzen duzun lekuan, hil bedi, eta gu eta gure astoak zure jauna zerbitzatuko dugu».
6 Eta hark esan zien: «Ez horrela, aurkitzen dudan gizona bakarrik hartuko dut morroi gisa, eta bakean itzuliko zarete zuen etxera».
7 Zaharrenetik hasi eta gazteenera arte, haien ontzietan arakatzen ari zela, Benjaminen zakuan aurkitu zuten.
8 Soinekoak urratu, astoak zamatu eta hirira itzuli ziren. Joseren etxera iritsi ziren, eta denak lurrera makurtu ziren haren aurrean.
9 Josek esan zien: «Gaizki egin duzue». Haiek galdetu zuten: «Zer esango dugu eta nola defendatuko gara? Gure jaunak aurkitu du bere zerbitzarien bekatua; huna hemen gure jaunaren zerbitzariak garela, eta gure astoak ere bai».
10 Josek esan zien: «Nik ere Jaunaren beldur naiz; zuek, berriz, zoazte zuen etxeetara eta utzi zuen anaia nire morroi izaten, gaizki egin duzuelako. Ez dakizue gizon batek bere kopa gustuko duela, nik kopa honekin bezala? Eta hala ere, lapurtu didazue».
11 Judak esan zuen: «Ene jauna, utzi zure zerbitzari honi hitz bat esaten: bi anaia erditu zizkion zure zerbitzariaren amak gure aitari; bat galdu egin zen, eta ez da aurkitu; bera bakarrik geratu da bere amaren ondotik. Zure zerbitzari gure aitak maite du, eta haren bizitza ere lotuta dago honen bizitzarekin».
12 Eta gertatuko da, zure zerbitzari gure aitagana joaten garenean, eta mutikoa gurekin ez badago, hil egingo dela, eta gure aita atsekabearekin heriotzara jaitsiko dugu.
13 Orain, utzi niri, zure morroiari, mutilaren ordez gelditzen, nire jaunaren morroi gisa, eta utzi mutila bere anaiekin joaten, zeren ni izan bainaiz haren bermatzaile zure zerbitzari gure aitaren eskutik, eta itzultzen ez badut, zure morroiak errua gure aitaren aurrean jasango du betiko».
14 Eta Josek ikusi zuen denak elkarren artean onak zirela, eta ezin izan zen eutsi, eta esan zien bera zela Josef.
15 Hebreeraz hitz egin zien, lepoan erori eta negar egin zuen.

16 Baina ez zuten ezagutu eta negarrez hasi ziren. Eta esan zien: «Ez egin negarrik niregatik, baizik eta azkar ekarri nire aita; eta ikusiko duzue nire ahoa dela hitz egiten duena eta nire anaia Benjaminen begiek ikusten dutena».
17 Hara, gosetearen bigarren urtea da hau, eta oraindik bost urte dira uztarik, ez zuhaitzen fruiturik, ez golderik.
18 Jaitsi zaitezte azkar zuek eta zuen etxeak, goseteak hil ez zaitzaten, eta ez izan atsekaberik zuen ondasunengatik, Jaunak zuen aurretik bidali nauelako, jende asko bizi dadin gauzak antolatzeko.
19 Eta esan iezaiozu nire aitari oraindik bizirik nagoela, eta zuek, hara, ikusten duzuenez, Jaunak Faraoiaren aita eta bere etxearen eta Egiptoko lurralde osoaren agintari egin nau.
20 Eta kontatu aitari nire aintza guztia, eta Jaunak eman dizkidan aberastasun eta gloria guztiak.
21 Faraoiaren aginduz, gurdiak eta biderako hornigaiak eman zizkien, eta guztiei jantzi koloretsuak eta zilarrezkoak.
22 Aitari jantziak, zilarra eta alea zeramaten hamar asto bidali zizkion, eta bidali egin zituen.
23 Igo ziren eta aitari esan zioten Jose bizirik zegoela, eta alea neurtzen ari zela lurreko nazio guztiei, eta bera zela Egiptoko lurralde osoko agintaria.
24 Aitak ez zuen sinetsi, burutik jota baitzegoen; baina Josek bidalitako gurdiak ikusi zituenean, berpiztu egin zitzaion espiritua, eta esan zuen: «Nahikoa zait Jose bizirik badago; jaitsi eta ikustera noa hil baino lehen».

44. KAPITULUA

1 Hirugarren hileko ilberrian, Israel Harandik abiatu zen bere etxetik, eta Zinaren Putzurako bidetik joan zen, eta hilaren zazpian sakrifizioa eskaini zion bere aita Isaaken Jainkoari.
2 Eta Jakobek Betel-en izan zuen ametsa gogoratu zuen, eta Egiptora jaisteko beldur izan zen.
3 Josefi berarengana etortzeko mezua bidaltzea pentsatzen ari zela, eta ez zela jaitsiko esanez, zazpi egunez egon zen han, ea ikuskariren bat izango zuen geratu ala jaitsi behar zuen jakiteko.
4 Eta lehenengo fruituen uztaren jaialdia ospatu zuen ale zaharrekin, izan ere, Kanaan lurralde osoan ez zegoen hazi-eskukada bat ere [lurraldean], gosetea piztia, abere eta hegazti guztien gainean baitzegoen, eta baita gizakiaren gainean ere.
5 Hamaseigarren egunean, Jauna agertu zitzaion eta esan zion: «Jakob, Jakob». Hark erantzun zion: «Hemen nago». Eta esan zion: «Ni naiz zure arbasoen Jainkoa, Abrahamen eta Isaaken Jainkoa; ez izan beldurrik Egiptora jaisteko, han nazio handi bat egingo baitut. Zurekin jaitsiko naiz eta igoaraziko zaitut, eta lurralde honetan lurperatuko zaituzte, eta Josek eskuak jarriko dizkizu begietan».
6 Ez izan beldurrik; jaitsi Egiptora».
7 Jaiki ziren haren semeak eta biloben semeak, eta gurdietan jarri zituzten aita eta ondasunak.
8 Eta Israel Zinaren Putzutik jaiki zen hirugarren hilabete honen hamaseigarren egunean, eta Egiptoko lurraldera joan zen.
9 Israelek Juda bidali zuen bere aurretik bere seme Joserengana, Goxen lurraldea aztertzera, Josek bere anaiei esan baitzien bertan bizitzera joan eta beraren ondoan egon zitezen.
10 Eta hau zen Egiptoko lurralderik onena, eta haren ondoan zegoen, guztientzat (eta baita abereentzat ere).
11 Hauek dira Jakoben semeen izenak, beren aita Jakobekin Egiptora joan zirenak.
12 Ruben, Israelen lehen-semea; eta hauek dira bere semeen izenak: Henok, Palu, Hezron eta Karmi-bost.
13 Simeon eta haren semeak; eta hauek dira haren semeen izenak: Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar eta Saul, Zefatiko emakumearen semea; zazpi.
14 Lebi eta bere semeak; eta hauek dira bere semeen izenak: Gerxon, Kehat eta Merari—lau.
15 Juda eta bere semeak; eta hauek dira bere semeen izenak: Xela, Perez eta Zerah —lau.
16 Isakar eta haren semeak; eta hauek dira haren semeen izenak: Tola, Pua, Jasub eta Ximron; bost.
17 Zabulon eta haren semeak; eta hauek dira haren semeen izenak: Sered, Elon eta Jahleel —lau.
18 Hauek dira Jakoben semeak eta Leak Mesopotamian Jakobi erditu zizkion semeak, sei, eta haien arreba bat, Dina. Learen seme guztiak eta haien semeak, Jakob beren aita Egiptora joan zirenak, hogeita bederatzi ziren, eta Jakob beren aita haiekin zegoenez, hogeita hamar ziren.
19 Zilparen semeak, Learen neskamearen eta Jakoben emaztearenak, Gad eta Asur izan ziren Jakobi.
20 Eta hauek dira harekin Egiptora joan ziren semeen izenak. Gaden semeak: Zifion, Hagi, Xuni, Ezbon, Eri, Areli eta Arodi —zortzi.
21 Aserren semeak: Imna, Ixba, Ixbi, Beria eta Serah, hauen arreba bakarra; sei.
22 Guztira hamalau izan ziren, eta Learen seme guztiak berrogeita lau.
23 Eta Rakel Jakoben emaztearen semeak: Jose eta Benjamin.
24 Josefi Egipton jaio zitzaizkion, bere aita Egiptora joan aurretik, Asenatek, Heliopolisko Potifar apaizaren alabak, Manases eta Efraim izan zituen hiru seme: Asenat eta Efraim.
25 Benjaminen semeak: Bela, Beker, Axbel, Gera, Naaman, Ehi, Rox, Mupim, Hupim eta Ard-eleven.
26 Rakelen seme-alabak guztira hamalau ziren.
27 Bilhak, Jakoben emazte Rakelen neskameak, izan zituen semeak, Dan eta Neftali.
28 Eta hauek dira Egiptora joan ziren semeen izenak. Danen semeak Hushim, Samon, Asudi, Ijaka eta Salomon izan ziren, sei.
29 Egiptora sartu ziren urtean hil ziren, eta Dan Hushim bakarrik geratu zen.
30 Eta hauek dira Neftaliren semeen izenak: Jahziel, Guni, Jezer, Xalum eta Iv.
31 Eta gosete urteen ondoren jaio zen Iv Egipton hil zen.
32 Rakelen seme-alabak guztira hogeita sei ziren.
33 Jakoben seme-alabak Egiptora joan zirenak hirurogeita hamar izan ziren guztira. Hauek dira haren seme-alabak eta ondorengoen seme-alabak, guztira hirurogeita hamar, baina bost hil ziren Egipton Jose baino lehen, eta ez zuten seme-alabarik izan.
34 Eta Kanaan lurraldean hil ziren Judaren bi seme, Er eta Onan, eta ez zuten seme-alabarik izan, eta Israelgo seme-

alabek hil zirenak lurperatu zituzten, eta hirurogeita hamar nazioen artean zenbatu zituzten.

45. KAPITULUA

1 Israel Egiptora joan zen, Gosen lurraldera, laugarren hileko ilberrian, berrogeita bosgarren jubileuaren hirugarren asteko bigarren urtean.
2 Jose bere aita Jakobengana joan zen Goxen lurraldera, eta aitaren lepoan erori eta negar egin zuen.
3 Eta Israelek Josefi esan zion: «Orain hil naiteke zu ikusi zaitudanetik, eta bedeinkatua izan bedi Israelgo Jainko Jauna, Abrahamen Jainkoa eta Isaaken Jainkoa, bere errukia eta bere grazia ez baititu ukatu bere zerbitzari Jakobi».
4 Nahikoa dut zure aurpegia bizirik nagoela ikustea; bai, egia da Betel-en izan nuen ikuspegia. Bedeinkatua izan bedi Jauna, ene Jainkoa, betiko, eta bedeinkatua izan bedi haren izena.
5 Eta Josek eta bere anaiek ogia jan zuten aitaren aurrean eta ardoa edan zuten, eta Jakob oso pozik poztu zen, Jose bere anaiekin jaten eta haren aurrean edaten ikusi zuelako, eta gauza guztien Sortzailea bedeinkatu zuen, bera gorde zuena eta berarentzat bere hamabi semeak gorde zituena.
6 Josek bere aitari eta anaiei opari gisa eman zien Goxen lurraldean, Ramsesen eta inguruko eskualde osoan bizitzeko eskubidea, faraoiaren aurrean gobernatu zuena. Israel eta bere semeak Goxen lurraldean bizi izan ziren, Egiptoko lurralderik onenean, eta Israel ehun eta hogeita hamar urte zituen Egiptora iritsi zenean.
7 Josek zazpi urte gosetearentzat nahikoa ogi eman zien aitari, anaiei eta baita haien ondasunei ere.
8 Egiptoko lurraldea gosetearen ondorioz sufritu zuen, eta Josek Egiptoko lurralde osoa eskuratu zuen Faraoiarentzat janariaren truke, eta herria, abereak eta guztia bereganatu zituen Faraoiarentzat.
9 Gosete urteak bete ziren, eta Josek hazia eta janaria eman zien lurraldeko jendeari zortzigarren urtean ereiteko (lurra), ibaiak gainezka egin baitzuen Egiptoko lurralde osoa.
10 Gosetearen zazpi urteetan ez zen gainezka egin eta ibaiertzeko leku gutxi batzuk baino ez zituen ureztatu; orain, ordea, gainezka egin zuen eta egiptoarrek lurra erein zuten, eta urte hartan ale asko eman zuen.
11 Eta hau izan zen [2178 AM] berrogeita bosgarren jubileuaren laugarren asteko lehen urtea.
12 Josek uztaren alearen bostena hartu zuen erregearentzat eta lau utzi zizkien janarirako eta hazirako; eta Josek Egiptoko lurraldean lege bihurtu zuen gaurdaino.
13 Israel Egiptoko lurraldean hamazazpi urtez bizi izan zen, eta bizi izan zen egun guztiak hiru jubileu izan ziren, ehun eta berrogeita zazpi urte, eta berrogeita bosgarren jubileuaren bosgarren asteko laugarren urtean hil zen.
14 Eta Israelek bere semeak bedeinkatu zituen hil aurretik eta Egiptoko lurraldean gertatuko zitzaien guztia kontatu zien; eta azken egunetan zer gertatuko zitzaien jakinarazi zien, eta bedeinkatu egin zituen eta bi zati eman zizkion Josefi lurraldean.
15. Eta bere aitekin lo egin zuen, eta Kanaan lurraldeko kobazulo bikoitzean lurperatu zuten, bere aita Abrahamen ondoan, Hebron lurraldeko kobazulo bikoitzean beretzat zulatu zuen hilobian.
16 Eta bere liburu guztiak eta bere aiten liburuak eman zizkion Lebi bere semeari, gorde eta berritu zitzan bere seme-alabentzat gaur arte.

46. KAPITULUA

1 Eta gertatu zen Jakob hil ondoren, Israelgo seme-alabak Egiptoko lurraldean ugaldu zirela, eta nazio handi bat bihurtu ziren, eta bihotzez bat ziren, anaiak anaia maite baitzuen eta bakoitzak bere anaia laguntzen baitzuen, eta ugari ugaldu eta izugarri ugaldu ziren, hamar [2242 AM] asteko urtekoak, Joseren bizitzako egun guztiak.
2 Eta ez zen Satanik edo gaitzik izan Josek bere aita Jakoben ondoren bizi izan zen egun guztietan, egiptoar guztiek ohoratu baitzituzten Israelgo seme-alabak Josek bizi izan zen egun guztietan.
3 Jose ehun eta hamar urte zituela hil zen; hamazazpi urtez bizi izan zen Kanaan lurraldean, hamar urtez morroi izan zen, hiru urtez kartzelan, eta laurogei urtez erregearen menpe egon zen, Egiptoko lurralde osoa gobernatuz.
4 Eta hil zen bera, bere anaia guztiak eta belaunaldi hura guztia.
5 Eta hil aurretik agindu zien israeldarrei Egiptoko lurraldetik irtetean, haren hezurrak eraman zitzatela.
6 Eta bere hezurrei buruz zin eginarazi zien, bazekielako egiptoarrek ez zutela berriro Kanaan lurraldean lurperatuko, Makamaron Kanaango erregea Asiriako lurraldean bizi zelarik, Egiptoko erregearen aurka borrokatu baitzen haranean eta hil egin zuen han, eta egiptoarrak Ermongo ateetaraino jarraitu zien.
7 Baina ezin izan zen sartu, beste errege berri bat Egiptoko errege bihurtu baitzen, eta bera baino indartsuagoa zen, eta Kanaan lurraldera itzuli zen, eta Egiptoko ateak itxita zeuden, eta inor ez zen irteten eta inor ez zen Egiptora sartzen.
8 Jose hil zen berrogeita seigarren jubileuan, bigarren urteko seigarren astean, eta Egiptoko lurraldean lurperatu zuten, eta haren ondoren hil ziren bere anaia guztiak.
9 Egiptoko erregea Kanaango erregearen aurka gerra egitera atera zen [2263 AM] berrogeita zazpigarren jubileuan, bigarren urteko bigarren astean, eta Israelgo seme-alabek Jakoben seme-alaben hezur guztiak atera zituzten, Joseren hezurrak izan ezik, eta mendiko kobazulo bikoitzean lurperatu zituzten landan.
10 Gehienak Egiptora itzuli ziren, baina gutxi batzuk Hebrongo mendietan geratu ziren, eta zure aita Amram haiekin geratu zen.
11 Kanaango erregeak Egiptoko erregea garaitu zuen, eta Egiptoko ateak itxi zituen.
12 Eta israeldarren aurka asmo gaizto bat asmatu zuen, atsekabetzeko, eta Egiptoko herriari esan zion: «Hara, israeldarren herria gu baino gehiago ugaldu eta ugaritu da».
13 Zatozte, eta joka dezagun zuhurki haiekin, gehiegi izan baino lehen, eta esklabotzaz zapaldu ditzagun gerra etorri baino lehen eta haiek ere gure aurka borrokatu baino lehen; bestela, gure etsaiekin bat egingo dute eta gure lurraldetik aterako dituzte, zeren haien bihotzak eta aurpegiak Kanaan lurraldera begira baitaude.
14 Eta lan-buruzagiak ezarri zizkien esklabotzaz atsekabetzeko; eta hiri sendoak eraiki zizkieten Faraoiari,

Pitom eta Ramsesi, eta Egiptoko hirietan erori ziren harresi eta gotorleku guztiak eraiki zituzten.
15 Eta gogorki zerbitzatu zituzten, eta zenbat eta gehiago gaizki jokatu haiekin, orduan eta gehiago ugaldu eta ugaritu ziren.
16 Egiptoko herriak gorroto zituen israeldarrak.

47. KAPITULUA

1 Eta zazpigarren astean, zazpigarren urtean, berrogeita zazpigarren jubileuan, zure aita Kanaan lurraldetik irten zen [2303 AM], eta zu jaio zinen laugarren astean, seigarren urtean, berrogeita zortzigarren jubileuan [2330 AM]; hau izan zen Israelgo seme-alaben atsekabearen garaia.
2 Egiptoko errege Faraoiak agindu bat eman zuen haientzat, jaiotako mutil guztiak ibaira botatzeko.
3 Eta zazpi hilabetez bota zituzten zu jaio zinen egunera arte.
4 Zure amak hiru hilabetez ezkutatu zintuen, eta haren berri eman zuten. Kutxa bat egin zuen zuretzat, eta bikez eta asfaltoz estali zuen, eta ibaiertzean harlauzetan jarri zuen, eta zazpi egunez bertan jarri zintuen. Zure amak gauez etorri eta edoski zintuen, eta egunez zure ahizpa Miriamek hegaztietatik zaindu zintuen.
5. Eta egun haietan, Faraoiaren alaba, Tharmuth ibaian bainatzera etorri zen, eta zure oihuaren ahotsa entzun zuen, eta bere neskameei esan zien zu ateratzeko, eta haiek ekarri zintuzten harengana.
6 Eta ontzitik atera zintuen, eta erruki izan zuen zurekin.
7 Eta zure arrebak esan zion: «Joan eta deituko al dizut hebrear emakume bat haurtxo hau haurtxo hau hazteko eta edoskitzeko?»
8 Eta hark esan zion: «Zoaz». Joan zen eta zure ama Jokebed deitu zuen, eta hark eman zion ordaina, eta hark zaindu zintuen.
9 Eta gero, hazi zinenean, Faraoiaren alabarengana eraman zintuzten, eta haren seme bihurtu zinen, eta Amram zure aitak idazten irakatsi zizun, eta hiru aste bete ondoren, errege-gortera eraman zintuzten.
10 Hiru aste eman zenituen gortean, errege-gortetik irten eta egiptoar bat ikusi zenuen arte, zure laguna, Israelgo seme-alaba zena, jotzen, eta hil eta harean ezkutatu zenuen arte.
11 Eta bigarren egunean zuk eta bi israeldarrek liskarrean ibili zineten, eta gaizkileari esan zenion: «Zergatik jotzen duzu zure anaia?»
12 Haserre eta haserre bizian jarri zen, eta esan zuen: «Nork izendatu zaitu gure gaineko printze eta epaile? Atzo egiptoarra bezala hilko nauzula uste al duzu?». Hitz horien ondorioz, beldurtu eta ihes egin zenuen.

48. KAPITULUA

1 Eta berrogeita bederatzigarren jubileuaren hirugarren asteko seigarren urtean abiatu eta bizi izan zinen <[2372 AM] Madian lurraldean> bost aste eta urtebetez. Eta Egiptora itzuli zinen bigarren urteko bigarren astean, berrogeita hamargarren jubileuan.
2 Eta zuk zeuk badakizu zer esan zizun Sinai mendian [2410 AM], eta zer egin nahi zuen Mastêmâ printzeak zurekin Egiptora itzultzen ari zinenean <bidean ostatuan topatu zinenean>.
3 Ez al zuen bere indar guztiarekin zu hiltzen eta egiptoarrak zure eskuetatik askatzen saiatu, egiptoarren aurka epaia eta mendekua egitera bidali zintudala ikusi zuenean?
4 Eta libratu zintudan haren eskutik, eta Egipton eginarazi zinen seinale eta mirariak Faraoiaren, haren etxe osoaren, haren zerbitzarien eta herriaren aurka.
5 Jaunak mendeku handia hartu zuen haien aurka Israelengatik, eta odolez, igelez, zorriz eta euliez eta zauri gaiztoez jo zituen; eta haien abereak heriotzaz; eta txingorrarekin, horrela suntsitu zuen haientzat hazten zen guztia; eta txingorrak utzitako hondarrak jan zituzten matxinsaltoekin, eta iluntasunarekin; eta gizakien eta animalien lehen-semeen heriotzarekin, eta haien idolo guztien aurka, Jaunak mendekua hartu eta suarekin erre zituen.
6 Eta dena zure eskutik bidali zen, (gauza hauek) gertatu aurretik iragartzeko, eta Egiptoko erregearekin hitz egin zenuen bere zerbitzari guztien eta bere herriaren aurrean.
7 Eta dena zure hitzen arabera gertatu zen; hamar epaiketa handi eta izugarri etorri ziren Egiptoko lurraldera, Israelen alde mendekua hartzeko.
8 Jaunak dena egin zuen Israelengatik, Abrahamekin egin zuen itunaren arabera, mendekua hartuko ziela Israelen aurka, indarrez esklabo bihurtu baitzituzten.
9 Eta Mastêmâ printzea zure aurka altxatu zen, eta Faraoiaren eskuetan utzi nahi izan zintuen, eta Egiptoko aztiei lagundu zien,
10 Eta zutitu eta zure aurrean egin zituzten, baimendu genien gaiztakeriak, baina ez genien utzi haien eskuek egiten erremedioak egiten.
11 Jaunak ultzera gaiztoekin jo zituen, eta ezin izan ziren zutik egon, suntsitu egin genituen, seinale bakar bat ere egin ezin zezaten.
12 Eta seinale eta mirari (hauek guztiak) gorabehera, Mastêmâ printzea ez zen lotsatu, ausardia hartu eta egiptoarrei oihu egin baitzien egiptoarren indar guztiekin, gurdiekin, zaldiekin eta Egiptoko herrien gudaroste guztiekin jarraitzeko.
13 Egiptoarren eta israeldarren artean jarri nintzen, eta askatu genuen Israel haren eskuetatik eta haren herriaren eskuetatik, eta Jaunak itsasoaren erditik eraman zituen lur lehorra balitz bezala.
14 Eta Israelen atzetik eramaten zituen herri guztiak, gure Jainko Jaunak itsasoaren erdira bota zituen, Israelgo seme-alaben azpiko amildegi sakonera, Egiptoko herriak bere seme-alabak ibaira bota zituen bezala. Milioi bat gizonen aurka mendekua hartu zuen, eta mila gizon sendo eta kementsu suntsitu ziren zure herriko seme-alaben edoskitze bat ibaira bota zutelako.
15 Hamalaugarren egunean, hamabosgarrenean, hamaseigarrenean, hamazazpigarrenean eta hemezortzigarrenean, Mastêmâ printzea lotu eta espetxeratu zuten Israelgo seme-alaben atzean, haiek salatu ez zitzan.
16 Eta hemeretzigarrenean askatu genituen egiptoarrei laguntzeko eta israeldarrei jarraitzeko.

17 Eta gogortu egin zituen haien bihotzak eta temati bihurtu zituen, eta Jaunak gure Jainkoak asmatu zuen plana egiptoarrak jo eta itsasora botatzeko.
18 Eta hamalaugarrenean lotu genuen israeldarrak salatu ez zitzan egiptoarrei ontziak eta jantziak, zilarrezko ontziak, urrezko ontziak eta brontzezko ontziak eskatu zizkietenean, egiptoarrak lapurtzeko, zerbitzatzera behartu zituzten esklabutzaren truke.
19 Eta ez genituen israeldarrak Egiptotik esku hutsik atera.

49. KAPITULUA

1 Gogoratu Jaunak Pazkoari buruz eman zizun agindua: lehenengo hilaren hamalauan bere garaian ospatu behar zenuen, ilunabarra baino lehen hil behar zenuen eta hamabosgarrenean, eguzkia sartu eta gauez jan behar zenuen.
2 Gau hartan -jaiaren hasiera eta pozaren hasiera- Egipton Pazkoa jaten ari zineten, Mastêmaren botere guztiak askatu zirenean Egiptoko lehen-seme guztiak hiltzeko, Faraoiaren lehen-semetik hasi eta errotan zegoen neskame gatibuaren lehen-semeraino, eta abereetaraino.
3 Jaunak eman zien seinale hau: urtebeteko bildots baten odola ikusten zuten etxe guztietan ez ziren sartu behar hiltzera, baizik eta ondotik pasa behar ziren, etxean zeuden guztiak salba zitezen, odolaren seinalea ateburuan baitzegoen.
4. Jaunaren botereek Jaunak agindu bezala egin zuten dena, eta Israelgo seme guztien ondotik igaro ziren, eta izurritea ez zitzaien etorri haien artean inor suntsitzeko, ez abererik, ez gizakirik, ez txakurrik.
5 Izurria oso larria izan zen Egipton, eta ez zen Egipton hildakorik ez zegoen etxerik, negarrez eta aienekaz.
6 Israel osoak Pazko-bildotsaren haragia jaten eta ardoa edaten ari zen, eta Jaunari, beren arbasoen Jainkoari, laudorioak, bedeinkapena eta eskerrak ematen zizkion, eta Egiptoko uztarritik eta esklabutza gaiztotik ateratzeko prest zeuden.
7 Gogoratu egun hau zure bizitzako egun guztietan, eta ospatu ezazu urtez urte zure bizitzako egun guztietan, urtean behin, bere egunean, bere lege guztiaren arabera, eta ez atzeratu egun batetik bestera, ezta hilabetetik hilabetera ere.
8 Betiko ordenantza da, eta zeruko tabletetan grabatua dago israeldar guztientzat, urtero egunean behin, belaunaldi guztietan zehar ospatu behar dutela; eta ez dago egun mugarik, hau betiko ezarria baita.
9. Eta zikinkeriarik gabeko gizona, eta egunean bertan ospatzera etortzen ez dena, Jaunaren aurrean eskaintza onargarria aurkezteko, eta jai-egunean Jaunaren aurrean jan eta edateko, garbi dagoen eta gertu dagoen gizon hori kanporatua izango da; Jaunari eskaintza bere garaian eskaini ez diolako, errua bere gain hartuko du.
10 Israelgo seme-alabak etorri eta Pazkoa ospatu dezatela bere denbora finkoan, lehen hilaren hamalaugarren egunean, arratsalde artean, egunaren hirugarren zatitik gauaren hirugarren zatira, egunaren bi zati argiari ematen zaizkiolako eta hirugarren zati arratsaldeari.
11 Hau da Jaunak agindu dizuna, arratsaldero ospatzeko.
12 Eta ez da zilegi argi-orduetan hiltzea, arratsaldearen mugan dagoen aldian baizik, eta jan dezatela arratsaldean, gauaren hirugarren zatira arte, eta gauaren hirugarren zatitik aurrera soberan geratzen dena, erre dezatela suan.
13 Ez dute urarekin egosiko, ezta gordinik jango ere, suan erreko baizik: arretaz jango dute, burua, barruak eta hankak suan erreko dituzte, eta ez dute hezurrik hautsiko; izan ere, Israelgo seme-alaben artean ez da hezurrik xehatuko.
14 Horregatik, Jaunak israeldarrei agindu zien Pazkoa bere egunean ospatzeko, eta ez zutela hezurrik hautsi behar; izan ere, jai-eguna da, eta agindutako eguna, eta ezin da egun batetik bestera pasa, ezta hilabetetik hilabetera ere, baina bere jai-egunean ospatu bedi.
15 Agindu israeldarrei Pazkoa urtero ospatzeko, bere garaian, urtean behin, Jaunaren aurrean atsegin den oroigarri gisa. Ez zaie izurririk etorriko hiltzeko edo zauritzeko Pazkoa bere garaian ospatzen duten urtean, haren aginduaren arabera.
16 Ez dute jango Jaunaren santutegitik kanpo, baizik eta Jaunaren santutegiaren aurrean, eta Israelgo herri osoak ospatuko du bere garaian.
17 Eta egunean bertan etortzen den gizon orok jango du zure Jainkoaren santutegian Jaunaren aurrean, hogei urtetik gorakoentzat; horrela baitago idatzita eta aginduta Jaunaren santutegian jan behar dutela.
18 Eta israeldarrak Kanaan lurraldera, jabetzan hartuko duten lurraldera, iristen direnean, eta Jaunaren tabernakulua lurraldearen erdian ezartzen dutenean beren leinuetako batean, Jaunaren santutegia lurraldean eraiki arte, etorri eta Pazkoa ospatuko dute Jaunaren tabernakuluaren erdian, eta urtero hilko dute Jaunaren aurrean.
19 Eta Jaunaren izenean etxea eraikitzen den egunetan, beren ondareko lurraldean, hara joango dira eta Pazkoa hilko dute arratsaldean, ilunabarrean, eguneko hirugarren partean.
20 Eta haren odola aldarearen atarian eskainiko dute, eta haren gantza aldarearen gainean dagoen suaren gainean jarriko dute, eta haren haragia suan erreta jango dute Jaunaren izenean santutua izan den etxearen atarian.
21 Eta ezin izango dute Pazkoa ospatu beren hirietan, ezta Jaunaren tabernakuluaren aurrean edo haren izena bizi den etxearen aurrean izan ezik; eta ez dira Jaunarengandik aldenduko.
22 Eta zuk, Moisesek, agindu iezaiezu israeldarrei Pazkoaren arauak betetzeko, zuri agindu zitzaizkizun bezala; adierazi iezaiezu urtero eta bere egunak, eta legamirik gabeko ogiaren jaia, zazpi egunez legamirik gabeko ogia jan dezatela, (eta) bere jaia ospatu dezatela, eta oparia ekarri dezatela egunero zazpi egun pozgarri horietan Jaunaren aurrean zure Jainkoaren aldarean.
23 Egiptotik irten eta Xur basamortura iritsi zinetenean presaka ospatu zenuten jaialdi hau; itsasoaren ertzean burutu zenuten.

50. KAPITULUA

1 Eta lege honen ondoren, jakinarazi nizkizun Sinai basamortuan, Elim eta Sinai artean dagoenean, zeintzuk diren larunbatak.
2 Sinai mendian lurraldeko larunbatak aipatu nizkizun, eta jubileu urteak urteen larunbatetan adierazi nizkizun; baina

urtea ez dizut adierazi jabetzan hartuko duzuen lurraldera sartu arte.
3 Lurrak ere bere atsedenaldiak gordeko ditu bertan bizi diren bitartean, eta jubileu urtea ezagutuko dute.
4 Horregatik, urte-asteak, urteak eta jubileuak ezarri dizkizut: berrogeita bederatzi jubileu daude Adamen egunetatik gaur egunera arte, [2410 AM] eta aste bat eta bi urte: eta oraindik berrogei urte daude Jaunaren aginduak ikasteko, Kanaango lurraldera igaro arte, Jordania mendebalderantz zeharkatuz.
5 Eta jubileuak igaroko dira, Israel fornikazioaren, zikinkeriaren, kutsaduraren, bekatuaren eta akatsaren erru guztietatik garbitu arte, eta konfiantzaz bizi arte lurralde osoan, eta ez da gehiago Satanas edo gaiztorik izango, eta lurraldea garbi izango da une horretatik aurrera betiko.
6 Eta hara larunbatei buruzko agindua - idatzi ditut zuretzat - eta haren legeetako epai guztiak.
7 Sei egunez lan egingo duzu, baina zazpigarren eguna Jaunaren, zure Jainkoaren, atseden-eguna da. Ez duzue inolako lanik egingo bertan, ez zuk, ez zure semeek, ez zure morroiek, ez zure neskameek, ez zure abere guztiek, ezta zurekin bizi den etorkinak ere.
8 Eta bertan lan bat egiten duen gizona hil egingo da: egun hori profanatzen duena, bere emaztearekin oheratzen dena, edo bertan zerbait egingo duela esaten duenak, bertara joango da erosketa edo salmenta egitera; eta seigarren egunean beretzat prestatu ez zuen ura ateratzen duena, eta bere dendatik edo etxetik zama bat hartzen duena eramateko, hil egingo da.
9 Ez duzue inolako lanik egingo larunbat egunean, seigarren egunean zeuentzat prestatu duzuena izan ezik, jan, edan eta atseden hartzeko, eta egun horretan larunbata lan guztietatik gordetzeko, eta Jauna zuen Jainkoa bedeinkatzeko, jai-eguna eta egun santua eman dizuena: eta erreinu santuaren eguna Israel osoarentzat da egun hau haien egunen artean betiko.
10 Izan ere, handia da Jaunak Israeli eman dion ohorea, jai-egun honetan jan, edan eta ase daitezen, eta bertan atseden hartuz gizakien lanari dagokion lan guztietatik, intsentsua erretzea eta Jaunaren aurrean opariak eta sakrifizioak egun eta larunbatetan eskaintzea izan ezik.
11 Lan hau bakarrik egingo da larunbatetan, Jaunaren zure Jainkoaren santutegian; horrela, egunero etengabe sakrifizioekin Israelen alde barkamena eskatuko dute, Jaunaren aurrean atsegin den oroigarri gisa, eta egunero har ditzan beti, zuri agindu zaizun bezala.
12 Eta bertan lan egiten duen edonork, edo bidaiatzen duen edonork, edo bere baserria lantzen duen edonork, dela bere etxean edo beste edozein lekutan, eta sua pizten duen edo piztiaren gainean ibiltzen den edo itsasontziz bidaiatzen duen edonork, eta zerbait jotzen edo hiltzen duen edo piztia edo hegazti bat hiltzen duen edo animalia, hegazti edo arrain bat harrapatzen duen edo larunbatetan barau egiten edo gerra egiten duen edonork:
13 Larunbatean gauza horietako edozein egiten duen gizona hil egingo da, eta Israelgo seme-alabek larunbatak bete beharko dituzte lurraldeko larunbatei buruzko aginduen arabera, nire eskuetan eman zituen tabletetan idatzita dagoen bezala, urtaroen legeak eta urtaroak egunen banaketaren arabera idazteko. Honela osatzen da egunen banaketaren kontakizuna.